

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:69

SVERIGES
RIKSDAG

Torsdagen den 5 februari

Kl. 12.00–17.03

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 15 januari justerades.

§ 2 Meddelande om utrikespolitisk debatt

Förste vice talmannen meddelade att utrikespolitisk debatt skulle äga rum *onsdagen den 18 februari kl. 9.00*.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:279

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:279 Regeringens stöd till folkets resning mot regimen i Iran av Daniel Riazat (-)

Interpellationen kommer att besvaras 3 mars 2026.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade åtaganden.

Stockholm den 3 februari 2026

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef UD

Interpellation 2025/26:307

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:307 Skyldighet att skydda civilbefolkningen i Iran av Ardalan Shekarabi (S)

Interpellationen kommer att besvaras 3 mars 2026.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade åtaganden.

Stockholm den 3 februari 2026

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef UD

§ 4 Anmälan om faktapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2025/26:FPM61 Ändringar av förordningen om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM-förordningen) COM(2025) 989 till skatteutskottet

2025/26:FPM62 Det europeiska nätpaketet COM(2025) 1005, COM(2025) 1006, COM(2025) 1007 till näringsutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

COM(2025) 981, COM(2025) 982, COM(2025) 983, COM(2025) 984, COM(2025) 986 och COM(2025) 994 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 31 mars*.

COM(2025) 985 till civilutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 31 mars*.

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:264 om UN80-processen

Anf. 1 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Linnéa Wickman har frågat mig hur jag och regeringen inom FN80-processen avser att säkerställa att Sverige står upp för att FN:s normativt viktiga mandat, särskilt inom jämställdhet, kvinnors rättigheter och SRHR, inte försvagas till följd av budgetnedskärningar eller organisatoriska förändringar.

Linnéa Wickman har vidare frågat hur jag och regeringen arbetar konkret för att eventuella sammanslagningar eller omstruktureringar av FN-organ, såsom UN Women och UNFPA, inte ska leda till urholkade mandat, minskad självständighet eller försvagad kapacitet när det gäller att bedriva normativt och operativt arbete som ökar jämställdheten.

Linnéa Wickman har även frågat vilka tydliga positioner Sverige driver i FN tillsammans med likasinnade länder för att säkerställa att mänskliga rättigheter, jämställdhet och SRHR fortsatt behandlas som kärnuppslag i ett eventuellt reformerat FN-system.

Linnéa Wickman har också frågat hur jag och regeringen säkerställer att civilsamhällets organisationer och andra relevanta aktörer ges möjlighet till insyn och dialog i arbetet med att ta fram Sveriges ståndpunkter i FN80-processen.

Avslutningsvis har Linnéa Wickman frågat hur regeringen och jag bedömer riskerna för att omfattande nedskärningar inom FN-systemet kan få oproportionerliga konsekvenser för rättighets- och jämställdhetsarbetet i världen och vilka åtgärder regeringen i så fall avser att vidta för Sverige som medlemsstat.

Sverige försvarar folkrätten och den regelbaserade världsordningen, inklusive FN:s viktiga normativa mandat och de mänskliga rättigheterna. Jämställdhet och kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) är tydliga prioriteringar i regeringens utrikes- och biståndspolitik.

Omvärldsförändringarna, Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och humanitära kriser har drabbat enskilda individer och länder svårt. FN som organisation och dess finansiering och verksamhet har också påverkats.

Regeringens uppfattning är att budgetära, administrativa och verksamhetsmässiga reformer är nödvändiga för att FN:s mandat fortsatt ska kunna genomföras effektivt. Regeringen välkomnar därför FN:s generalsekreterares reforminitiativ FN80.

Sverige står tydligt upp för FN:s normativa mandat i diskussionerna om FN80. Sverige hade under 2025 centrala roller som ordförande för UN Women och vice ordförande i femte utskottet i FN:s generalförsamling, som förhandlar om FN:s budget.

Det är en prioritering för regeringen att reformerna leder till att FN:s normativa mandat och kapacitet att främja mänskliga rättigheter och jämställdhet – inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och kvinnor, fred och säkerhet – skyddas.

Vad gäller generalsekreterarens förslag att genomföra en analys av en möjlig sammanslagning av UN Women och FN:s befolkningsfond UNFPA har Sverige framhållit att målet måste vara att skydda FN:s mandat, verksamhet och finansiering på jämställdhets- och SRHR-områdena.

Regeringen har, inklusive genom olika departement och utlandsmyndigheter, löpande dialog med representanter för civilsamhället. Inte minst vad gäller mänskliga rättigheter, jämställdhet och SRHR är

civilsamhällets erfarenheter av FN på landsnivå viktiga för FN80-processen. Sverige har också, tillsammans med en bredare krets likasinnade länder, framfört vikten av att civilsamhället inkluderas till FN:s generalsekreterare och andra FN-representanter involverade i reformprocessen.

Jag välkomnar särskilt ett fortsatt nära samarbete med representanter för det svenska civilsamhället, som har värdefulla erfarenheter och kompetens att dela med sig av.

Anf. 2 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för hennes svar på mina frågor.

Interpellationen och debatten handlar i grunden om hur FN:s arbete för jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ska se ut framöver. Vilket ansvar tar Sverige i den process som nu sker i FN, och hur påverkar vi arbetet aktivt?

Den pågående UN80-processen, eller FN80-processen på svenska, som syftar till att reformera och delvis effektivisera FN har inte varit uppe för debatt i riksdagens kammare. Det har inte heller varit något som vi har diskuterat i utrikesutskottet. Riksdagens insyn i vilka positioner Sverige intar och vilket arbete som nu sker i FN har alltså helt enkelt varit begränsad. Samtidigt går processen snabbt framåt.

Den här debatten är viktig, för den gör att regeringen kan klargöra sina positioner. Låt mig vara tydlig: Det kan finnas skäl till att FN behöver reformeras. FN skulle kunna arbeta effektivare och bli bättre rustat att leverera i en tid av historiskt många parallella kriser. I en ideal värld hade detta varit den enda utgångspunkten för den översyn som nu pågår. Men, herr talman, så ser inte den värld som vi lever i ut.

Den här processen pågår nu samtidigt som FN befinner sig i en akut finansieringskris till följd av att medlemsstater inte betalar och bidrar som de ska. Trumpadministrationens aktiva arbete för att underminera FN både ekonomiskt och politiskt är ett tydligt exempel.

Samtidigt ser vi ett organiserat motstånd från en global opposition där flickors, kvinnors och hbtqi-personers rättigheter motarbetas. Det är auktoritära och konservativa krafter som enas i sitt motstånd och sin ambition att vrida klockan tillbaka, och FN är en av de centrala arenor där denna dragkamp nu pågår.

Det faktum att överenskommelser som Pekingplattformen, som kunde antas för 30 år sedan, inte skulle kunna antas i dag, tycker jag är ett talande exempel med tanke på den tid som vi lever i och de utmaningar som finns.

Eftersom den process i FN som vi talar om inte sker i ett vakuum vill jag fokusera på ett av de förslag som finns på bordet och som diskuteras, det vill säga en sammanslagning av UN Women och UNFPA, FN:s befolkningsfond. Detta är två organisationer som bär upp FN:s globala arbete och insatser för jämställdhet och SRHR och som är helt avgörande för detta. Just därför är organisationerna också politiskt utsatta.

Så sent som 2023 kom en oberoende utvärdering fram till att nackdelarna med en sammanslagning vida överstiger eventuella fördelar och att det snarare är så att reformbehoven finns i andra delar av FN-systemet. Jag tycker därför först och främst att det är bra att utrikesministern i sitt svar säger att regeringen inte vill se förändrade mandat.

Risken är uppenbar att det normativa arbetet för jämställdhet och SRHR faktiskt kommer att försvagas om mandaten kommer upp för omröstning och förändras.

I en sådan här process, som är så politisk, räcker det inte med goda ambitioner. Därför efterfrågar jag än mer konkreta besked från utrikesministern. Vad gör Sverige nu, enskilt och tillsammans med andra, för att påverka när det gäller den analys som finns och den process som pågår, som kommer att lägga grunden för vad som sker kommande månader? Jag undrar också hur utrikesministern och regeringen själva ser på den sammanslagning som kan bli av.

Anf. 3 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Tack till Linnéa Wickman för en oerhört angelägen interpellation!

Sedan regeringen tillträdde har vi varit glasklara med att jämställdhet är ett genuint svenskt kärnvärde. I en alltmer turbulent omvärld, där det globala motståndet mot jämställdhet och mänskliga rättigheter ökar, fortsätter vi att stå upp för världens kvinnor och flickor. Det gör vi inte bara för att det är rätt och rättvist utan också för att det vi gör i dag lägger grunden för kommande generationer. Jag kommer aldrig att acceptera ett nytt normaltillstånd där döttrar har mindre rättigheter än vad deras mammor haft.

Bristande jämställdhet är skadligt. I värsta fall kan det till och med innebära döden för kvinnor och flickor. Det är livsviktigt att kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter försvaras. Varje människa ska ha rätt att själv bestämma över sin framtid och att göra sina egna val.

Att värna och främja dessa normer och principer är en central uppgift för hela utrikesförvaltningen. Det genomsyrar också utrikespolitiken. De senaste åren har detta arbete blivit svårare men därför också än mer angeläget.

Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheterna är dagligen engagerade i FN:s normativa och operativa organ. Vi är tydliga med var vi står. Vi arbetar med likasinnade inom FN-systemet för att försvara etablerade normer och överenskommelser. Alla länder i FN-organisationen måste bidra till att skapa ett samarbete och system som använder tillgängliga resurser såväl effektivt som ansvarsfullt.

När det gäller just de båda olika organisationerna pågår det nu en diskussion. Jag hade förmånen att själv göra ett fältbesök i Jordanien precis före jul tillsammans med chefen för UN Women, Sima Bahous. Vi diskuterade den här saken. Jag konstaterar att det viktiga är att uppdraget kvarstår. Sedan är kanske inte

själva organisationen, hur man väljer att rent faktiskt organisera detta, det avgörande. Det handlar just om att vara så effektiv som möjligt. Det här är en del av den större FN80-reformprocessen, som jag tror är helt nödvändig för att bibehålla FN:s legitimitet i en värld där det blir allt större konkurrens och också ett större ifrågasättande av FN.

FN är viktigare än någonsin, och då måste man kunna leverera på de mandat man har. Det ska bli intressant att se vad man kommer fram till i den här genomlysningen och vad man kommer att lägga fram för förslag. Men vi kommer att stå upp för att de viktiga uppdragen ska stå kvar.

Anf. 4 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr talman! Tack till utrikesministern för det utvecklade svaret!

Jag skulle vilja ta vid där jag avslutade mitt förra inlägg. Det handlar om vad Sverige gör i den här processen utifrån den analys som görs och det arbete som pågår.

Det är en högst politisk process, och det finns såklart olika agendor. Sveriges intresse är då att stå upp för jämställdhet och för att inte förändra organisationernas grundmandat, även om så att säga organisationsformen inte är det viktiga. Jag hade ändå önskat ett ännu tydligare svar om hur Sverige aktivt försöker påverka processen precis just nu. Just den här veckan träffas man ju i både UN Womens styrelse och UNFPA:s för att bland annat, vad jag förstår, diskutera den här frågan. Det är ju i de rummen som den frågan kommer att avgöras, och det kommer att påverka vilka formella beslut som fattas längre fram.

Tusentals organisationer runt om i världen som varje dag arbetar med att tillhandahålla preventivmedel, trygg abortvård, mödrahälsa och safe spaces eller skyddade rum för flickor, kvinnor och hbtqi-personer har ställt en rad frågor i den här processen – också i ett brev till FN:s medlemsstater, inklusive Sverige. Det är ett antal konkreta frågor som de önskar att medlemsstaterna, som värnar organisationernas arbete och mandat, ska föra in i processen och påverka den med.

Det är frågor som till exempel: Vilka belägg finns för att en sammanslagning faktiskt skulle kunna stärka och inte försvaga tillgången till preventivmedel, mödravård och trygg abortvård? Hur ska tillgången till vård och stöd kunna säkras i låginkomstländer och i humanitära kriser om mandat och strukturer förändras? Hur ska de olika roller som UN Women och UNFPA har i dag kunna bevaras om de slås samman? Varför har inga andra reforminitiativ lagts fram när det gäller att stärka samordningen och effektiviteten? Det kan man undra särskilt eftersom idén om en sammanslagning kunde avfärdas redan 2023. Hur ska man säkerställa att finansieringen när det gäller jämställdhet och människors rätt att bestämma över sin egen kropp och hälsa inte minskar i en ny struktur, särskilt i ett läge när det är många givarländer som skär ned på sitt bistånd?

Det handlar inte om att rita ett nytt organisations-schema, utan det handlar om huruvida flickor och

kvinnor får tillgång till preventivmedel, kvinnor får tillgång till mödravård och hbtqi-personer får tillgång till vård, skydd och rättigheter i många länder där de begränsas eller till och med kriminaliseras.

Min fråga till utrikesministern är: Har Sverige lyft dessa frågor under de möten som har pågått under den här veckan? Har Sverige krävt tydliga svar på de frågor som har ställts? Det handlar om hur finansiering, mandat och verksamhet ska kunna skyddas. Har man försökt påverka den utredning som nu pågår?

Här vill jag mena att Sverige, tillsammans med andra nordiska länder och andra likasinnade länder, har ett stort ansvar och en särskild roll. Vi har över tid investerat mycket resurser just för att stärka jämställdhet och SRHR i världen. Nu är det avgörande att vi bidrar till att det arbetet inte nedmonteras i en exceptionellt svår tid.

Jag vill hävda att vi har ett särskilt ansvar att påverka i processen och ser därför fram emot utrikesministerns fortsatta svar.

Anf. 5 Utrikesminister MARIA MALMER
STENERGARD (M):

Herr talman! Jag tänkte först beröra biståndssidan lite. Sverige är en av de mest generösa givarna av utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd. Under mandatperioden har regeringen reformerat biståndet för att täcka de mest kritiska behoven och regeringens huvudsakliga prioriteringar med fokus på ett starkt stöd till Ukraina.

I en tid av svåra avvägningar och nödvändiga omprioriteringar på grund av nya säkerhetshot och humanitära kriser prioriterar regeringen fortsatt UN Women och UNFPA. I december 2025 ingick regeringen nya fleråriga avtal med UN Women och UNFPA. Avtalen tydliggör Sveriges politiska och finansiella stöd samt våra förväntningar på organisationerna.

Sveriges stöd främjar jämställdhet och kvinnors ekonomiska egenmakt – som också har varit ett fokus under vårt ordförandeskap – samt motverkar mödradödlighet och könsrelaterat våld. Genom vårt engagemang bidrar Sverige till att förverkliga kvinnors och flickors rätt att bestämma över sina egna liv och kroppar. De senaste åren har regeringen utöver omfattande kärnstöd till organisationerna stöttat UN Womens verksamhet i Ukraina och UNFPA:s livräddande humanitära verksamhet i Gaza, Sudan och Ukraina.

Genom aktivt deltagande i organisationernas styrelser har vi också bidragit till nödvändiga reformer för kostnadsbesparingar och ökad effektivitet på landsnivå. Det är regeringens övertygelse att jämställdhet och mänskliga rättigheter, inklusive SRHR, är förutsättningar för att människor och samhällen ska nå sin fulla potential.

Så till Linnéa Wickmans fråga. I den diskussion som nu pågår har vi poängterat att det är viktigt att ta hänsyn till att mandatet har olika fokus, precis som Linnéa Wickman har varit inne på. UN Women har fokus på jämställdhet och på kvinnors rättigheter och

egenmakt. UNFPA har däremot fokus på SRHR för alla individer och på befolkningsfrågor.

Nästa steg är att FN ska presentera ett mer konkret förslag baserat på en analys av möjligheter och risker med en sammanslagning. Vi kommer att få ta del av FN:s analys och förslag och kommer då att kunna ta ställning till innehållet och vägen framåt. Det gör jag gärna också i dialog med riksdagen.

Sverige kommer att vara aktivt engagerat i uppföljningen av utvärderingen av FN:s generalsekreterares reformförslag, bland annat i UN Women och i UNFPA.

Det är också värt att notera att både UN Women och UNFPA är aktivt engagerade i andra viktiga pågående FN-reformer. Båda organisationerna har till exempel genomfört reformer för ökat samarbete och för att minska överlappningar inom FN:s utvecklingssystem. Organisationerna har också tagit beslut om att flytta verksamhet från dyra New York till Nairobi, vilket är kostnadsbesparande och främjar effektivitet och även bättre resultat på landsnivå.

Anf. 6 LINNÉA WICKMAN (S):

Herr talman! Det som är viktigt i den här debatten och som jag tar med mig är att utrikesministern säger att Sverige kommer att värna grundmandaten. Jag vill dock ställa en rak fråga här i mitt sista inlägg om vad som är regeringens röda linjer när det gäller sammanslagning av UN Women och UNFPA. Vägen framåt ser ju ganska svår ut rent konkret när det gäller att skydda dessa mandat, till exempel om den ena organisationen skulle gå upp i den andra – eller hur man nu går till väga rent praktiskt om man faktiskt skulle genomföra en sammanslagning.

Jag vill därför fråga utrikesministern om hon kan lova att Sverige inte kommer att medverka till någon förändring i organisationernas mandat. Det finns ju en stor risk att arbetet försvagas om dessa förändras eftersom världen tyvärr ser så väldigt konservativ ut i dag jämfört med för 30 år sedan, exempelvis, då vi kunde ta viktiga beslut för att komma framåt i arbetet för flickors och kvinnors rättigheter.

Sverige har varit en långvarig givare till UN Women och UNFPA, och det är viktigt att vi nu visar ledarskap. Om vi inte gör det, om vi inte är aktiva i den process som pågår, kan vi inte förvänta oss att några andra kommer att göra det och stå upp för dessa normativt viktiga frågor.

Jag ser fram emot att riksdagen och utrikesutskottet kan ha fortsatt dialog med utrikesministern i denna fråga framöver.

Anf. 7 Utrikesminister MARIA MALMER
STENERGARD (M):

Herr talman! Linnéa Wickman frågar om röda linjer. Jag skulle säga att hela världen blinkar rött. Arbetet för kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter går ju tillbaka i många delar av världen. Jag är väldigt tacksam över att Sverige står så enat och starkt i sin

röst för kvinnors, flickors och hbtqi-personers rättigheter. Det är verkligen en röst vi måste använda oss av.

Det är viktigt att visa ledarskap, och det har vi verkligen gjort som ordförande för UN Women. Under det här året har det varit lite speciellt eftersom man har antagit en flerårig plan för verksamheten framåt. Där har vi kunnat vara med och sätta en tydlig svensk prägel, som jag också tror att det finns starkt stöd för i riksdagen.

Att investera i mänskliga rättigheter och jämställdhet är ett effektivt sätt att bidra till en fredlig, rättvis och demokratisk global utveckling. Sverige kan såklart inte enskilt försvara den regelbaserade världsordningen, full respekt för de mänskliga rättigheterna och global jämställdhet. Vi måste verka tillsammans med andra likasinnade i Norden, i EU och runt om i världen inom FN och andra internationella organisationer. Vi måste nog också skapa de nya koalitioner och samarbetsformer som de nya tiderna kräver.

Regeringen kommer därför fortsatt att söka partnerskap med representanter för såväl civilsamhälle som näringsliv. Som utrikesminister är det mitt uppdrag att värna Sveriges utrikespolitiska intressen, och jämställdhet är ett kärnvärde för oss och ett tydligt sådant intresse. Jämställdhet är både ett mål och ett medel för demokratisk ekonomisk utveckling. I grunden är det fråga om att tillvarata alla människors fulla potential.

Jag vill tacka så jättemycket för den här väldigt viktiga debatten och ser fram emot att återkomma till riksdagen för fortsatt diskussion.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:290 om arbetet med att återföra tvångsdeporterade ukrainska barn

Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Azra Muranovic har frågat vilka ytterligare internationella initiativ jag avser att ta för att stärka trycket på Ryssland att stoppa bortföranden och tvångsdeporteringar av ukrainska barn samt möjliggöra återförening av barn med sina familjer. Hon har också frågat om regeringen avser att initiera eller stödja en särskild internationell samordningsmekanism med mandat att systematisera, koordinera och stärka samarbetet med Ukraina kring återförandet. Vidare har Azra Muranovic frågat hur jag avser att säkerställa transparens och uppföljning av de svenska stödinsatserna i Ukraina. Slutligen har hon frågat hur jag avser att verka för att Sveriges stöd tydligare ska inkludera långsiktig, barnrättsbaserad återanpassning och rehabilitering.

Ryssland har olagligen deporterat eller tvångsflyttat tiotusentals ukrainska flickor och pojkar. Varje siffra representerar ett barn som ryckts bort från sin trygghet och vars liv har påverkats för alltid. Vi har

nioåriga Katya från Cherson. Vi har tonåringarna Oleg och Yevhen som sänts till militärläger. Vi har elvaåriga Sasha som under stridigheterna i Mariupol skildes från sin mamma och som senare räddades av sin mormor. Ukrainska barn har adopterats och getts nya namn och ryska pass.

Vi måste verka för att dessa barn återförenas med sina familjer och ges rehabilitering samt för att de ansvariga bakom brotten ställs till svars. Regeringen gör detta på två sätt: genom stöd till Ukrainas arbete med att identifiera, dokumentera och återföra barnen samt genom att öka trycket på Ryssland.

Sverige arbetade nära Ukraina för att ta fram den resolution som antogs i FN:s generalförsamling i december och som kräver att Ryssland säkerställer ett omedelbart, säkert och ovillkorat återbördande av de ukrainska barn som tvångsflyttats eller deporterats. Senast häromveckan tog jag vid en informell diskussion tillsammans med EU:s utrikesministrar och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter upp vikten av att FN:s MR-kontor har en aktiv roll i att bidra till utredningar, ansvarsutkrävande och effektiv samordning i frågan om de bortförda barnen.

Ukrainas önskemål bör vara vägledande för vårt arbete. Sverige ger i dag stöd för att stärka Ukrainas nationella samordning för identifiering, återföring och återintegrering av bortförda barn.

Jag vill också nämna sanktioner som ett av de mest effektiva instrumenten för att öka trycket på Ryssland. EU antog i oktober nya sanktioner mot individer som är involverade i olaglig deportering och indoktrinering av ukrainska barn. Fler sådana listningar behöver antas.

För Ukraina är återvändandet av de bortförda ukrainska barnen en prioriterad fråga i fredsförhandlingarna. När barnen återvänder måste de ges stöd och tid för att läka. Därför ger Sverige stöd till Ukrainas utveckling av integrerade barnskyddssystem. Barnets rättigheter måste alltid vara i fokus för vårt arbete.

Svenskt stöd följs upp enligt gängse rutiner, inklusive bedömningar av korruptionsrisker, för att säkerställa att resurserna används effektivt och når de barn och familjer som är i störst behov av stöd.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att Sverige gör mycket men att inga ansträngningar är tillräckliga innan alla barn har återvänt.

Anf. 9 AZRA MURANOVIC (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka utrikesministern för svaret och särskilt för att hon tydligt lyfter de enskilda barnens situation. Det är viktigt att vi inte förlorar oss i siffror utan minns att varje barn som deporterats är en individ som ryckts bort från sin familj och sin trygghet.

Samtidigt är det just därför vi också måste tala om resultaten av de insatser som görs. Sverige och många andra länder bidrar redan med betydande stöd, resolutioner har antagits och sanktioner har införts, men trots detta befinner sig fortfarande tiotusentals ukrainska barn långt ifrån sina familjer. Även om viktiga steg tas

går återförenandet fortfarande långsamt i förhållande till hur många barn det gäller och hur stort behovet är. Varje månad som går innebär också ytterligare tid av separation och trauma för barnen och deras familjer.

När man talar med organisationer och myndigheter som arbetar med återföring framträder en bild av hur svårt och resurskrävande varje enskilt fall är. Ofta krävs mycket komplicerade och ibland riskfyllda insatser för att ett barn ska kunna återvända. Därför handlar frågan inte bara om hur mycket stöd som ges utan också om hur effektivt stödet omsätts i att barn får komma hem.

Mina frågor till utrikesministern är därför följande.

Hur bedömer regeringen att dagens internationella insatser faktiskt påverkar möjligheten att få hem barnen i större omfattning? Och ser ministern behov av att Sverige driver på för ytterligare åtgärder om återförandet fortsätter att gå långsamt, såsom en internationellt centraliserad ekonomisk mekanism? Experter och människorättskännare lyfter fram detta som ett gap och en brist i frågan.

Anf. 10 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! Jag tackar interpellanten Azra Muranovic och statsrådet för interpellationsdebatten. Det är viktigt att vi håller de ukrainska barnen i fokus när det gäller kriget i Ukraina.

Det finns krigsbrott, och sedan finns krigsbrott som syftar till att utplåna ett folk. Bortförandet av de ukrainska barnen är ett sådant brott. Det är inte en bi-effekt av kriget, utan det är en medveten statligt organiserad politik. Precis som statsrådet har redogjort för har tusentals barn förts bort av Ryssland. De ansvariga ska självklart ställas till svars.

Som särskilt sändebud för OSSE:s parlamentariska församling, med uppdrag att arbeta med frågan om de ukrainska barnen, möter jag löpande de som arbetar med frågan på marken. I november hade jag ett längre möte med företrädare för Socialstyrelsen och Ukrainas centrala myndigheter, Coordination Center for Family Upbringing and Child Care Development, inom ramen för presidentinitiativet Bring Kids Back.

Budskapet till Sverige var mycket tydligt. Det handlar inte bara om att få hem barnen, utan det handlar om vad som möter dem när de kommer tillbaka. Ukrainas första Child Rights Protection Centre öppnades i Kiev 2023. I dag finns flera runt om i landet. 1 037 barn har redan fått stöd, och fler center planeras, bland annat i Charkiv. Ukraina har också etablerat barnahusverksamhet, liknande den vi har i Sverige.

Behoven är enorma. Vi fick berättat för oss om två barn, fyra och sex år gamla, som inte kände igen sin mamma när de återförenades efter att hon hållits fången av rysk militär i över två år.

Barn utsätts för indoktrinering, militarisering och systematisk påverkan – under formativa år i ett barns liv. Återintegrering är ett långsiktigt avancerat socialt arbete som kräver individuella handlingsplaner, psykologiskt stöd, sociala insatser, rättsligt stöd och fungerande boenden.

Här efterfrågar Ukraina något mycket konkret från länder som Sverige, nämligen kompetensutbyte, myndighetssamverkan och riktad finansiering. Sverige gör en hel del, och det är en styrka att vi i Sveriges riksdag är helt eniga när det gäller stödet till Ukraina.

Herr talman! För att barn över huvud taget ska kunna återvända måste de först hittas. Här spelar Yale Humanitarian Research Lab en helt avgörande roll. Genom satellitdata, öppna källor och avancerad analys kan de kartlägga läger, institutioner och platser där barn hålls. Det är helt avgörande för att kunna återföra barnen och dokumentera bevis för framtida åtal, och det är vidare en del av den rättsliga processen om ett pågående krigsbrott. Utan denna dokumentation försvåras möjligheten att ställa de ansvariga – skyldiga – till svars. Yales arbete har, som vi vet, försvårats med anledning av att USA:s administration helt dragit undan finansieringen.

Jag vill ställa en fråga till statsrådet: Hur ser det aktuella läget ut när det gäller finansieringen av Yales viktiga arbete?

Anf. 11 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Jag tackar för en oerhört viktig debatt.

Det går inte att finna ord för att beskriva grymheten i brotten. Olaglig deportering och tvångsförflyttning utgör krigsförbrytelser och kan även utgöra brott mot mänskligheten. Handlingarna är ett av de tydligaste uttrycken för Rysslands systematiska försök att utplåna ukrainsk identitet genom att tvinga barnen att tala ryska och byta kultur och lojalitet.

Jag har tidigare i riksdagen nämnt högnivåmötet om de bortförda ukrainska barnen som arrangeras av EU, Ukraina och Kanada under våren. Mötet blir ett viktigt tillfälle att identifiera åtgärder, öka det politiska trycket och fördjupa samarbetet. Förberedelserna inför mötet intensifieras i detta nu.

Enligt ukrainska källor har cirka 2 000 barn återvänt. Det är alldeles för få, och det går alldeles för långsamt. Det råder enighet om att mer måste göras, att vi måste accelerera åtgärder där vi ser resultat och att vi måste genomföra FN-resolutionen från december. Svaret på Azra Muranovics fråga är att det inte görs tillräckligt, och det kan vi nog aldrig säga att det görs förrän alla barn har kommit hem. Men jag upplever ett enormt engagemang för frågorna. Också länder som kanske inte är så tydliga i sitt stöd för Ukrainas svåra situation uttrycker ofta ett stöd för arbetet att få tillbaka de bortrövade ukrainska barnen.

Att spåra och identifiera barnen är såklart ett första steg mot återförande. Sverige ger därför stöd till Ukrainas pilotmekanism för att identifiera de bortförda barnen. När barnen sedan återvänder är målet att varje barn ska växa upp i en trygg och familjebaserad miljö, vilket också vårt stöd till Unicef bidrar till.

Apropå Carina Ödebrinks fråga har regeringen gett i uppdrag till Socialstyrelsen att samordna Sveriges uppbyggnads- och reformsamarbete med Ukraina inom socialpolitik och hälso- och sjukvård. Vi ser fram

emot Socialstyrelsens förslag om hur detta uppdrag kan konkretiseras för att ytterligare bidra till ukrainska barns återintegrering och det så viktiga psykosociala stödet.

Anf. 12 AZRA MURANOVIC (S):

Herr talman! Det är viktigt att vi har denna debatt. Vi måste prata om hur det ser ut på fältet. Precis som utrikesministern lyfte fram i sitt svar är det viktigt att Ukrainas önskemål ska vara vägledande och att Sverige stöder Ukrainas nationella samordning. Det är naturligtvis helt rätt utgångspunkt.

Om man tittar på återförandeprocessen på fältet framkommer att det finns komplexa nätverk. Familjer får ofta själva navigera mellan de olika organisationerna och myndigheterna för att få hjälp. För en förälder som försöker att få hem sitt barn spelar det egentligen ingen roll vilken organisation som har ansvaret. Det som betyder något är att barnet kommer hem och får hjälp.

I dag bedrivs arbetet genom flera parallella spår, nämligen ukrainska myndigheter, internationella organisationer, civilsamhälle och olika statliga initiativ. Många otroligt viktiga insatser görs, men bilden som återkommer är att arbetet blir fragmenterat och att ansvaret riskerar att falla mellan stolarna. Det här är absolut ingen kritik mot enskilda aktörer, utan det jag försöker beskriva är en konsekvens av hur komplex situationen är. Och det leder fram till min nästa fråga.

Utrikesministern gav i sitt svar uttryck för att de insatser som görs i dag inte är tillräckliga och inte kan vara tillräckliga förrän barnen är tillbaka. Jag kan bara hålla med om det. Men jag undrar vad utrikesministern tänker om den roll Sverige kan ha som pådrivande för att ytterligare stärka internationell koordinering av Ukrainas arbete. Vilken roll kan Sverige ha för att se till att återförening kan ske snabbare och familjer inte lämnas att själva bära ansvaret för att hitta vägar att få hem sina barn?

Anf. 13 CARINA ÖDEBRINK (S):

Herr talman! När jag träffade företrädare för myndigheter och organisationer som jobbar med barnen i Ukraina lyftes en fråga upp. Det var den ukrainska polisen som ville veta hur många ukrainska ensamkommande barn det finns i Sverige. Enligt Socialstyrelsen ska det vara ungefär 240. De ville också veta hur många av dem som har flytt från omskolningsläger. Ukrainska myndigheter, särskilt polisen, var angelägna om att utveckla samarbetet i den frågan. Det är ett medskick från mig.

Budskapen till mig från dem jag har mött som särskilt sändebud har varit tydliga: Prata om barnen! Se till att deras situation finns med i alla sammanhang när det gäller Rysslands olagliga krig mot Ukraina – som också är ett krig som Ukraina utkämpar för vår skull.

Vidare måste vi fortsätta hålla hårt tryck på sanktioner mot Ryssland, och Sveriges bidrag för att återintegrera barnen behöver fortsätta vara starkt och omfattande. Jag tycker också att Sverige tillsammans med

andra länder inom koalitionen ska vara drivande för de ukrainska barnen när det gäller den fortsatta verksamheten vid Yale University. Där måste vi också påverka USA, så att de återupptar stödet.

Avslutningsvis: I december lyssnade jag på OSSE:s ministerråd. Jag blev oroad, herr talman, med tanke på den nedprioritering som USA i dag signalerar när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati. Jag anser att utrikesministern bör vara tydlig med var Sverige står i fråga om OSSE:s verksamhet.

Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! När det gäller Yale och Humanitarian Research Lab, som Carina Ödebrink tog upp, har vi diskuterat det i kammaren tidigare. Vi är väl medvetna om organisationens stora finansiella utmaningar. Men i nuläget kan labbet som sagt fortsätta sitt arbete med hjälp av privata donationer, och det har fortfarande inte kommit in någon ansökan till UD om medel. Om det gör det kommer vi naturligtvis att ta ställning till den.

En av de största utmaningarna i arbetet med att återföra barnen är att vi har att göra med en aggressiv och manipulativ motpart. Ryssland vägrar lämna information om barnen. De obstruerar i återbördandeprocesser, och de blockerar humanitärt tillträde. Ryska makthavare bär det största ansvaret för dessa brott och måste ställas till svars.

Sverige är synnerligen pådrivande. Vi arbetar aktivt för ansvarsutkrävande för Rysslands aggression och de brott som begås. Det sker genom både politiskt och finansiellt stöd till ansvarsutkrävande genom Internationella brottmålsdomstolen, ICC, genom FN, EU och OSSE, som har ett jätteviktigt uppdrag, samt genom civilsamhällesorganisationer.

År 2023 utfärdade ICC en arresteringsorder mot president Putin och mot barnrättskommissionär Lvova-Belova med hänvisning till olagligt bortförande och tvångsförflyttning av barn. Men till dess att rättvisa är skipad och barnen har återvänt är det nödvändigt med fler sanktionslistningar för att stoppa övergreppen. Ingen som har varit involverad i att med tvång ta ett ukrainskt barn från sitt hem ska kunna undgå konsekvenser.

I oktober välkomnade regeringen ett nytt EU-kriterium som gör det möjligt att sanktionslista individer och aktörer som deltar i att olagligt deportera och tvångsförflytta barn eller i indoktrineringen. Det finns rapporter som tyder på att sanktionerna redan har gett effekt i Belarus.

Anf. 15 AZRA MURANOVIC (S):

Herr talman! Jag skulle vilja lyfta upp ytterligare en aspekt i fråga om de deporterade och tvångsförflyttade barnen. Det handlar om att barn absolut inte får bli en förhandlingsfråga.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har snart pågått i fyra fulla år. En dag kommer det att komma till ett slut. Allt kommer till ett slut. Då är det otroligt viktigt att tänka på barnen som redan har utsatts för

hjärntvätt, för militarisering, för att ha fått sina identiteter stulna och för en massa andra traumabetingade saker.

När förhandlingarna väl kommer igång finns det alltid en risk att olika frågor vägs mot varandra. Då är det avgörande att barnens rättigheter inte blir en punkt i en politisk kompromiss. Barnen får inte bli en förhandlingsvaluta i fredsprocessen.

Ministern lyfte tidigare upp att Sveriges stöd till utvecklingen av Ukrainas barnskyddssystem är avgörande. Men vi ser att barn som återvänder ofta bär på dessa djupa trauman och att stödet måste fungera långsiktigt på lokal nivå och nå fram till precis vartenda barn.

Mina avslutande frågor till utrikesministern är: Hur avser regeringen att verka för att återförandet av barn absolut inte blir beroende av politiska kompromisser i en fredsprocess? Och hur säkerställer Sverige att det stöd som byggs upp i Ukraina kommer att nå ut till barnen långsiktigt på lokal nivå?

Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Jag håller verkligen med Azra Muranovic. Det var också därför vi blev bestörta när vi först såg utkastet till 28-punktsplan, som innebar att man faktiskt förhandlade bort ansvarsutkrävande av Ryssland. Det får inte ske. De måste hållas ansvariga för de vedervärdiga brott som de har begått. Där håller jag verkligen med. Vi kommer att stå upp för det i varje läge. I de bilaterala dialoger vi har framför vi också tydligt att det är ett krav som man inte kan förhandla bort.

Avslutningsvis vill jag nämna biståndet, som också har kommit upp här. Det civila stödet till Ukraina uppgår till cirka 21,6 miljarder. Det är en summa som självklart gör att det krävs noggrann granskning. Vi verkar för transparens genom krav på tydlig rapportering också från partnerorganisationer. Det är viktigt att de pengar vi ger verkligen gör skillnad för barn och andra i Ukraina.

En del av Sveriges bistånd går också till att stärka det ukrainska rättsväsendet i syfte att öka transparensen och minska korruptionen. EU-integration är en tydlig drivkraft för reformerna, och Sverige fortsätter att vara en pådrivande röst i detta arbete.

Jag vill tacka för debatten. Jag är otroligt tacksam för det stora stöd för Ukraina som finns i Sverige och i den här kammaren och för att frågan om de bortförda barnen, som kanske är det allra värsta brott som begås under det här kriget, också fortsätter att stå högt på dagordningen. Stort tack!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellationerna 2025/26:298 och 311 om Sveriges hållning till Västsahara

Anf. 17 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Jacob Risberg har frågat mig varför jag och regeringen har ändrat Sveriges position i frågan om Västsahara, om jag har tagit initiativ till en analys av hur Sveriges position om Västsahara förhåller sig till folkrätten och om jag i så fall kan redogöra för resultatet. Han har även frågat om jag avser att agera för att västsaharierna ska få rätt till självbestämmande och rätt till ett eget land i hela det västsahariska territoriet.

Vidare har Lotta Johnsson Fornarve frågat mig om orsaken till att jag och regeringen har övergett den tidigare linjen när det gäller Västsahara, om jag och regeringen stöder Internationella domstolen i Haags beslut angående västsahariernas grundläggande rätt till sitt eget land samt om jag och regeringen tar avstånd från Marockos illegala ockupation av Västsahara.

Genom den resolution som FN:s säkerhetsråd antog i oktober 2025 om Västsahara befinner vi oss i ett nytt läge, där en möjlig lösning på den långvariga och svårlösta konflikten är inom räckhåll.

Resolutionen markerar ett skifte genom att den framhåller Marockos autonomiplan som en trovärdig grund för förhandlingar och en bredare FN-process, som leds av FN:s sändebud för Västsahara: Staffan de Mistura.

Efter 50 år av konflikt och humanitär kris är en hållbar lösning mer än välkommen. Sverige vill vara med och bidra till en sådan lösning. I ljuset av FN-resolutionen uttrycker Sverige därför stöd för Marockos autonomiplan som en trovärdig grund för förhandlingar mellan parterna.

Sveriges folkrättsliga position står fast. Vi ger vårt fulla stöd till FN-sändebudets arbete för att få till stånd en hållbar och rättvis politisk lösning inom ramen för den FN-ledda processen. En sådan lösning måste vara förenlig med FN-stadgan, vara ömsesidigt accepterad och tillgodose det västsahariska folkets rätt till självbestämmande.

Vi har haft samtal med både Polisario och Algeriet där vi tydliggjort vår position. Vi uppmanar parterna att engagera sig i förhandlingarna och bidra konstruktivt för att finna en lösning i enlighet med säkerhetsrådsresolutionen.

Genom denna positionsförflyttning sällar vi oss till en bred majoritet av andra EU-länder, inklusive våra grannländer Danmark och Finland, som redan tidigare intagit en liknande position.

Anf. 18 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Jag tackar utrikesministern för att hon är här och svarar på interpellationerna. Jag tackar också min medinterpellant Lotta Johnsson Fornarve.

I ett uttalande från UD den 19 januari angående Västsahara frångår regeringen en lång svensk tradition av att stå upp för internationell rätt. I uttalandet ger

regeringen uttryckligt stöd för den marockanska autonomiplanen ”som en trovärdig grund för förhandlingar för att nå en ömsesidigt accepterad, hållbar och rättvis politisk lösning i överensstämmelse med FN-stadgan och som tillgodoser det västsahariska folkets rätt till självbestämmande”.

Det här är ett väldigt allvarligt, olyckligt och olägligt skifte av den svenska regeringen i frågan om Västsahara. Detta steg kommer att negativt påverka och undergräva den FN-ledda politiska process som för närvarande pågår i USA och i FN. Polisario är på plats för att förhandla med FN.

I frågan om Västsahara har Sverige genom åren haft en konsekvent och tydlig ståndpunkt som vilat på internationell rätt och betonat Västsaharas folks rätt till självbestämmande. Sverige har också varit pådrivande för att EU ska hålla sig till folkrätten. I de fall internationella domstolar, till exempel Internationella domstolen och EU-domstolen, har uttalat sig om Västsahara har de varit entydiga: Marocko har inte suveränitet över Västsahara. Senast i oktober 2024 var detta tydligt i en dom i EU-domstolen i ett fall gällande EU:s handelsavtal med Marocko. Det juridiska stödet för det västsahariska folkets rätt till sitt eget territorium och sina egna naturtillgångar var så starkt att domstolen fattade det unika beslutet att till och med riva upp avtalet mellan EU och Marocko.

Den svenska regeringen återkommer i sina uttalanden ständigt till att internationell rätt ska gälla. Detta har inte minst klargjorts i uttalanden om till exempel USA:s agerande i Venezuela och gällande Grönland. Därför blir det ytterst märkligt att regeringen trots domstolarnas tydlighet om Västsahara går i rakt motsatt riktning. Marocko har ingen suveränitet över Västsahara, vilket såklart också innebär att Marocko på intet sätt kan diktera Västsaharas framtid. Men det är exakt vad regeringen nu ignorerar när man tydligt tar ställning för just Marockos framtida planer för Västsaharas framtid i stället för att utgå från det västsahariska folket och dess företrädare Polisario.

Mina frågor till utrikesministern var – vissa av dem accepterades inte av riksdagens kammarskansli och finns därför inte med i interpellationen: Varför har regeringen ändrat sin position? På vilket sätt är regeringens linje att respektera och försvara folkrätten och den regelbaserade världsordningen förenlig med att i Västsaharafrågan inta en position som står i skarp kontrast till de internationella domstolarnas utlåtanden? Vilken konsekvensanalys har regeringen gjort av hur detta agerande riskerar att försvaga folkrätten i ett läge där denna är utsatt för kraftiga attacker från flera håll? Anser regeringen att västsaharierna fortfarande har rätt till självbestämmande och rätt till sitt eget land i hela det västsahariska territoriet? Vilka signaler tycker utrikesministern att det här ger andra ockupationsmakter – denna fråga fick jag inte skicka med – gällande hur de kan agera på ockuperat område och vilka rättigheter de har till områdets resurser, exempelvis i östra Ukraina, Palestina eller Tibet?

Anf. 19 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation. Jag tackar också Jacob Risberg för att han precis som jag har reagerat på det här uttalandet om Västsahara.

Jag beklagar verkligen djupt att Sveriges regering nu har ställt sig på ockupationsmaktens sida och gett sitt uttryckliga stöd till Marockos autonomiplan för Västsahara och anser att planen är en trovärdig grund för förhandlingar. Det är ett allvarligt avsteg från Sveriges tidigare hållning i Västsaharafrågan. Sverige har tidigare konsekvent stått upp för internationell rätt och västsahariernas rätt till självbestämmande.

Jag undrar om regeringen verkligen har sett och erhållit den marockanska planen i dess helhet. Om inte kan man fråga sig hur regeringen kan ställa sig bakom den.

Om Marockos autonomiplan ska utgöra basen för förhandlingarna betyder det att västsaharierna i Afrikas sista koloni berövas rätten till självbestämmande och självständighet. En avkoloniseringsprocess som startade på 1960-talet med stöd av FN:s generalförsamling har skjutits i sank efter decennier av arbete. Det betyder att en långvarig ockupation lönar sig. Är det så vi ska se på internationell rätt? Ska vi ge en brutal ockupationsmakt rätt?

Det är uppenbart att regeringen inte har efterfrågat västsahariernas svar på Marockos plan. Polisario, som är västsahariernas legitima representant, förkastar autonomiplanen, eftersom den utesluter självständighet som alternativ och förutsätter marockansk suveränitet över territoriet. Västsaharierna förvägras därmed rätten att själva besluta om sin framtid. Det här skulle vara ett enormt svek mot det hårt drabbade västsahariska folket.

Västsahara har ockuperats illegalt av Marocko sedan 1975 – mot FN:s vilja och mot beslut av Internationella domstolen i Haag. Västsahara är erkänt av FN som ett icke självstyrande territorium. När Spanien drog sig tillbaka 1975 annekterade Marocko territoriet, trots ett rådgivande yttrande från Internationella domstolen som bekräftar det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. Efter år av konflikt beslutades 1991 om eldupphör och en FN-ledd folkomröstning baserad på en tydlig överenskommelse där Västsaharas folk skulle få välja sin framtid. På grund av Marockos sabotage och förhållningstaktik har den folkomröstningen ännu inte fått äga rum. Men det är fortfarande den enda internationellt överenskomna lösning som finns.

I den ockuperade delen av Västsahara utsätts västsaharierna för förföljelser och ett enormt förtryck. Begränsningarna av yttrandefriheten och kränkningarna av de mänskliga rättigheterna är mycket omfattande. Västsaharas naturresurser exploateras utan folkets samtycke. En stor del av befolkningen har tvingats fly ut till Saharas öken, där de fortfarande lever under mycket svåra förhållanden.

Att regeringen stöder Marockos förslag innebär att den bortser från den allvarliga situation som råder och

riskerar att legitimera en pågående ockupation. Jag vill höra varför Sverige avviker från sin tidigare linje när det gäller synen på Västsahara och folkrätten. Jag vill veta om Sveriges regering står bakom beslutet i Internationella domstolen i Haag om Västsaharas rätt till självbestämmande. Jag vill få svar på om utrikesministern tar avstånd från Marockos brutala ockupation av Västsahara. Jag vill även veta hur regeringen konkret tänker arbeta för västsahariernas rätt till självbestämmande.

Anf. 20 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! För Sveriges säkerhet och stabiliteten i omvärlden är det helt avgörande att den regelbaserade världsordningen och folkrätten, inklusive FN-stadgan, upprätthålls. Det är Sveriges fasta övertygelse att folkrätten, inklusive FN-stadgan, utgör nödvändiga verktyg för att nå fredliga lösningar på konflikter i allmänhet. Det gäller även den långvariga konflikten i Västsahara.

Sveriges folkrättsliga position står fast. Sverige står helt och fullt bakom det västsahariska folkets rätt till självbestämmande, något som också har slagits fast av Internationella domstolen i Haag i sitt yttrande från 1975.

Det som interpellanterna helt verkar bortse från är den säkerhetsrådsresolution som antogs i oktober. Det brukar kanske inte vara läget. Det är vanligare att regeringen anklagas för att inte respektera FN-resolutioner. I det här fallet är det någonting som har hänt där som oppositionen väljer att helt bortse från. Det gör debatten lite svårare.

Resolutionen från oktober 2025 tillhandahåller ett ramverk för förhandlingarna och uttalar sig inte om en specifik lösning. Regeringen uttrycker sitt stöd för autonomiplanen som en del av en FN-ledd process som leds av FN:s sändebud för Västsahara Staffan de Mistura.

I linje med säkerhetsrådsresolutionen måste den lösning som framförhandlas vara förenlig med FN-stadgan, vara ömsesidigt accepterad av parterna och tillgodose det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. De exakta formerna för detta är en fråga för parterna.

För övrigt var det endast Kina, Pakistan och Ryssland som avstod i omröstningen om resolutionen. Det är ett intressant sällskap som oppositionen sällar sig till här, får man konstatera.

I och med den positionsförflyttning som regeringen nu har gjort ställer vi oss på samma sida som våra närmast likasinnade. Vi är tillsammans med Finland, Danmark, Storbritannien, Frankrike, Estland, Polen, Nederländerna, Belgien, Tyskland och numera också EU.

Sverige står upp för folkrätten. Vi gör det överallt i världen oavsett geografisk kontext. Det kommer vi fortsätta att göra.

Jag tänker avsluta med att svara på de frågor som Jacob Risberg inte fick ställa för riksdagen.

Det viktiga här är att uppnå en ömsesidigt accepterad lösning där det västsahariska folkets rätt till självbestämmande tillgodoses. Det handlar nu om en FN-ledd process vars uttryckliga mål är att nå en lösning i överensstämmelse med just FN-stadgan. Det skiljer sig från situationen avseende Ukraina, där det inte finns någon motsvarande säkerhetsrådsresolution eller FN-process att luta sig mot.

Det västsahariska folket har, precis som den palestinska befolkningen, rätt till självbestämmande. FN har slagit fast denna rätt men har till skillnad från i fallet Palestina inte formulerat om slutmålet ska vara självständighet, autonomi eller integration.

Anf. 21 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret!

Jag förstår definitivt att skiftet från regeringen kommer utifrån den säkerhetsresolution som kom i oktober. Det råder det över huvud taget ingen tvekan om.

Vi vet också att det är USA som har drivit igenom resolutionen. Det var det land som redan 2020, under Trumps första mandatperiod som president, erkände Västsahara som en del av det marockanska territoriet. Där finns redan en tydlig syn på hur konflikten ska lösas. Jag tycker inte att det är någonting bra att gå efter.

Det är säkerhetsrådet som ska tolka FN-stadgan, och man ska följa det. Men det åsidosätter inte på något vis internationell rätt. Säkerhetsrådet kan säga vad det vill, och det kommer att bli en rättslig spänning kring det. Men det finns fortfarande saker som gäller.

Folks rätt till självbestämmande och ett förbud mot annektering är jus cogens, det är tvingande folkrätt oavsett vad FN:s säkerhetsråd säger. Tolkningen vad gäller Västsahara försvinner inte bara för att säkerhetsrådet gör en annan typ av yttrande.

Sedan har vi också Europeiska domstolens yttrande. Det är direkt bindande för Sverige som medlemsland i EU. Vi måste följa domstolens yttrande. Där var man så pass tydlig att man till och med rev upp ett avtal, något som domstolen aldrig har gjort tidigare, just på grund av västsahariernas rätt till sitt eget land och till sina egna resurser. Det var någonting som EU-kommissionen hade åsidosatt.

Sedan lutar man sig mot FN-stadgan. Det är klart att det är vad vi ska göra. Det är vad vi måste återkomma till, förutom all annan internationell rätt. Där har vi kapitel 11, som handlar just om icke självstyrande territorier.

FN-stadgan kom till under den tid då det fortfarande fanns gott om kolonier. Man visste om det. Det handlade om: Hur avkoloniserar vi dessa områden?

År 1963 fördes Västsahara upp på listan över de områden som skulle avkoloniserar. Spanien hade en plan för när man skulle lämna det. Men marockanerna följde inte det, utan de gick in och ockuperade landet.

Det som är intressant att höra är att man hela tiden talar om Marockos autonomiplan. Man säger också att västsaharierna har rätt till självbestämmande. Ser man då framför sig ett självbestämmande under

marockansk suveränitet, eller ser man slutmålet som en västsaharisk stat?

Det är en enorm skillnad. Det är just suveräniteten som domstolarna har varit väldigt tydliga med. Den har inte Marocko över Västsahara.

Västsaharierna har rätt till sitt eget territorium, och de har rätt till sina egna resurser. De har rätt till självbestämmande inom det territoriet. De har helt enkelt rätt till en egen stat.

Att bara säga att västsaharierna har rätt till självbestämmande duger inte. Det går inte i linje med det som Internationella domstolen har sagt om att Marocko inte har suveränitet över västsahariska territoriet.

Anf. 22 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Tack för ytterligare svar, ministern!

Det duger inte. Att stödja Marockos autonomiplan för Västsahara är inte förenligt med internationell rätt och är ett tydligt avsteg från Sveriges tidigare hållning. Att ställa sig på ockupationsmaktens sida är ingen lösning på konflikten, som ministern påstår.

Jag vill veta varför Sveriges regering ändrat sitt ställningstagande i den här viktiga frågan. Jag tycker inte att vi har fått något riktigt tydligt svar på det.

Ministern säger i sitt svar: ”Vi ger vårt fulla stöd till FN-sändebudets arbete för att få till stånd en hållbar och rättvis lösning inom ramen för den FN-ledda processen. En sådan lösning måste vara förenlig med FN-stadgan, vara ömsesidigt accepterad och tillgodose det västsahariska folkets rätt till självbestämmande.”

Problemet är att detta ställningstagande inte går ihop med att ställa sig bakom den ena partens förslag, det vill säga Marockos autonomiplan. Den andra parten, Polisario, som är det västsahariska folkets representant, har inte accepterat den lösningen utan är tvärtom starkt kritisk.

Det är inte svårt att förstå, eftersom förslaget inte kommer att leda till det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. Det finns med andra ord inget ömsesidigt accepterande att ge sitt stöd till ockupationsmaktens förslag samtidigt som man lyfter fram rätten till självbestämmande. Det går inte ihop. De två förslagen kan inte samexistera.

Västsaharierna har i dag levt 50 år under Marockos ockupation och i flyktingläger i Saharas öken. Under den här tiden har Marocko obehindrat exploaterat Västsaharas naturresurser, byggt upp relationer med strategiskt viktiga länder och samtidigt begått omfattande brott mot mänskliga rättigheter mot den västsahariska befolkningen.

Ockupationen strider mot folkrätten, FN-resolutioner och yttrandet från Internationella domstolen i Haag. Grunden för ockupationen är uppenbar. Det handlar om att Marocko vill fortsätta att lägga beslag på Västsaharas rika naturtillgångar, framför allt fosfat och fiske.

En av världens största fosfatfyndigheter ligger i det ockuperade Västsahara. Fiskevattnet utanför kusten tillhör de rikaste i världen. Det är anledningen till den långvariga och brutala ockupationen. Jag vill påminna

om att västsahariernas naturtillgångar inte tillhör ockupationsmakten Marocko utan Västsaharas folk.

Sveriges stöd till Marockos autonomiplan, som hänvisar till säkerhetsrådsresolutionen 2797, innebär ett betydande avsteg från Sveriges historiska linje. Det innebär att Sverige nu ger politiskt stöd till ett förslag från den marockanska ockupationsmakten, trots att Västsahara enligt FN är ett icke självstyrande territorium med rätt till självbestämmande. Jag vill fortfarande höra varför Sverige avviker från sin tidigare linje.

Jag vill även veta om Sveriges regering står bakom beslutet i Internationella domstolen i Haag om västsahariernas rätt till självbestämmande. Om regeringen gör det vill jag veta hur regeringen konkret tänker jobba för västsahariernas rätt till självbestämmande. Jag vill också veta om utrikesministern tar avstånd från Marockos brutala ockupation av Västsahara.

Anf. 23 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Sverige är en stark röst för demokrati och mänskliga rättigheter i världen. Efter mer än 50 år av konflikt skulle en politisk lösning på Västsaharafrågan som är förenlig med folkrätten och FN-stadgan vara extremt positiv för stabiliteten och den ekonomiska utvecklingen i regionen och för att minska lidandet hos civilbefolkningen. Sverige ger därför sitt fulla stöd till FN och Staffan de Mistura för att leda denna process, vars uttryckliga mål är en lösning i överensstämmelse med FN-stadgan.

Som framgår av resolutionen i FN:s säkerhetsråd är autonomiplanen en trovärdig grund för förhandlingar. Målet för förhandlingarna är att nå en lösning som accepteras av parterna, som är förenlig med FN-stadgan och som tillgodoser det västsahariska folkets rätt till självbestämmande – som vi står bakom. Balansen mellan parter positioner och marockansk kontroll respektive västsahariskt självbestämmande är sannolikt den viktigaste delen nu för de förhandlingar mellan parterna som FN ska leda.

Flyktingar från Västsahara har bott i läger nära den algeriska staden Tindouf i södra Algeriet sedan 1975. Genom åren har Sverige bidragit till verksamheten genom kärnstöd till flera FN-organ på plats. Vi kan vara stolta över att vi är en av de största givarna av kärnstöd till FN:s flyktingorgan UNHCR, FN:s livsmedelsprogram World Food Programme och FN:s barnfond Unicef, som alla bedriver verksamhet i de västsahariska flyktinglägren.

Dessutom har regeringen nära kontakt med FN:s sändebud de Mistura för att säkerställa maximalt politiskt stöd för att komma framåt i frågan. Jag träffade honom själv ganska nyligen. Vi undersöker också olika möjligheter att ge ytterligare stöd till FN:s och de Misturas arbete med Västsaharafrågan. Det är outhärligt för att parterna ska nå en lösning.

Herr talman! Lotta Johnsson Fornarve verkar fortfarande inte ha noterat att säkerhetsrådet har antagit en resolution i frågan i oktober. Jacob Risberg tycker

uppenbarligen att man ska bortse från den här säkerhetsrådsresolutionen. Min fråga till Jacob Risberg blir då naturligtvis vilka andra resolutioner han tycker att man ska bortse från.

Anf. 24 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Tack, återigen, till utrikesministern för svaret!

Jag kan börja med att säga nej – jag åsidosätter inte den här FN-resolutionen. Det är dock två rättsliga system som går parallellt här. Man kan inte bortse från folks rätt till självbestämmande bara för att FN:s säkerhetsråd tycker någonting annat. Det är viktigt att komma ihåg det.

Det finns mycket som är viktigt i FN-resolutionen, som ger bland annat Minurso ett förlängt mandat. Det behövs. Minurso behövs på plats. En av Minursos främsta uppgifter är att se till att den folkomröstning som skulle ha skett för åtminstone 35 år kan ske och visa vad västsaharierna själva tycker.

Att andra länder tycker samma sak som Sverige gör det inte mer rätt. Jag tycker att det är ett ganska dåligt argument. Det som sker nu – utrikesministern lyfter själv upp det här ungefär som om hon läste mina tankar – handlar om balansen i de kommande förhandlingarna. Men vilken balans blir det om de flesta länder redan har tagit Marockos sida i den här frågan? Varför väljer man att stödja den ena partens förslag till lösning i stället för den andra partens? Varför ställer man sig bakom ett land som inte är en demokrati?

Marocko är ett land som ockuperar ett annat folks territorium, ett land som fängslar oppositionella, ett land som torterar och tillfångatar politiska aktivister, journalister och migranter. Det är ett land som behandlar saharavierna som om de vore andra klassens medborgare i deras eget land, ett land som suger ur fosfater och andra resurser och behåller hela vinsten själva, ett land som fiskar ut västsahariernas vatten.

Till och med gällande frågan om Israel–Palestina, där vi vet att vi har väldigt olika åsikter om vägen fram till en hållbar lösning, är vi ju överens om att den enda lösningen som finns är en tvåstatslösning. Jag skulle vilja veta huruvida utrikesministern tycker att en tvåstatslösning är läglig även här.

Anf. 25 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Jag har verkligen noterat säkerhetsrådets resolution 2797, som beskriver Marockos autonomiplan som trovärdig och genomförbar. Om Sverige antar det här ramverket riskerar man att underminera decennier av FN:s arbete för det västsahariska folkets rätt till självbestämmande. Det går helt enkelt inte ihop att ställa sig bakom både autonomiplanen och västsahariernas rätt till självbestämmande.

Sveriges stöd för Marockos autonomiplan innebär ett betydande avsteg från Sveriges historiska linje och innebär att Sverige nu ger politiskt stöd till ett förslag från den marockanska ockupationsmakten, trots att Västsahara, enligt FN, är ett icke-självstyrande

territorium med rätt till självbestämmande. Det kan vi aldrig komma ifrån!

Jag vill fortfarande höra varför Sverige avviker från sin tidigare linje. Jag vill även veta om Sveriges regering står bakom beslutet i Internationella domstolen i Haag om Västsaharas rätt till självbestämmande. Jag vill ha ett tydligt svar på det. Jag vill även få svar på om utrikesministern tar avstånd från Marockos brutala ockupation av Västsahara.

Jag vill uppmana regeringen att lyssna på det västsahariska folket, som i över 50 år har utsatts för en av världens mest brutala ockupationsmakter. Det västsahariska folket, genom sina representanter Polisario, förkastar Marockos plan och kräver sin självklara rätt till självbestämmande. Det borde också vara en självklarhet för Sveriges regering.

Det minsta man kan begära från regeringen i den svåra situation som nu råder är att vi ger ett direkt stöd i form av bistånd till de västsahariska flyktingarna i Saharas öken i en situation när läget är svårare än någonsin. Tyvärr har jag fått uppgift om att det stöd som i dag finns via Oxfam kommer att dras in.

Sverige har historiskt sett försvarat avkolonialisering och internationell rätt. Genom att prioritera autonomiförslaget som utgångspunkt för förhandlingar riskerar Sverige att undergräva sin trovärdighet och försvaga den FN-ledda processen. Kräv i stället att den utlovade folkomröstningen kommer till stånd!

Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Låt mig säga det igen: Ja, vi står bakom Internationella domstolens beslut.

Låt mig understryka den möjlighet som vi nu står inför: Äntligen finns ett momentum för att nå en lösning på en konflikt som har varat i fem decennier. Sverige vill vara med och bidra till en sådan lösning och främja förutsättningar för samhällsutveckling och stabilitet. Den rörelsen bekräftas av den nya säkerhetsrådsresolutionen och av att även EU nu har antagit en gemensam ståndpunkt i Västsaharafrågan som speglar denna resolution.

Det här handlar inte om att välja sida utan om att stötta arbetet för att komma vidare. Det viktiga nu är att stötta den FN-ledda processen och Staffan de Misturas arbete för att uppnå en ömsesidigt accepterad lösning, där FN-stadgan respekteras och det västsahariska folkets rätt till självbestämmande också tillgodoses.

Inom ramen för den här processen utgör Marockos autonomiplan en trovärdig grund för förhandlingar. Den marockanska autonomiplanen behöver preciseras och uppdateras, något som Marocko också har lovat. Vi förväntar oss att Marocko levererar på detta löfte, vilket jag har framfört till min utrikesministerkollega direkt. Vi ser fram emot att ta del av Marockos uppdaterade förslag till autonomiplan och andra konstruktiva bidrag från parterna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:131 om varg-jakt 2026

Anf. 27 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Patrik Björck har frågat mig om jag menar att beslutet om licensjakt på 48 vargar lever upp till löftet om att mer än halvera vargstammen och om jag, om så inte är fallet, avser att vidta någon åtgärd inom mitt ansvarsområde. Patrik Björck har vidare frågat mig hur jag ställer mig till de regler som ställts upp gällande vargjakten. Slutligen har Patrik Björck frågat mig om jag avser att vidta några generella åtgärder för att vargstammen ska halveras om inte 48 vargar fällt under vargjakten.

Jag vill börja med att konstatera att vi genom ett flertal åtgärder har banat väg för vårt mål att minska vargstammen. Regeringen drev bland annat målmedvetet på processen för att vargens skyddsstatus skulle ändras i EU:s art- och habitatdirektiv. En ändring av vargens skyddsstatus från strikt skyddad till skyddad ger oss större handlingsutrymme så att vi kan förvalta vargstammen mer målinriktat samtidigt som vargens gynnsamma bevarandestatus säkerställs.

Regeringen gav under 2023 Naturvårdsverket i uppdrag att uppdatera riktlinjerna för skydds jakt på varg. I de uppdaterade riktlinjerna sänktes exempelvis nivån för när skydds jakt kan beviljas för angrepp på hund, får och get.

För att kunna uppnå de rovdjurspolitiska målen är det viktigt att de verktyg som finns för att förhindra allvarlig skada på till exempel tamdjur är utformade och fungerar så bra som möjligt för att uppfylla sitt syfte.

Den svenska vargpopulationen behöver minskas för att minska de negativa socioekonomiska effekterna, samtidigt som Sverige lever upp till sina EU-rättsliga åtaganden. Minskningen behöver därför genomföras stegvis.

Regeringen har tydligt uttryckt att ett första delmål i vargförvaltningen är att minska stammen till 270 individer vid licensjakten 2026. Länsstyrelserna beslutade också om licensjakt på varg, men besluten upphävdes av förvaltningsrätten efter överklaganden.

Förvaltningsrättens domar överklagades av länsstyrelserna. Kammarrätten har avslagit samtliga överklaganden, vilket innebär att beslutet om licensjakt fortsatt är upphävt. Domarna kommer nu att analyseras i Regeringskansliet och samråd genomföras med Naturvårdsverket och berörda länsstyrelser för att skapa goda förutsättningar för en hållbar och väl fungerande vargförvaltning framöver.

Anf. 28 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Peter Kullgren gick till val på att minst halvera vargstammen och att öka jakten. Resultatet av Peter Kullgrens snart fyra år vid makten är att vargstammen ökar okontrollerat och att jakten är inställd. Det var dit vallöfterna ledde.

Herr talman! Jag skrev den här interpellationen i början av november. Det vill jag att talmanspresidiet funderar lite grann över. Nu är det början av februari. Jag skrev den för att jag kände besvikelse över det beslut som togs i november om licensjakt på 48 vargar.

I dag, när landsbygdsministern äntligen – flera månader senare – behagar komma till riksdagen för att besvara frågor från oss ledamöter, är jakten nere på noll. Peter Kullgrens misslyckande är så fatalt och brutalt att det är svårt att föreställa sig hur det känns att möta väljarna igen med det bakom sig. Resultatet av Peter Kullgrens arbete är som sagt en okontrollerad ökning av vargstammen och inställd jakt.

Herr talman! Jag måste konstatera att det inte bara tar flera månader innan ministern kommer hit utan att när ministern väl gör det svarar han inte ens på frågorna. Det är respektlöst mot riksdagen och riksdagens valda ledamöter, som representerar folket.

Jag frågade om beslutet om 48 vargar lever upp till löftet att mer än halvera vargstammen. Det kom inte en tillstyrkelse till svar på den frågan från landsbygdsministern. Jag hoppas att ministern svarar i sitt nästa inlägg.

Det blev visserligen noll, men frågan kvarstår: Om det hade blivit en jakt på 48 vargar, hade det inneburit en halvering av vargstammen? Naturligtvis inte. Man hade inte ens varit i närheten av målet 270 vargar. Den rimliga bedömningen i dag är att det springer över 500 vargar i Sverige, efter den föryngring som skett efter den senaste inventeringen. Eftersom det inte blir någon licensjakt på varg nu och det sker en ny, andra föryngring, kanske vi kommer att ha uppemot 600 vargar springande i Sveriges skogar snart.

Vargarna förstör för landsbygdsbefolkningen, djurägarna och jägarna och gör livet svårare på landsbygden. Samtidigt minskar den biologiska mångfalden eftersom vargen i det här sammanhanget är skadedjur.

Jag frågade också hur ministern ställde sig till reglerna för vargjakten. Jägarna var oerhört upprörda över reglerna för gps-spårning och liknande. Det fanns inte en tillstyrkelse till svar från landsbygdsministern på den frågan. Dessutom frågade jag om ministern avsåg att vidta några generella åtgärder för att minska vargstammen. Men det kom inte en tillstyrkelse till svar på någon av mina tre viktiga frågor.

Herr talman! Jag väntar med spänning på att landsbygdsministern ska använda sin tid i talarstolen till att faktiskt svara på mina tre mycket relevanta frågor nu när han äntligen kommit hit efter flera månaders fördröjning.

Anf. 29 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att be om ursäkt för förseningen. Den beror på att jag blev sjuk – det händer även jordbruksministrar – och att det under jul- och nyårsledigheterna inte var möjligt att ha några interpellationsdebatter.

Jag går vidare till sakfrågan. Sättet som ledamoten debatterar drar ett löjets skimmer över hela den här

diskussionen. Alla som är något så när engagerade eller insatta i den vargpolitiska diskussionen vet att vi har färre vargar nu än under hela den tid Socialdemokraterna styrde det här landet.

Ledamotens bröstoner skulle kunna få en att tro att Socialdemokraterna försökte göra något åt situationen på riktigt, med det gjorde de inte. När de hade möjlighet att påverka referensvärdet 2019 valde de att inte göra ett smack. Vargstammen skenade i Sverige under socialdemokratisk ledning. Varken Patrik Björck eller någon annan socialdemokrat kan hävda någonting annat, för den statistiken är given.

Herr talman! Att som ledamoten dra siffror ur hatten om hur många vargar som springer runt i de svenska skogarna är inte heller värdigt en debatt i Sveriges riksdag. Ledamoten måste hålla sig till de fakta som faktiskt finns. Annars är det omöjligt att föra en sansad debatt och diskussion om det här. Vi har officiella siffror i Sverige.

Vi är ett av de länder i världen som har bäst koll på våra vargar. Det är därför vi har konstaterat att möjligheten finns att gå ned under det förutvarande referensvärdet 300 vargar till 270, i ett första steg, med målbilden att hamna så lågt som möjligt. Grundförutsättningen för att komma dit och för att jag skulle kunna hålla det löfte jag gett till många väljare om vad jag ska arbeta för var att vi ändrade referensvärdet. Det har vi gjort. Det gjorde aldrig Socialdemokraterna.

Vi såg till att få en ändring av först Bernkonventionen och därefter av art- och habitatdirektivet. Det lyckades aldrig Socialdemokraterna med.

Inom en regering gäller det att inte välja att ha med parter som driver en helt motsatt agenda mot den man själv proklamerar. Det gör Miljöpartiet – som av allt att döma är ett parti Socialdemokraterna återigen vill regera med, om man får möjlighet. Det är ganska spännande. Vi har ytterligare interpellationsdebatter här i eftermiddag. Den som är intresserad kan fundera på hur en socialdemokratiskt ledd regering ska få ihop sin vargpolitik. Om man först lyssnar på ledamoten Patrik Björck nu och sedermera på ledamoten Rebecka Le Moine får man höra att de inte bara kommer från olika landsändar i vårt avlånga land utan från helt olika planeter när det gäller vargpolitiken.

Anf. 30 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag vill bara, för att vi ska vara säkra på siffrorna, påpeka att Peter Kullgrens fyra år som landsbygdsminister ledde till 66 beslutade licenser för vargjakt. Under det sista året med en socialdemokratiskt ledd regering var antalet beslut om licensjakt 75. Ett år med en socialdemokratisk regering slår fyra år med Peter Kullgren. Smaka på de siffrorna, herr talman.

Eftersom jag vet att Peter Kullgren inte tycker om att debattera varg med mig tänkte jag att det kunde vara spännande att höra hur Peter Kullgren bemöter en krönika i tidningen Svensk Jakt. Rubriken är ”Den som gapar över mycket”, och krönikan handlar om landsbygdsminister Peter Kullgren. I Svensk Jakt skriver

man följande – det är alltså inte jag som skriver, herr talman.

”... eftersom politiker bör bedömas utifrån vad de levererar i form av resultat, inte [nota bene!] utifrån vad de lovar, måste man dessvärre konstatera att den inställda vargjakten är ett misslyckande för den regering som 2022 gick till val på att minska den svenska vargstammens storlek.”

Krönikören i Svensk Jakt fortsätter: ”Ivern kanske berodde på att innevarande år är mandatperiodens sista för sittande regering?” Förhoppningsvis är det så; det verkar som att man på tidningen Svensk Jakt vet hur man ska rösta. Detta var en fundering från min sida. Krönikören fortsätter: ”Det är som bekant valår, och regeringen har lovat att sänka vargstammen. Att iveren över att infria ett vallöfte bidrog till att stoppa 2026 års vargjakt är ett faktum som inte saknar ironi.

Ordspråket ’Den som gapar efter mycket mister ofta hela stycket’ tycks således vara tillämpligt här. Beslutet kostade nämligen en vargjakt, och risken finns att det också kan leda till att nivån för gynnsam bevarandestatus för varg permanentas till 300 individer.

Det sistnämnda skulle i så fall vara ett fiasko för regeringen. Inte minst för landsbygdsminister Peter Kullgren (KD), som i praktiken satsat sitt jaktpolitiska förtroendekapital på att lösa just vargfrågan under innevarande mandatperiod.

Ambitionen är det inget fel på.”

Det sista kan jag hålla med krönikören om: Ambitionen är det inget fel på. Men det är resultat som räknas – att man faktiskt levererar på sina vallöften och låter människor på svensk landsbygd ha sin djurhållning och sin jakt, ta vara på våra beteshagar, värna den biologiska mångfalden, stärka vår livsmedelsproduktion, särskilt i det beredskapsläge vi har nu, och se till att det är möjligt att leva på landsbygden, föda upp sina får och bidra med både livsmedelsförsörjning och biologisk mångfald. Det är detta Peter Kullgren inte lyckas leverera, herr talman.

Orsaken till att mitt tonläge i debatten blir högt är att jag när jag besöker mina grannar ser hur deras får ligger rivna i hagen och hur man slår sönder livsverk för landsbygdsbefolkningen när man minskar möjligheten att leva på landet och bidra med biologiskt hållbart jordbruk, lantbruk och djurhållning. När detta urholkas kanske jag höjer tonläget lite, herr talman. Jag får be om ursäkt för det, men jag tror att det är nödvändigt. Peter Kullgren har ju faktiskt inte levererat något.

Det är bara att konstatera att de åtgärder som Peter Kullgren säger att han har vidtagit har lett till en licens-tilldelning för noll vargar 2026. Det leder till att vargstammen ökar okontrollerbart under Peter Kullgrens ledning. Och vi kan notera, herr talman, att Peter Kullgren fortfarande inte har gjort något försök att svara på en enda av mina tre frågor.

Anf. 31 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Jag anser att jag svarar på frågor hela tiden. Oavsett vad jag svarar tror jag dock inte, herr talman, att Patrik Björck kommer att ta in det. Sättillvida är debatten tämligen överskattad.

Men det är bara att konstatera. Vad är anledningen till att den förra regeringen förberedde ett beslut? Vi verkställde – eller länsstyrelserna gör det. Hur kunde det komma sig att vi då hade en jakt på 75 individer? Jo, det var för att vargstammen hade växt så okontrollerat, högt över dåvarande referensvärde som var 300 individer. Det var en helt logisk följd av att man hade låtit vargstammen växa okontrollerat.

Efter att jag tillträdde har vargstammen minskat varje år genom de licensjaksbeslut och skyddsjaksbeslut som har fattats och genom de uppdateringar av skyddsjaksriktlinjer som har skett. Vi har haft och har en hög ambition vad gäller att få ned vargstammen. Därför har vi gjort allting och tagit alla de steg man behöver ta för att över huvud taget kunna se framför sig att man skulle kunna nå fram till det som den här kammaren har bestämt, alltså en vargstam på mellan 170 och 270 vargar.

En mycket grundläggande förutsättning är att vi själva rapporterar ett referensvärde som ligger inom det intervallet. Det har Sveriges regering nu gjort.

Vi har förvisso en dialog med kommissionen. Vi har fått ett brev från en kommissionsperson och håller på och bereder svaret i detta nu. Vi ska reda ut och visa varför vi har kommit fram till att vi kan ha ett referensvärde på 170 vargar.

Detta får inte blandas ihop med beslutet om vargjakten. Där pekade vi på att vi i ett första steg ville ned till nivån 270. Det handlar om att det i den rapport som Naturvårdsverket har tagit fram tydligt beskrivs vilka åtgärder vi behöver vidta för att inte missa våra EU-rättsliga åtaganden. Därför har vi i statens budgetar prioriterat ganska stora resurser för att stärka förvaltningen av varg – allt för att vi ska kunna få en lägre vargstam.

Anf. 32 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Vi pratar lite grann om vilket sällskap vi umgås i. Peter Kullgrens regering tillsatte kommissionären Jessika Roswall. Jessika Roswall, som alltså är EU-kommissionär och tillsatt på Peter Kullgrens uppdrag, har fått en fråga från De gröna i EU-parlamentet om hur hon ser på vargjakt. Enligt den av Peter Kullgren tillsatta EU-kommissionären ska förvaltningen utgå från en försiktighetsprincip. Finns det någon som helst osäkerhet ska jakt inte tillåtas. Detta är alltså vad Peter Kullgrens regering driver i Bryssel, via den av Peter Kullgrens regering tillsatta kommissionären. Det är klart att Peter Kullgren har lite att fundera över.

Vi har diskuterat vargfrågan många gånger, jag och Peter Kullgren. Jag vet att Peter Kullgren inte är så förtjust i att diskutera den. Om det bara handlade om teori, ambitioner och vilja skulle jag och Peter Kullgren säkert kunna komma överens. Men det är precis som

krönikören i Svensk Jakt säger: Det spelar ingen roll, om resultatet blir noll. Det är bara resultat som räknas.

Förra gången vi diskuterade denna fråga, i maj förra året, sa Peter Kullgren: ”Vi har som sagt ... sänkt vargens skyddsstatus på EU-nivå. Processerna för att justera referensvärdet och de nya miniminivåerna är i full gång och ska vara klara i god tid. [...] Allt detta sammantaget ska leda till en effektivare jakt, nu och framöver, som tar oss närmare vårt mål om en minskad vargstam.”

Detta lovade Peter Kullgren här i denna kammare i maj 2025: att hans åtgärder skulle ta oss närmare målet om minskad vargstam. Vi ser resultatet nu. Noll tilldelade vargar i årets licensjakt är resultatet av Peter Kullgrens politik. Nu kan Peter Kullgren säga vad han vill i sitt slutanförande, men det är noll tilldelade vargar.

Anf. 33 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Som sagt: Regeringens politik syftar till att skapa trygghet och frihet för alla som bor och lever i Sverige. Men vi lever i en tid då vargen smyger sig allt närmare och inverkar på människors trygghet och vardag. Det är just därför det har varit angeläget för oss att ändra alla de grundläggande krav som finns för att vi ska kunna driva en aktiv förvaltning. Vi kommer att analysera de domar som nu kommit och sedan försöka gå vidare. Men regeringens mål ligger fast.

Ingen regering i vår stat sätter sig över domstolar. annat som är viktigt att påpeka, även om jag kanske inte trodde att det skulle behövas, är att regeringens representation i EU-maskineriet i Bryssel går genom ministerrådet och inte genom kommissionen. Kommissionen är ett eget collegium och en egen institution i Bryssel. Att försöka göra gällande att regeringen styr kommissionen är att vara lite väl missledande. Jag är helt övertygad om att Patrik Björck också vet detta, men han väljer väl det narrativ som passar agendan.

Jag kan konstatera att vi har färre vargar nu än vi någonsin hade under den socialdemokratiskt ledda regeringen. Jag tror att de som tittar på debatten och är intresserade av just den här frågan är ganska glada över att inte Socialdemokraterna och Miljöpartiet fick fortsätta att styra, för då hade det inte hänt någonting vad gäller vare sig referensvärde eller ett ändrat art- och habitatdirektiv.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2025/26:154 om ökande veterinärpriser och bristande pristransparens

Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Herr talman! Sofia Skönnbrink har frågat mig om jag delar bedömningen att utvecklingen inom veterinärvården visar tecken på en osund konkurrenssituation och vilka åtgärder jag tänker vidta för att stärka

konkurrensen på veterinärmarknaden. Sofia Skönnbrink har vidare frågat mig hur regeringen avser att säkerställa att veterinärvård inte blir en klassfråga i Sverige.

Låt mig inledningsvis konstatera att djurägare har ett särskilt ansvar att informera sig om hur djurens hälso- och sjukvård fungerar och vilka kostnader ett allvarligt sjukdomsfall hos djur kan medföra.

Marknaden för veterinära tjänster kan utifrån ett djurägarperspektiv upplevas som svårgenomtränglig och komplicerad. Otydliga villkor och priser som inte är jämförbara försvårar för konsumenter att göra medvetna val. Bristande transparens när det gäller villkor och priser kan även påverka konkurrensen på marknaden för djursjukvård.

Som svar på frågan om vilka åtgärder jag tänker vidta för att stärka konkurrensen på veterinärmarknaden kan jag nämna att regeringen den 10 mars 2025 gav Konkurrensverket i uppdrag att kartlägga pristransparensen inom veterinärmarknaden. Myndigheten ska också analysera hur bristande pristransparens genom påverkan på prisbildning och marknadsvillkor i sin tur påverkar konkurrensen på marknaden. Konkurrensverket ska senast den 1 mars 2026 lämna förslag på hur bättre förutsättningar kan skapas för konsumenter att jämföra priser för djursjukvård mellan olika djurvårdsinrättningar. Jag ser fram emot att få ta emot Konkurrensverkets förslag på konkreta åtgärder för att förbättra pristransparensen inom djursjukvården.

Avslutningsvis, och som svar på den sista frågan, vill jag framhålla att djurvelfärd är en prioriterad fråga för regeringen. Djur som är i behov av vård ska enligt gällande bestämmelser få vård oavsett var i landet de befinner sig och vid den tidpunkt som behovet uppstår om det finns djurskyddsskäl. En statligt driven veterinärorganisation behövs för att säkerställa detta, och här har Distriktsveterinärerna en viktig roll. Efter regeringens förslag i budgetpropositionen 2025 beslutade riksdagen om en förstärkning på 30 miljoner kronor per år till Statens jordbruksverk under perioden 2025–2027 för att säkerställa tillgången till veterinär dygnet runt i hela landet.

Anf. 35 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Herr talman! Svensk veterinärvård är inte vad den en gång var. Det är uppenbart att den inte längre fungerar som den ska.

Vi har en allvarlig brist på veterinärer, inte minst under jourtid och i glesbygd. Vi har skenande priser och stora regionala skillnader, en osund marknadskoncentration och otillräcklig konkurrens. Det är brist på insyn, transparens och prisjämförelseverktyg. Detta drabbar väldigt många människor.

Vart tredje hushåll i Sverige har husdjur, och många djurägare upplever i dag att kostnaderna för veterinärvård har blivit orimligt höga och svåra att bära. Det är framför allt detta vi ska prata om i dag – den skrämmande prisutvecklingen.

I sitt svar inleder ministern med att säga att djurägare har ett eget ansvar att informera sig om hur djurens hälso- och sjukvård fungerar men också om vilka kostnader som den medför. Visst är det så, men kostnaderna för veterinärvård måste också vara rimliga. Det tycker inte vi socialdemokrater att de är.

Den prisökning som vi ser i dag går långt utöver den allmänna inflationen och långt utöver vad som är rimligt för en djurägare att betala. På bara tio år har priserna ökat med nästan 70 procent. Den största ökningen har skett de senaste fem åren, med en prisökning på hela 55 procent. Allra värst var det mellan 2022 och 2023. Då ökar priserna med 25 procent på bara ett år.

Herr talman! Jag tycker att det är dags att vi börjar tala klarspråk om varför priserna har skenat. En avgörande förklaring är att två riskkapitalbolag kom in på marknaden och köpte upp en stor del av djursjukhusen och klinikerna för ungefär tio år sedan. Det handlar om bolag som omsätter miljardsummor varje år.

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, har kunnat bekräfta att stora veterinärbolag med vinstkrav är en viktig orsak till prisökningarna. Deras studier visar också att riskkapitalbolagens kliniker sticker ut, med både högre priser och större prisökningar än andra veterinärer.

Herr talman! Jag har låtit riksdagens utredningstjänst undersöka hur det ser ut i andra länder. Deras rapport visar tydligt att Sverige har haft de största prisförändringarna och efter 2022 de allra största prisökningarna bland de jämförda länderna – i det här fallet Norge, Finland, Danmark, Storbritannien, Tyskland och Frankrike. Detta får väldigt stora konsekvenser.

I en undersökning som Agria genomförde visade det sig att nio av tio djurägare oroar sig för sina veterinärvårdskostnader. En av tre undviker till och med att ta sitt djur till veterinären för att de är så rädda för vad räkningarna kommer att landa på. Det har lett till en ökning av akutfall, som beror på att djurägare in i det sista väntar med att söka vård i en förhoppning om att djuret ska bli bättre utan hjälp. Det har till och med gått så långt att tusentals svenskar har hamnat hos kronofogden på grund av obetalda veterinärräkningar.

Herr talman! Priskarusellen måste få ett slut. Svenska djurägare ska inte behöva betala ockerpriser för veterinärvård. Därför vill jag fråga ministern vilka åtgärder regeringen tänker vidta för att stärka konkurrensen på veterinärmarknaden och pressa priserna, utöver det uppdrag som Konkurrensverket har fått vad gäller att öka pristransparensen.

(forts. § 12)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.47 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 11 Frågestund

Anf. 36 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson, justitieminister Gunnar Strömmer, migrationsminister Johan Forssell och finansmarknadsminister Niklas Wykman.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier. Infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Elpriserna

Anf. 37 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Fru talman! Inför valet lovade regeringspartierna sänkta elpriser och omfattande elstöd. Samtidigt kallades höga priser för "Magdapriser på el".

Efter tre år med regeringen och Sverigedemokraterna blir elräkningarna dyrare. Det är högre elpriser, högre elnätspriser och en ny effektagift. I januari nådde elpriserna nivåer som gör att januari 2026 är den dyraste januarmånaden som uppmäts i samtliga svenska elområden.

Min fråga går därför till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson: Hur kan regeringen försvara att hushållens elräkningar fortsätter att öka, trots upprepade löften i valrörelsen om att pressa ned elpriserna?

Anf. 38 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Elpriserna har minskat dramatiskt, med besparingar på tusentals eller tiotusentals kronor för en villa, beroende på hur man jämför och vilken period.

Vi har sänkt elskatten, fler industrier får effekt och effekthalansen förbättras i södra Sverige. Vi har också halverat ledtiderna för nätutbyggnad, och i dag har ett positivt besked också givits rörande kärnkraften. Vi har alltså både hanterat en situation här och nu och tagit ansvar för tillkortakommanden bakåt i tid, där man i stället för att planera för stabil energi och ökad energiproduktion i Sverige sått en osäkerhet om huruvida vi ska ha kärnkraft över huvud taget. Den osäkerheten finns ju fortfarande kvar i Niklas Sigvardssons eget regeringsunderlag.

Regeringen tar ansvar. Vi har levererat. Vi ser att elpriserna har sjunkit, men det finns mer att göra, och vi i regeringen är tillsammans med vårt samarbetsparti överens om vägen framåt.

Anf. 39 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Fru talman! Januari månad 2026 var den dyraste i samtliga svenska elområden. Elräkningar har till och med fått en helt ny rad, den så kallade effektagiften. Hundratusentals hushåll betalar redan i dag avgifter som saknar en faktisk och tydlig koppling till flaskhalsar i elnätet.

Min kompletterande fråga blir därför om ministern är beredd att pausa införandet av effektagifter, så som Socialdemokraterna vill, och se över de modeller som redan införts.

Anf. 40 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det går ju alltid att komma med olika åtgärder som kan lösa en viss del av det här men samtidigt inte ta ansvar för helheten. Detta ger Socialdemokraterna nu ett lysande exempel på.

Det regeringen gör och kommer att fortsätta göra är att ta ansvar för att vi ska ha en hållbar energiproduktion och effekt i det svenska elnätet som både gynnar svenska hushåll och svensk industri. Då måste också kärnkraft vara en del i detta.

Gängbrottslighet och medborgarskap

Anf. 41 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Min fråga går till migrationsministern.

En utredare tittar just nu på frågan om vilken brottslighet som i framtiden ska kunna leda till att ett svenskt medborgarskap återkallas. En utgångspunkt för Sverigedemokraterna har varit att de nya reglerna ska ta sikte på särskilt allvarlig organiserad brottslighet, i synnerhet ledande personer inom kriminella nätverk.

Den gängrelaterade brottslighet som får mycket uppmärksamhet i Sverige, exempelvis skjutningar och sprängningar, är inte nödvändigtvis den typ av brott som ledande gängkriminella gör sig skyldiga till. Sådana personer begår ofta grova narkotikabrott och ägnar sig åt grov penningtvätt, koppleri och liknande.

Håller migrationsministern med mig om att det för att komma åt gängtopparna är nödvändigt att även den typen av mindre synlig brottslighet omfattas?

Anf. 42 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Tack, Nima Gholam Ali Pour, för frågan!

Vi förändrar ju reglerna kring det svenska medborgarskapet i grunden, och vi kommer snart att presentera detta. Vi vill att man ska vara stolt över att vara svensk medborgare och att vara medborgare i vårt fina land, och stolt blir man ju när man behövt anstränga sig för att faktiskt bli någonting.

En del i detta är att införa en möjlighet att i vissa situationer vid dubbla medborgarskap kunna återkalla ett medborgarskap. Det är en modell som finns i flera grannländer men som fram till nu inte har funnits i Sverige.

Vi väntar nu på en utredning som snart kommer att presenteras. Vi har sagt att vi där gärna vill se en möjlighet att kunna återkalla dubbla medborgarskap vid brott som hotar statens vitala intressen.

Detta är en viktig och en stor förändring. Det är också en grundlagsfråga som vi kommer att återkomma med till kammaren. Vi kommer att återkomma till fortsättningen, men först ska vi invänta utredningen, som vi snart får.

Anf. 43 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Fru talman! Jag vill tacka migrationsministern för svaret.

För Sverigedemokraterna är detta i grunden en fråga om träffsäkerhet. Om syftet är att den organiserade brottsligheten ska drabbas måste regelverket rikta in sig på dem som faktiskt leder och tjänar på den, och inte bara på de synligaste uttrycken för våld. Det är därför avgörande att lagstiftningen utformas så att även denna typ av brottslighet omfattas.

Anf. 44 Migrationsminister JOHAN FORSELL (M):

Fru talman! Den lagstiftning vi vill se kommer att innebära en väldigt stor förändring när det gäller just reglerna för medborgarskapet.

Man ska också se den i ett större sammanhang. När vi nu talar om tungt gängkriminella personer blir också den lagstiftning som vi snart kommer att presentera relevant, för den sänker ju gränsen kraftigt för brottsutvisningar. Utredaren har till och med talat om att det kan bli tal om en sexdubbling av antalet utvisningar.

Det är alltså sammantaget en väldigt stor förändring som vi snart kommer att gå med till den här kammaren.

Vräkningar av barn

Anf. 45 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Fru talman! Under veckan publicerade Sveriges Stadsmissioner hemlöshetsrapporten för 2026. Den är en larmklocka som borde få regeringen att vakna.

Trots en nationell strategi mot hemlöshet har antalet vräkningar ökat med över 30 procent på tre år, det vill säga under de tre år som Tidöpartierna har suttit vid makten.

Förra året vräktes 824 barn. Det är en ökning med 50 procent på fem år. Sedan nollvisionen infördes har nästan 10 000 barn vräkt i Sverige. Detta är inte längre ett socialt problem, utan det är en bostadspolitisk katastrof och ett statligt svek mot barn.

Fru talman! Min fråga går till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson. Hur kan regeringen försvara att barn fortfarande vräks, trots att barnkonventionen är lag i Sverige? Vilka omedelbara åtgärder tänker ministern vidta för att stoppa barnvräkningarna i Sverige?

Anf. 46 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Regeringen ser allvarigt på vräkningar av barnfamiljer. Inget barn i Sverige ska behöva stå utan ett tryggt hem. När barnfamiljer vräks äventyras barnens hälsa, trygghet och skolgång.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att motverka vräkningar. Vi har inte bara förlängt den nationella hemlöshetsstrategin utan även förstärkt den; vår regering satsar fem gånger mer än den förra regeringen på det här arbetet. Vi har också gett Kronofogden i uppdrag att arbeta för att förebygga avhysningar, och vi har förstärkt och höjt taket i bostadsbidraget för första gången på 30 år. Vi har dessutom en lagstiftning om hyresgarantier för barnfamiljer på gång.

Frågan är dock var de här vräkningarna äger rum. De flesta sker i Stockholm, Göteborg och Malmö. Det finns ett kommunalt ansvar som Malcolm Momodou Jallow helt bortser från i sin fråga, fru talman.

Anf. 47 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V):

Fru talman! Ministern vill skylla på kommunerna och hänvisar till åtgärder i strategin. Men *Hemlöshetsrapporten 2026* visar ett glasklart faktum: Vräkningarna ökar, och barnvräkningarna ökar. Hemlösheten ökar.

Min följdfråga är därför: Kan ministern här i kammaren i dag ge ett entydigt besked om vilka reformer som han är beredd att genomföra nu, den här våren, och som faktiskt stoppar barnvräkningar i praktiken? Hur många barn till måste vräkas för att den här regeringen ska agera?

Anf. 48 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag ska ge ett mycket konkret och tydligt exempel: Vi ställer krav på kommunerna att införa hyresgarantier för barnfamiljer.

Jag lägger inte över något av mitt ansvar på kommunerna, fru talman, men kommunerna har redan ett ansvar. Det tycks Vänsterpartiet strunta helt och hållet i, och Vänsterpartiet är med och styr i Stockholm och Göteborg. Jag tackar alltså för tipsen till oss, men vi har vidtagit betydligt många fler åtgärder för att motverka vräkningar än vad andra har gjort. Det krävs dock att kommunerna tar ett ännu större ansvar – och att de tar det ansvar de redan har, fru talman.

Kapaciteten i järnvägsnätet

Anf. 49 ULRIKA HEIE (C):

Fru talman! Min fråga kommer att gå till statsrådet Carlson.

Det är fem sex år tills Fehmarn Bält-tunneln står klar, och då väntar en stor kapacitetsökning för gods som går över Öresund. Vi vet att det svenska järnvägsnätet i dag inte har kapacitet att ta emot den ökningen. Trafikverket pekar på att det handlar om uppemot 40

procents ökning på bara 20 år, och på vår sida av sundet har vi svårt att hantera det.

Vi behöver ny kapacitet, men vi behöver också möjlighet att låta nya längre och tyngre tåg gå på våra järnvägar både i södra Sverige och längre norrut. De åtgärder som skulle behövas inom kort ligger dock väldigt långt fram i de planer som finns.

Min fråga blir därför: Vilka åtgärder tänker regeringen vidta så att längre och tyngre tåg kan framföras i Sverige när Fehmarn Bält-tunneln öppnas?

Anf. 50 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det är en angelägen fråga som Ulrika Heie ställer.

Detta fanns på bordet när man tog fram den förra planen. Då fanns det konkreta objekt som Trafikverket sa att vi måste åtgärda för att öka kapaciteten när Fehmarn Bält-förbindelsen öppnar, men det kom ändå inte med i den nationella plan som den dåvarande regeringen antog 2022. Det ändrade den nuvarande regeringen på i oktober 2023, då vi lade in de här objekten.

Vi ser till att öka kapaciteten på svensk sida. Samma dag som den svenska regeringen fattade sitt beslut fattade Danmark ett beslut om åtgärder på dansk sida, och de här åtgärderna ökar kapaciteten på Öresundsbron med över 30 procent. Detta har vi lagt fram, och vi har skyndat på uppdraget till Trafikverket för att se till att få det på plats snabbare. Det är klart att man kan komma och tycka att det är lite sent, men regeringen gjorde alltså detta redan efter ett år.

Vi har rättat till och skyndat på åtgärder för att öka kapaciteten så att vi ska klara av läget när Fehmarn Bält-förbindelsen öppnar. Det finns dock mer att göra, och vi kommer att återkomma i den nationella planen under våren.

Anf. 51 ULRIKA HEIE (C):

Fru talman! Jag tänker att vi alla väntar på den nationella planen, men detta är viktigt inte minst för många företag som är beroende av att godstransporterna fungerar. Är ministern beredd att lägga in ytterligare delar som gör att vi kan köra uppemot en kilometer långa tåg? Kommer man att kunna öka hastigheten för att öka kapaciteten? Nu pratas det bara om att vi kommer att lägga in delar för ökad kapacitet – kan ministern bli lite mer precis?

Anf. 52 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det blir jag gärna! Vi var ju precisa redan den 23 oktober 2023, då vi lade in åtgärder som den förra regeringen verkade ha glömt bort.

Det handlar om åtgärder som är helt nödvändiga för att vi ska klara av den kapacitetsförstärkning som behövs till följd av att Fehmarn Bält-förbindelsen öppnar. Det är alltså en förbindelse mellan Danmark och Tyskland som kommer att göra att det blir ungefär lika smidigt att åka från Malmö till Hamburg som att åka

upp till Jönköping. Det här binder verkligen ihop länderna.

Det är klart att det behövs åtgärder. Regeringen har vidtagit åtgärder, och vi avser att återkomma med ytterligare åtgärder framöver.

Bostadsbidraget till barnfamiljer

Anf. 53 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Andreas Carlson.

Alla barn behöver ett tryggt hem, en plats att göra till sin, så att de kan gå i skolan i lugn och ro och umgås med sina vänner – ja, bygga sitt liv för framtiden. Förra året vräktes dock hundratals barn från sina hem, och faktum är att hundratals barn har vräcks varje år sedan Tidöregeringen kom till makten. Siffran har också ökat alltmer.

Anledningen till detta är att människor helt enkelt inte kan betala sin hyra. Då är bostadsbidraget väldigt viktigt, men förra året sänkte regeringen bostadsbidraget med upp till 2 100 kronor. Sedan återställde man det till mindre än hälften, vilket inte är alls tillräckligt. Det är en urholkning.

Min fråga till statsrådet är: Är regeringen beredd att på riktigt reformera bostadsbidraget och koppla det till ökande kostnader så att det inte hela tiden urholkas utan faktiskt blir en hjälp för barnfamiljer som har det tufft?

Anf. 54 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag vill tacka Amanda Palmstierna för en angelägen fråga.

Det här är en viktig och angelägen fråga för regeringen, och från årsskiftet höjde vi bostadsbidraget för ekonomiskt utsatta barnfamiljer med som mest 800 kronor per månad för familjer med ett barn och 1 000 kronor per månad för familjer med två eller flera barn.

Vi har också aviserat att vi kommer att göra det obligatoriskt för kommuner att under vissa förutsättningar tillhandahålla hyresgarantier till barnfamiljer. Detta var en del i utredningen om åtgärder för en bättre bostadsförsörjning och i den proposition som vi lade fram med anledning av utredningen. De ändringar som trädde i kraft den 1 mars 2025 innebär ett större ansvar för kommunerna att ta fram handlingsplaner för bostadsförsörjning och att de ska ta det ansvar de redan har på större allvar.

Vi ser till att även ställa krav på hyresgarantier. Det är en viktig del i arbetet med att möta den strukturella hemlösheten och en del av den sociala bostadspolitik som regeringen genomför.

Anf. 55 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Fru talman! Det här med hyresgarantier var ett förslag som den tidigare miljöpartistiska ministern Karolina Skog utredde. År 2022 lade hon fram förslaget att kommunen ska gå in som borgensman och garantera att hyran blir betald, vilket är väldigt bra när någon har

osäkra inkomster. Men förslaget lades alltså fram redan 2022, och jag undrar verkligen varför man har dröjt i fyra år med att lägga fram sitt förslag. Vi hade även ett lagförslag som lades fram 2024, men då valde man att inte gå vidare med det.

Varför har det dröjt så länge? Varför har man låtit alla dessa barn vräkas under dessa år?

Anf. 56 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det är ett viktigt besked att regeringen nu går fram med hyresgarantier för barnfamiljer. Vi har också gett Kronofogden i uppdrag att arbeta för att motverka vräkningar, och vi har förändrat socialtjänstlagen i grunden för att tydliggöra ansvar och ge andra verktyg. Vi har alltså gjort väldigt mycket. Vi har dessutom skjutit till medel till den nationella hemlöshetsstrategin, där Bostad först är en viktig metod.

De åtgärder som regeringen har vidtagit har alltså varit omfattande, men det är självklart viktigt att hela tiden göra mer och göra det som krävs. Det är därför vi går fram med de förändringar som vi går fram med, fru talman.

Boendeformer och integration

Anf. 57 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Förra året gick Socialdemokraterna ut med att de vill tvångsblanda befolkningen genom att bygga hyresrätter i villaområden.

I min hemstad Göteborg har det rödgröna styret konkretiserat dessa planer genom att föreslå höghus såväl på Sankt Sigfrids plan i Örgryte som vid Gamla Särövägen i Askim. På Sankt Sigfrids plan vill man bygga uppemot sex våningar höga hus i en park från 1920-talet, och vid Gamla Särövägen i Askim vill man bygga över hundra lägenheter i två hundra meter långa längor i ett naturområde.

Samtidigt vet vi att sju av tio svenskar vill bo i ett eget hus men att bara fyra av tio gör det i dag. De som har svårast att ha råd med att köpa eller bygga ett hus är självklart de som har sämst ekonomi.

Tror bostadsministern att vi bidrar till ökad integration genom att bygga höghus i trädgårdsstäder, eller är det bättre att fokusera på att fler ska kunna uppfylla sin dröm om ett eget hus?

Anf. 58 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag svarar nej på fråga A och ja på fråga B, om jag förstod frågorna rätt. Regeringen är inte för ovarsam förtätning. Regeringen är inte för att uppifrån tvinga på människor någonting som har beskrivits som tvångsblandning. Jag tror att det vore fel väg att gå.

Däremot ser vi att man genom att göra det möjligt för människor att förverkliga sina boendedrömmar och genom att se till att fler kan flytta in i sitt drömboende – ett småhus, en villa eller ett radhus – kan bidra till både frihet och trygghet.

Vi ser också positivt på trädgårdsstäder där det kan finnas varierad, småskalig bebyggelse. Småhus och radhus har en del, men det finns också plats för hyreshus i mänsklig skala, på gator där barnen kan springa omkring och rulla fram innebandymålen. Bilarna finns där, men de tar inte över hela området.

Regeringen har vidtagit många åtgärder för att få till denna politik. De senaste veckorna har vi till exempel presenterat en reform för hyrköp som kan sänka trösklarna ytterligare.

Anf. 59 DAVID JOSEFSSON (M):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

I en artikel i Dagens Nyheter i höstas sa arkitekten Kjell Forshed att en viktig sak när man ritat ett nytt bostadsområde är att barnen kan leka kurragömma. En husbyggare jag träffade i Halland sa att det vanligaste som kunder till radhus efterfrågar är en trädgård som är tillräckligt stor för att man ska få plats med en studsmatta.

Hur kan vi från riksdag och regering se till att det byggs fler trädgårdsstäder så att fler barn kan få leka kurragömma och hoppa studsmatta?

Anf. 60 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Regeringen tog i dag ett viktigt steg genom att besluta om en proposition om höjt bolånetak, vilket kan korta tiden det tar för en barnfamilj att få ihop till kontantinsatsen med två till fyra år.

Den modell jag nämnde med hyrköp innebär att man kan hyra sitt boende, flytta in i drömhuset och successivt betala av eller samla ihop till kontantinsatsen samtidigt som man bor där. Detta är ett väldigt viktigt steg för att sänka tröskeln till drömboendet.

Det här är två konkreta åtgärder som kommer att få effekt.

Möjligheten för fler att flytta till villa

Anf. 61 CHRISTIAN CARLSSON (KD):

Fru talman! Kristdemokraterna vill slopa skatten vid bostadsförsäljning, den så kallade flyttskatten. Människor ska kunna byta bostad när behoven förändras utan att drabbas av en orimlig beskattning som gör att de hellre bor kvar i en för stor bostad. Detta skulle också få fart på flyttkedjorna, vilket skulle göra att fler barnfamiljer kan förverkliga drömmen om villa, Volvo och vovve.

Min fråga till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson är: Vad gör regeringen för att fler familjer ska kunna flytta till villa?

Anf. 62 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det är verkligen en angelägen fråga som Christian Carlsson ställer.

Jag var nyss inne på att vi tidigare i dag fattade beslut om höjt bolånetak. Vi tar bort det skärpta amorteringskravet och inför en ny modell för hyrköp. Vi har

en stimulans – en bonus – för kommuner som tar fram plats att bygga husen på. Vi ändrar också strandskyddsregelverket så att man kan bygga i fler attraktiva lägen.

Vi har gett Boverket i uppdrag att ta fram förslag om typgodkännande av småhus, som under vissa förutsättningar kan byggas helt bygglovsfritt. Vi har också gjort de största bygglovsförenklingsarna på 15 år som en del i vår massiva regelförenklingsagenda.

Vi har tillsatt en egnahemskommissionär i Stefan Attefall med syfte att främja en egnahemsrörelse, öka småhusproduktionen och främja trädgårdsstäder. En av hans iakttagelser så här långt är att ungefär en miljon människor som i dag bor i hyresrätt hade velat bo i småhus om de hade fått chansen. Den chansen vill vi ge till fler.

Anf. 63 CHRISTIAN CARLSSON (KD):

Fru talman! Som ett led i Socialdemokraternas politik att blanda befolkningen ser vi nu tyvärr hur man i Stockholm och i andra kommuner vill förtäta och helt förändra karaktären i trygga och trivsamma villaområden. Man vill ta bort grönytor och spränga in lägenheter i befintlig villabebyggelse.

Vad gör regeringen för att det i stället ska byggas fler villor?

Anf. 64 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det finns skäl att se med oro på den typen av ovarsam förtätning, som inte bidrar till ökad trygghet utan faktiskt riskerar att bidra till motsatsen.

Vi ser att det finns goda exempel där man i stället har öppnat möjligheter för småhus i områden där det funnits flerbostadshus och öppnat för mer ägande i områden där det har funnits mycket hyrt bestånd. Det handlar om att få en mix som möter människors behov men som inte tvingas på ovanifrån.

Kameraövervakning i skolor

Anf. 65 MARTIN MELIN (L):

Fru talman! Regeringen ändrade förra året lagen om kameraövervakning. Meningen med det var att det skulle bli enklare att få tillstånd att sätta upp kameror för att förebygga, utreda eller i bästa fall förhindra brottslig verksamhet.

Att sätta upp kameror i skolorna har visat sig vara väldigt effektivt. Stök och bråk, stölder och inte minst hantering av narkotika har minskat rejält i de skolor där man har satt upp kameror.

Jag riktar min fråga till justitieministern.

Problemet i dag är att Imy, Integritetsskyddsmyndigheten, menar att kamerorna inte får användas när riskbilden inte längre är densamma i den aktuella skolan. Det här är väldigt märkligt. Alla tänkande människor förstår ju att problemen kommer att komma tillbaka när kamerorna, som har använts med stor effektivitet och bra resultat, inte längre används. Då måste man söka nytt tillstånd och gå igenom ett nytt

tillståndsförfarande. Skolan måste hela tiden anteckna åtgärder så att man kan söka nytt tillstånd. Är det meningen att det ska vara så här?

Anf. 66 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Martin Melin, för en mycket berättigad fråga!

Mitt grundläggande svar är: Nej, så ska det inte vara – eller, rättare sagt, så borde det inte vara. Jag ifrågasätter dock naturligtvis inte Imys bedömning av rättsläget som det ser ut i dag.

Det är helt riktigt att vi genomförde en väldigt viktig reform när det gäller kameror förra året. Vi slopade tillståndsplikten och gjorde det därmed möjligt för kommuner och andra aktörer – även andra myndigheter – att sätta upp kameror för att skyndsamt möta de behov som man bäst känner lokalt utan att först behöva vända sig till länsstyrelsen och gå igenom en komplicerad byråkratisk tillståndprocess.

Detta var en väldigt viktig reform, och den har också fått stora positiva effekter. Nästa steg handlar om att se över den rättsliga regleringen av i vilka situationer man faktiskt får använda kameror.

Det problem som Martin Melin tar upp här har även flera andra tagit upp. Många skolhuvudmän och kommuner har nämnt det. Vi jobbar med frågan, och jag ber att få återkomma till exakt hur vi tänker ta detta vidare.

Anf. 67 MARTIN MELIN (L):

Fru talman! Jag är nöjd med svaret. Jag ser fram emot att få fortsatta svar på detta framöver.

Anf. 68 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag säger som jag brukar säga: När Martin Melin är nöjd är även jag nöjd.

Stöd till civilsamhällets trafiksäkerhetsarbete

Anf. 69 CARINA ÖDEBRINK (S):

Fru talman! I går debatterade trafikskottet trafiksäkerhet. En fråga som hamnade i fokus då var regeringens beslut att kraftigt minska de medel som Trafikverket har att fördela till de civilsamhällesorganisationer som jobbar med trafiksäkerhet. Anslaget minskar från 15 miljoner till 7 miljoner.

Jag har träffat flera av dessa organisationer. De uttrycker nu stor oro för sin fortsatta verksamhet. Civilsamhället spelar en avgörande roll i att nå nollvisionens mål och när grupper som myndigheter har svårt att nå.

Samtidigt talar regeringen om historiska satsningar på infrastrukturen. Min fråga till statsrådet Carlson är därför: Varför väljer regeringen att mer än halvera stödet till civilsamhällesorganisationer som jobbar med trafiksäkerhet, och hur kan detta förbättra trafiksäkerheten?

Anf. 70 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Regeringen gör kraftiga förstärkningar av budgeten till infrastruktur och till trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Vi har samtidigt sett över en del av kostnaderna i Trafikverkets förvaltning och det anslag som Carina Ödebrink nämnde.

Det vi har säkerställt och varit tydliga med är att trafiksäkerhet ska väga tungt när de medel som är kvar fördelas. Detta besked vill jag också ge i kammaren i dag: När det gäller de medel som finns kvar till civilsamhällsorganisationer ska tyngdpunkten ligga på just arbetet med trafiksäkerhet.

Sverige har en stolt historia av trafiksäkerhetsarbete. Vi är världsledande i arbetet med civilsamhälle, akademi, näringsliv, fordonstillverkare och myndigheter. Det ska vi fortsätta att vara, och de medel som finns ska därför även framöver främst gå till trafiksäkerhetsarbete.

Anslagen till Statens fastighetsverk

Anf. 71 ERIK HELLSBORN (SD):

Fru talman! Min fråga går till finansmarknadsminister Wykman.

Statens fastighetsverk fyller en viktig funktion i sitt arbete med att förvalta kulturhistoriskt viktiga byggnader för kommande generationer. Tyvärr var verket under många år underfinansierat, vilket märktes ute i landet. Det gjorde förstås extra ont i ett halländskt hjärta att se Varbergs Fästning inte få det underhåll den så väl behövde.

Det är därför bra att regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna har gett verket höjda anslag. Dessa medel har bland annat kommit till god nytta i nödvändiga reparationer av fästningens yttre mur och gamla fängelse. Frågan är bara om anslagen är tillräckliga. När verkets fastighetsdirektör intervjuades och tillfrågades om de ekonomiska behoven nämndes nämligen betydligt större summor.

Bedömer regeringen att Statens fastighetsverk kan utföra sitt viktiga uppdrag på ett tillfredsställande vis med nuvarande budget, eller kan det vara aktuellt att tillföra mer medel inför 2027?

Anf. 72 Finansmarknadsminister NIKLAS
WYKMAN (M):

Fru talman! Jag tackar Erik Hellsborn för frågan. Jag tackar också för ett gott samarbete mellan Tidöpartierna för att åtgärda något som inte har varit bra i Sverige.

I Sverige tog vi under lång tid inte hand om vårt fantastiska kulturarv. Det svenska kulturarvet är väldigt brett eftersom vi har bott och verkat i detta land under lång tid, vilket har resulterat i många fantastiska byggnader och historiskt viktiga platser. Under lång tid var anslagen till kulturarvet mycket sparsmakade, vilket ledde till hårda prioriteringar och, precis som frågeställaren sa, på sina håll ett mycket eftersatt underhåll.

Tidöpartierna har delvis kunnat åtgärda detta, men arbete återstår. Jag ska inte föregripa några budgetförhandlingar, men det är också viktigt att få in fler ansvarstagande och intresserade privata aktörer som vill vara med och bidra. En stark äganderätt där många människor är med och tar ansvar tror jag i grunden är bättre för hela kulturarvet – vid sidan av att staten tar sitt ansvar.

Myndigheters brottsförebyggande insatser för barn

Anf. 73 GUDRUN NORDBORG (V):

Fru talman! Socialstyrelsen har nyligen publicerat två tunga rapporter om kvinnor respektive barn som utsatts för grovt eller till och med dödligt våld. I rapporten om barn konstaterar man att samhällsaktörer brister i sitt förebyggande arbete när det gäller barn med normbrytande beteenden. Två myndigheter som kritiserats är Polismyndigheten och Kriminalvården. Dessa barn är osynliga i deras utredningar.

De här två myndigheterna ingår i justitieministerns ansvarsområde, och jag frågar därför ministern: Hur kommer ministern att säkerställa att dessa barn blir synliga och får brottsförebyggande insatser? Jag ställer frågan särskilt utifrån att regeringen vill att Kriminalvården också ska ha ansvar för barn så unga som 13 år.

Anf. 74 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Gudrun Nordborg för en viktig fråga.

Det är oerhört viktigt att kunna sätta in preventiva insatser i relation till barn, i synnerhet långt innan de kan bli föremål för frihetsberövande insatser oavsett om det handlar om statlig ungdomsvård eller kriminalvård.

Den enskilt viktigaste reform vi genomför för att åstadkomma detta är att vi nu river sekretesshindren så att socialtjänst, polis och skola kan dela information med varandra på ett helt annat sätt i syfte att alla relevanta aktörer ska kunna komma in mycket tidigare och baserat på den information man nu kan dela med varandra arbeta förebyggande, helst på bredden långt innan barnet dras in i riskzonen för allvarlig brottslighet. Givetvis gäller detta också annan problematik, till exempel barn som blir osynliggjorda i relation till föräldrar som begår allvarliga brott – eller för den delen helt andra typer av frågor, såsom missbruk och annat.

En uppföljning av hur dessa regler slår igenom i praktiken är dock A och O.

Utvisningar av tonåringar

Anf. 75 MARTIN ÅDAHL (C):

Fru talman! Jag ska ställa en fråga till migrationsministern som jag tror att många svenskar ställer sig just nu.

Hur kan det vara en ordnad och strikt migrationspolitik att en 18-åring som har bott nästan hela sitt liv i Sverige, gått hela sin skolgång i Sverige, talar

svenska, har sina vänner här, pluggar hårt, har köpt studentmössa och jobbar extra och vars föräldrar har permanent uppehållstillstånd inte anses ha anknytning till Sverige och inte anses vara svensk utan ska utvisas med kort varsel efter sin 18-årsdag?

Hur kan detta vara bra för ekonomin? Framför allt, hur kan det vara bra för det allmänna rättsmedvetandet att vi samtidigt som vi inte lyckas utvisa våldtäktsmän och andra kriminella utvisar svenska tonåringar och folk som gör rätt för sig?

Anf. 76 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Jag tackar Martin Ådahl för frågan.

Jag kan inte kommentera enskilda fall. I ett Sverige med reglerad invandring är det myndigheter och oberoende domstolar som fattar denna typ av beslut. Låt mig dock påminna Martin Ådahl om att den lagstiftning vi har är följden av beslut och förändringar i svensk migrationspolitik som skedde för tio år sedan och som hade ett väldigt brett stöd i kammaren, inklusive från Centerpartiet.

För regeringen är det viktigt att ha en restriktiv migrationspolitik vad gäller anhöriginvandring och ett system som är enhetligt. Det är därför vi också skärper regelverket kopplat till exempelvis försörjning framåt.

Det är dock viktigt att vi också har regler som är rimliga för alla skötsamma människor som finns i vårt land. Vi har nyligen fått en utredning på vårt bord som tittar på just frågan om 18-åringarna, och vi kommer att adressera frågan och återkomma med besked.

Utbyggnad av kraftproduktion

Anf. 77 LINUS LAKSO (MP):

Fru talman! Före valet lovade Elisabeth Svantesson att ny kärnkraft skulle börja byggas inom 100 dagar, och Ulf Kristersson lovade att det skulle ske utan subventioner. Regeringen har målat upp en vision om tio nya kärnkraftsreaktorer för att kunna möta en konsumtion på 300 terawattimmar.

Nyligen meddelade Niklas Wykman att det inte blir några tio nya kärnkraftsreaktorer. Det blir nog inte fyra reaktorer heller, för det finns inte ens ansökningar för två. Det är alltså högst osäkert om det blir något alls eftersom det inte finns några beslut. Samtidigt har man stoppat utbyggnaden av all annan kraftproduktion, och utbyggnadstakten har minskat med 75 procent.

Min fråga till Niklas Wykman blir därför: Var ska elen komma från för att regeringen ska nå sitt mål om 300 terawattimmar?

Anf. 78 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Man ser sällan så mycket dold skadegärd som när en miljöpartist får beskriva hur hon eller han tycker att stabiliseringen av det svenska energisystemet går. Jag tycker inte att det är särskilt klädsamt med tanke på vad svenska hushåll har behövt möta de senaste åren sedan Miljöpartiet drev på för att stänga

ned fungerande svensk kärnkraft. Jag pratar om de priser hushåll har fått betala, den osäkerhet människor har fått möta och de anslutningsproblem vi har haft.

Fru talman! Nästan inget av det Linus Lakso säger stämmer. Vi har undanröjt hinder för att bygga ny kärnkraft i Sverige och tagit bort de begränsningar som tidigare har funnits. Vi har också en statlig stödmodell. Den har aldrig omfattat något annat än de 5 000 megawatt som riksdagen har fattat beslut om, och vi har ett budgetbemyndigande för 2 500 av dem. Linus Lakso behöver helt enkelt läsa på.
(Applåder)

Unga som begår grova brott

Anf. 79 MIKAEL DAMSGAARD (M):

Fru talman! Min fråga går till justitieminister Gunnar Strömmer. Vi ser att det har blivit vanligare att mycket unga personer dras in i allvarlig brottslighet. Det är svårt att ta in att 52 barn under 15 år var involverade i rättsliga prövningar av mord och mordplaner under förra året.

Vi vet att den nuvarande ordningen med sluten ungdomsvård för unga mellan 15 och 17 år, som verkställs i Sis regi, fungerar alltför dåligt. Vi ser också att brottsförebyggande insatser för barn och unga över tid har varit svaga och kommit alltför sent.

Min fråga till justitieministern är därför: Vilka åtgärder vidtar regeringen när det kommer till unga som begår grova brott?

Anf. 80 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Tack, Mikael Damsgaard, för frågan!

Det finns aspekter av detta problem som vi måste hantera. En är vad vi gör när unga personer begår väldigt allvarliga brott, inklusive att döda andra barn eller att utsätta andra människor för livsfarligt våld. Där är det viktigt att vi nu har en reform avseende ungdomsfängelser som också ska omfatta 13–14-åringar som begår riktigt allvarliga brott.

Det är naturligtvis inte ett svar på frågan hur vi ska förhindra att barn hamnar i så allvarlig brottslighet, oavsett om de är 13, 14, 15 eller 16 år. Där måste vi göra helt andra saker. Det handlar om något annat än ytterligare 10 miljoner kronor till en politik som uppenbarligen inte har fungerat. Det är därför vi river sekretesshindren. Det är därför vi har en ny socialtjänstlag på plats. Det är därför vi nu bereder nya verktyg till socialtjänsten så att man kan göra insatser även i de fall där familjer och föräldrar sagt nej. Det är därför vi ser över LVU. Det är därför vi ser över den statliga ungdomsvården.

På det här sättet kan vi både skydda människor mot livsfarligt våld och bryta destruktiva mönster runt de barn vi talar om.

Samverkan mot brottslighet

Anf. 81 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! I lördags samlades över 13 000 människor på 3 Arena på antivåldssamlingen Det räcker! Där fanns föräldrar som vittnade om hur de förlorat sina barn, till exempel Adrianas mamma som förlorade sin dotter som var ute med sin hund. Drottning Silvia, statsministern, Sebastian Staket och många andra medverkade – det var en bred samling.

Min fråga till justitieministern, som också var där, är: Hur kan vi gå vidare? Hur kan vi kroka arm med civilsamhället, med antivåldsorganisationer och med kyrkor för att konkret komma vidare, stoppa nyrekryteringen och hindra våld som kan sluta i skjutningar?

En konkret sak som lyftes upp var Australien. Kriminella organisationer använder ofta sådant som Facebook för att kunna rekrytera. Detta har Australien stoppat genom att införa en 16-årsgräns, som nu fungerar. Kan vi göra något liknande i Sverige?

Anf. 82 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar ledamoten Mikael Oscarsson för att han uppmärksammar den helt fantastiska satsning som Det räcker! innebär, i form av både galan och det långsiktiga arbete som civilsamhället nu gör för att hjälpa till att förebygga och förhindra att barn och unga dras in i allvarlig brottslighet. Det fanns mycket som var storartat i arrangemanget, men det allra mest gripande var förstås vittnesbörden från anhöriga som förlorat familjemedlemmar och närstående till våldet.

I mars tar jag emot en ordentlig kartläggning från Brottsförebyggande rådet, med ett enda uttryckligt syfte: Hur kan vi mobilisera civilsamhället in i det brottspreventiva arbetet? Det kommer att vara startpunkten för vårt arbete, och där kommer vi att involvera olika aktörer från civilsamhället och näringslivet för att åstadkomma det som jag uppfattar var hela syftet med galan, nämligen att understryka att hela samhället måste mobiliseras om vi på allvar ska kunna rädda barn från gängens mörker och klor.

Utvisningshotade tonåringar

Anf. 83 BLÅVITT ELOFSSON (S):

Fru talman! Jag vänder mig till migrationsminister Johan Forssell. Det är många som under den senaste tiden har kunnat läsa i medierna och uppröras över hur tonåringar med tidsbegränsat uppehållstillstånd och lång förankring i Sverige får beslut om att de ska utvisas, ibland mitt i en pågående gymnasieutbildning.

På en pressträff i januari meddelade migrationsministern, som svar på en fråga om de så kallade tonårsutvisningarna, att regeringen har tittat på en ventil för den här gruppen och att en proposition planeras under våren. Därför undrar jag och många med mig: Kommer den planerade propositionen *Skärpta villkor för anhöriginvandring* att innehålla förslag som kommer

till rätta med fallen med orimliga utvisningar av tonåringar?

Anf. 84 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Tack, Blåvitt Elofsson, för frågan!

Precis som jag nämnde tidigare är det system som vi har i dag en följd av en lagändring för tio år sedan. För oss är det viktigt att vi nu förändrar regelverket för anhöriginvandring. Detta är något som vi har lovat svenska folket och som vi gör av ett viktigt skäl, nämligen att vi ska förbättra integrationen och se till att människor som kommer till Sverige inte direkt hamnar i utanförskap, trångboddhet eller arbetslöshet.

Sedan finns frågan om 18-åringar som tidigare har fått uppehållstillstånd kopplat till sina familjer. Någon gång i livet är man ju vuxen – det är på det sättet. Vi har fått ett förslag och tittar på frågan. Vi bereder den just nu och kommer att återkomma. Men någon gång i livet är man ändå just vuxen. Om man har asylskäl kommer man alltid att få en fristad i Sverige, men har man inte det kommer man förr eller senare att behöva åka hem.

Vinterväghållningen

Anf. 85 PATRIK JÖNSSON (SD):

Fru talman! Min fråga går till infrastrukturminister Carlson.

Liksom tidigare vintrar verkar även denna vinter komma som en överraskning för Trafikverket. Det är ishalka, olyckor, kaos och totalstopp, och det skapar stora problem för näringslivet, vars leveranser försenas. Det gäller E6:an, E22:an, E4:an – listan kan göras hur lång som helst.

Så sent som den 20 november missade en ansvarig entreprenör helt att röja E22:an på den beryktade sträckan mellan Gårdstunga och Lund. Flera hundra bilar fastnade. Något liknande hände på E6:an vid Glumslöv. Sveriges åkeriföretag är tydligen: Deras samlade bild är att de preventiva åtgärderna, som är avgörande för utfallet, oftast sätts in alldeles för sent.

Bristande vinterväghållning kostar liv, men det kostar också samhället och näringslivet stora summor. Det här håller inte. Sverige kan bättre.

Avser ministern att vidta några åtgärder, och i så fall vilka, för att förbättra vinterväghållningen i syfte att få ned antalet olyckor och totalstopp på vägarna?

Anf. 86 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Ja, regeringen vidtar och har vidtagit flera åtgärder. Regeringen gav under 2024 ett uppdrag till Trafikverket att redogöra för förbättringsåtgärder och ta fram en konkret handlingsplan för förbättrad vinterväghållning.

Trafikverket har levererat konkreta åtgärder sedan dess. Arbetet med att placera ut tungbärgare och bandvagnar i förväg och följa väderrapporterna från SMHI har blivit bättre. Informationen till allmänheten har

blivit betydligt bättre. Samarbetet med länsstyrelser, polis och räddningstjänst har blivit bättre.

Jag har kallat till mig de större vägentreprenörerna tillsammans med Trafikverket för att se vad man kan göra ytterligare. Den här vintern har hittills visat på framsteg i arbetet. Det finns mer att göra, men det är stor skillnad på vinterväghållningsarbetet nu jämfört med när regeringen tillträdde och när vi upplevde kaoset på E22:an under vintern 2023/24. Arbetet pågår, fru talman.

Familjer som avvisar stödinsatser

Anf. 87 MARTINA JOHANSSON (C):

Fru talman! För mig och Centerpartiet är det viktigt att beslut fattas utifrån fakta även om vi ibland kan landa i olika slutsatser. När det gäller stöd till barn och unga sägs det ofta att familjer tackar nej till insatser, men vi vet inte konkret varför. Är det ett nej till stöd eller ett nej till insatser som inte fungerar i vardagen?

Gunnar Strömmer sa i *Skavlan & Sverige* att det finns områden där 100 procent tackar nej till insatser. Jag skulle vilja veta varifrån den siffran kommer. I regeringens egen utredning om så kallat mellantvång anges siffror på 17–43 procent. Min fråga till justitieministern är därför: Varifrån kommer uppgiften 100 procent? Och varför driver regeringen hårt kritiserade förslag vidare innan vi har fått bättre kunskap om varför familjer tackar nej?

Anf. 88 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Det finns en ganska bred debatt om och en erfarenhet av att väldigt många familjer som socialtjänsten bedömer bör bli föremål för insatser för att rädda barn i utsatta situationer tackar nej till insatserna.

Detta gör att alla som talar om socialprevention och gärna vill sätta det i motsatsställning till repressiva insatser rimligen blir svaret skyldig. Om våra sociala insatser över huvud taget inte kommer fram – vad blir vi då stående med?

Alldeles oavsett om det rör sig om 17–43 procent av familjerna eller om familjer som gång på gång i 100 procent av fallen säger nej till insatserna är det klart att vi har ett problem som vi måste hantera.

Jag tycker att det är alldeles utmärkt att vi nu har en ny socialtjänstlag, men den kommer såklart inte att råda bot på just denna problematik. Det är därför vi nu har väl utredda förslag på det så kallade mellantvånget. De har väldigt goda skäl för sig, och vi har för avsikt att komma tillbaka med dem till riksdagen.

Målkonflikter mellan rennäring och nya verksamheter

Anf. 89 JAN RIISE (MP):

Fru talman! Min fråga går till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson och handlar om de så kallade kumulativa effekterna, alltså vad som sker när ett problem läggs på ett annat, en utmaning på en annan eller sten på börda, om man så vill.

Det här är en frågeställning som rennäringen har känt till i flera decennier. Olika krav på markanvändningen kan läggas på varandra, och det blir till slut svåröverkomligt. Man börjar med en väg, sedan blir det en järnväg och så kanske en gruva.

Den föreslagna utbyggnaden av Per Geijer-gruvan i Kiruna medför konsekvenser både för Kiruna kommun och för Gabna sameby. I fallet Gabna sameby kan det handla om att den delas itu och att all rennäring eller åtminstone all förflyttning av renar på så vis omöjliggörs.

Min fråga är: Är det en rimlig balans vi har mellan krav på förenklingar för nya verksamheter å ena sidan och rennäringens och samernas krav på rättigheter och möjligheter att utöva sin näring å andra sidan?

Anf. 90 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag tackar Jan Riise för frågan.

Det finns flera bottnar i detta, bland annat riksintressen som är överlappande och som finns i olika delar av landet. Regeringen har aviserat att vi avser att presentera en utredning som handlar om den nationella fysiska planeringen för att ge bättre verktyg för att hantera den typ av målkonflikter som kan uppkomma. Detta är en förlängning av det arbete som påbörjades med den utredning som Lena Erixon, Trafikverkets förra generaldirektör, ledde.

Regeringen kommer att återkomma med en utredning som arbetar med nationell fysisk planering, och jag utesluter förstås inte att den typ av frågeställningar som Jan Riise lyfter här i kammaren i dag kan ingå i de överväganden som görs inom ramen för ett sådant utredningsarbete.

Utvisning av brottslingar med flyktingstatus

Anf. 91 MAGNUS RESARE (M):

Fru talman! Min fråga går till migrationsminister Forssell.

I dag är det svårt att utvisa en person som uppbär flyktingstatus. Det kan gälla även vid väldigt allvarliga brott, till exempel våldtäkt eller förnedringsrån. Det kan även handla om att någon är central aktör i något av de kriminella gäng som slår sönder vårt samhälle i dag.

Det här innebär såklart att brottsoffer riskerar att träffa på sina gärningsmän när dessa har avtjänat sitt straff, men det innebär också att vi bereder plats i Sverige åt uppenbart farliga individer. Vi låter dem fortsätta att vara här och utsätta nya människor för nya brott och skapa nya brottsoffer i framtiden.

Jag förstår att ett stort problem när det gäller just flyktingar och personer som uppbär flyktingstatus är internationella konventioner.

Min fråga är därför: Ser ministern att det ändå går att göra något åt det här och försöka lösa problemet?

Anf. 92 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Tack, Magnus Resare, för frågan!

De allra flesta människor som kommer till Sverige begår inga brott. De är hederliga, och de vill bara ha ett bättre liv för sig själva och för sin familj. Men det finns en liten grupp som under alldeles för lång tid har kunnat begå väldigt allvarliga brott utan några synbara konsekvenser. Det har daltats med dem. De har kunnat fortsätta att begå brott, och de har kunnat fortsätta att förstöra livet för sina brottsoffer. Det är inte roligt att träffa brottsoffer som vittnar om den form av dubbel kränkning som de upplever.

Jag kommer snart att gå till den här riksdagen med en helt ny lagstiftning gällande brottsutvisningar. Det innebär att Sverige kommer att få det tuffaste regelverket i hela Norden för detta.

Det är dock inte tillräckligt, utan vi behöver göra mer. Vi behöver också förändra de internationella konventioner som är föråldrade, för de hade aldrig sett ut på det här sättet om de hade skrivits i dag. Jag är stolt över att regeringen nu har fattat beslut om att vi ska ta på oss ledartröjan och försöka förändra till och med FN:s flyktingkommission just i den del som handlar om detta.

Våldtäktsmän som inte är svenska medborgare ska alltid utvisas ur det här landet.
(Applåder)

Priserna i Gotlandstrafiken

Anf. 93 HANNA WESTERÉN (S):

Fru talman! Gotlands tålamod tryter. De senaste åren har priset för gods och passagerare i Gotlandstrafiken ökat med över 50 procent. Vi har invånare på Gotland som inte har råd att lämna sin hemkommun. Det är orättvist, och det är ovärdigt Sverige.

Priskrisen har nyligen varit på tapeten här i Sveriges riksdag, och Region Gotland har tydligt visat att priserna är högre än redovisat och därtill oförutsägbara. Två utskottsinitiativ har röstats ned med hänvisning till ordinarie processer, men infrastrukturministern själv har tillsatt en arbetsgrupp med syfte att åstadkomma just rimligare priser. Det är en viktig arbetsgrupp, och den har ett lovvärt och angeläget syfte.

Därför undrar jag: När kommer gotlänningarna att kunna resa till rimligare priser i Gotlandstrafiken?

Anf. 94 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Tack, Hanna Westerén, för frågan!

Jag har stor respekt för gotlänningarnas frustration över priserna, och jag delar uppfattningen att Gotland ska ha goda och rimliga förbindelser med fastlandet.

Just därför arbetar Trafikverket med en arbetsgrupp för att se över hur Destination Gotland konkret kan fasa in i det nya tonnageskattesystemet under 2026.

Regeringen har ändrat skattesystemet så att Destination Gotland och Gotlandsfärjorna kan ingå i det

tonnageskattesystem vi har i Sverige. Det gör det mer förmånligt, och det gör det möjligt att dämpa prisutvecklingen. Det här blir möjligt framför allt i det nya avtalet, som börjar gälla från 2027. För att brygga över till detta har arbetsgruppen ett arbete igång för att se hur man kan fasa in det här redan under 2026. Arbetet pågår.

Trafikverket har också öppnat en fråga som tidigare har avfärdats, nämligen att titta på statligt tonnage för nästa avtalsperiod. Jag tror att detta är en viktig diskussion, samtidigt som Trafikverket här och nu ser över arbetet under 2026.

Kostnader vid byggande av småhus

Anf. 95 MATS HELLHOFF (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Andreas Carlson.

När man bygger ett vanligt småhus kan uppemot en tredjedel av kostnaden hamna på sådant som inte är själva bygget. Det handlar om bygglov, planavgift, anslutning till vatten- och avloppsnät, anslutning till elnät och fibernät, nybyggnadskarta och utstakning, lantmäteri, lagfart och pantbrev. Ovanpå detta kommer kostnader för konsulter och räntor när processerna drar ut på tiden.

Regelkrav och handläggning har byggts på under lång tid, och flera moment och längre ledtider gör nybyggen dyrare.

Mina frågor blir: Vilka är de viktigaste saker statsrådet Carlson vill göra för att pressa ned byråkrati och anslutningskostnader? När kan vi räkna med att den som ska bygga – förhoppningsvis ett Sverigehus – kommer att märka av det?

Anf. 96 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Mats Hellhoff sätter fingret på något som är väldigt angeläget, nämligen hur man kan hyvla ned tröskeln så att fler kan förverkliga drömmen om att bo i ett eget hus.

Regeringen har gjort väsentliga förändringar vad gäller regellättnader och korta ledtider, och allt detta syftar till att göra det hela enklare, billigare och snabbare.

Vi har också tillsatt en egnahemskommissionär, som i sin tredje delredovisning presenterar och kartlägger de kostnader som Mats Hellhoff ger exempel på. Regeringen sopar alltså inte detta under mattan, utan vi ser att det behöver synliggöras för att vi ska kunna ta fram de åtgärder som krävs för att hantera kostnadsökningar, exempelvis vad gäller taxor och avgifter. Där har förstås kommunerna ett viktigt ansvar, och även myndigheter som är involverade behöver arbeta med att dämpa de skenande taxorna.

Egnahemskommissionären har i de förslag han har lämnat till regeringen pekat på att det krävs incitament. Detta överväger vi förstås när vi arbetar vidare för att fler ska få förverkliga sina boendedrömmar.

Återvandring och utvisning till Syrien

Anf. 97 ANNA LASSES (C):

Fru talman! I höstas besökte minister Forssell och minister Dousa Syrien för att, precis som i Somalia, sluta ett avtal som ska främja återvandring och utvisningar, fast då till Syrien. Den här gången har det vad jag förstår kostat 295 miljoner kronor i biståndsmedel. Man har också återigen slutit ett avtal med en högst tveksam regering, som tidigare bland annat varit med och förföljt och dödat kristna och som för bara några veckor sedan attackerade det kurdiska självstyret.

Till detta kommer Israels återkommande bombningar i Syrien samt tecken på ökad aktivitet från IS.

Min stilla undran är därför: Anser migrationsministern att de 295 miljoner kronorna är en effektiv investering? Och hur många återvandrare, alternativt utvisar vi, just nu till Syrien?

Anf. 98 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Jag tackar Anna Lasses för frågan.

Det korta svaret är ja. Detta är 295 miljoner kronor av svenska biståndspengar som går till olika FN-organ, till exempel, för att se till att människor i det väldigt krigshärjade och svårt plågade Syrien kan få en bättre framtid, i realiteten mat för dagen och tak över huvudet. Behoven är enorma.

Sedan ligger det kanske i sakens natur att biståndet verkar i komplexa miljöer. I perfekta demokratier som är rika och välutvecklade behövs ju inte biståndet. Det är just i miljöer som exempelvis Syrien som det kan göra stor skillnad för människor.

Förändringen här är att biståndet inte längre är en bankomat utan att vi också ställer krav på att landet ska ta emot sina egna medborgare.

I dagsläget har jag för mig att vi har 128 syrier som är dömda till utvisning på grund av brott som de begått i Sverige. De ska inte vara här. De ska inte kunna fortsätta förstöra livet för sina brottsoffer. Det tänker vi se till.

Bodelningsprocessen

Anf. 99 JACOB RISBERG (MP):

Fru talman! Vid skilsmässor och separationer drar bodelningar ofta ut på tiden. En rikare part, ofta mannen, kan triskas, dra bodelningen i långbänk och utan större problem dölja tillgångar.

I dag har en bodelningsförrättare väldigt begränsade möjligheter att själv inhämta underlag avseende just ekonomiska tillgångar. Dessutom utgår i dag ränta från dagen för bodelning, vilket innebär att den rikare parten kan tjäna ytterligare på att skjuta upp tidpunkten för bodelningen. Det kan alltså dröja år innan den ekonomiskt svagare parten kan få ut sin rätt, om den alls får ut det som den har rätt till.

Om räntan i stället skulle utgå från skilsmässodatum finns ett ökat ekonomiskt incitament att snabbare få till en bodelning. Att dessutom ge

bodelningsförrättaren behörighet att inhämta uppgifter från banker med mera skulle även det öka tryggheten i att bodelningen blir rättvis.

Min fråga till justitieminister Gunnar Strömmer är: Vill regeringen se över vilket datum ränta utgår från samt ge bodelningsförrättare utökade befogenheter för att öka den ekonomiska tryggheten vid skilsmässor och separationer?

Anf. 100 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Jacob Risberg för att de här frågorna lyfts. De är oerhört angelägna och understryker vikten av att vi orkar se flera frågor samtidigt när vi ska angripa mäns våld mot kvinnor – både det fysiska och det psykiska våldet men också det ekonomiska våld och eftervåld som framför allt bodelningar har visat sig kunna användas till.

Jag är väldigt glad över att jag i januari tog emot ett väldigt genomarbetat paket i form av en utredning för att komma åt den här problematiken. Dessa frågor aktualiserades för första gången för 20 år sedan, 2005. Mycket hade kunnat vara bättre om saker hade gjorts tidigare. Nu är jag väldigt glad att vi får detta på plats.

Bland förslagen, som nu är ute på remiss, finns flera av de saker som Jacob Risberg lyfter upp, som utökade möjligheter för bodelningsförrättare att skynda på processen och säkerställa att den ekonomiskt svagare parten kan få ett förskott i ett tidigare skede, exempelvis, för att kunna vara något mer ekonomiskt jämlik under processens gång. Inte minst föreslås också utökade verktyg för att själv hämta in information från exempelvis olika finansiella institut.

Anslutningar till Ostlänken

Anf. 101 TOMAS KRONSTÅHL (S):

Fru talman! Min fråga går till infrastrukturminister Andreas Carlson.

Försvarsmakten anser att det är av nationellt intresse att säkerställa funktionella, robusta och långsiktigt hållbara anslutningar mellan Ostlänken och det befintliga järnvägssystemet i angränsande regioner. I detta ingår att Stångådalsbanan Kalmar–Linköping och Tjustbanan Västervik–Linköping ges systemmässigt fungerande och långsiktigt hållbara kopplingar till Ostlänken.

Min fråga är om det är ministerns och regeringens ambition och vilja att säkerställa att dessa banor får en funktionell anslutning till Linköpings framtida stationsläge.

Sedan vill jag ha svar på ytterligare en fråga. Min kollega Niklas Sigvardsson fick inte svar på sin fråga tidigare om regeringen är beredd att pausa införandet av effektagifter här och nu för att underlätta för svenska hushåll.

Anf. 102 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Jag svarade på Niklas Sigvardssons fråga tidigare, så jag kommer att fokusera på den fråga som Tomas Kronståhl ställer.

Regeringen avsätter 1 200 miljarder kronor till infrastruktur de kommande tolv åren. Det är en historiskt stor satsning. Det är en ökning jämfört med nu gällande plan med hela 27 procent. Detta är förstås viktigt för att vi ska underhålla bort den underhållsskuld som har byggts upp under decennier.

När vi nu bereder det förslag till ny nationell plan som Trafikverket har lagt på regeringens bord, tillsammans med de remissvar som inkommit från olika delar av landet – bland annat från näringslivet, men listan kan göras lång – kommer vi förstås att lyssna på de olika regionernas synpunkter och på Försvarsmaktens behov.

Jag kommer i dag inte att ge besked om något som regeringen kommer att återkomma kring, nämligen hur den nationella planen kommer att se ut. Jag ser dock fram emot att återkomma och tackar för att Tomas Kronståhl lyfter ett viktigt perspektiv här i kammaren i dag.

Fortifikationsverket

Anf. 103 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Fortifikationsverket, som förvaltar försvarets fastigheter, skapades 1994 och placerades 1997 under Finansdepartementet, en modell från 90-talets nedrustning och naiva tro på evig fred.

I dag, med ökade spänningar och krav på snabb återuppbyggnad av totalförsvaret, är regementen, flygplatser, hamnar, skjutfält och bergrum avgörande för Försvarsmaktens förmåga. Ändå ligger ansvaret kvar hos Finansdepartementet.

Även hyresmodell 2006 innebär årligen miljarder i interna hyror. Det skapar byråkrati, onödig pengacirkulation och höjda kostnader vid investeringar, vilket försvårar den snabba upprustning som Sverige behöver.

Därför vill jag fråga finansmarknadsminister Niklas Wykman: Har regeringen planer på att flytta Fortifikationsverket till Försvarsdepartementet och samtidigt se över eller ersätta hyresmodell 2006 för att minska byråkratin och underlätta beredskapen? Om inte, varför behålla denna 90-talslösning när nu behovet av att snabbt skala upp Sveriges försvar är akut?

Anf. 104 Finansmarknadsminister NIKLAS
WYKMAN (M):

Fru talman! Det är inte min sak att avgöra vilka verksamheter som ska sortera under vilka departement. Däremot kan jag berätta varför Fortifikationsverket sorterar under Finansdepartementet. Det beror inte på någon avvecklingsambition, utan det handlar om att vi vill upprätthålla två saker.

Det ena är transparens gentemot medborgarna om hur skattepengar används. Om man blandar ihop

brukandet av fastigheten med själva förvaltandet av fastigheten är det oklart vad verksamheten egentligen kostar. Därför vill vi gärna ha den här särredovisningen mellan användandet och förvaltandet så att skattebetalarna kan gå in i budgeten och kontrollera vad de får för pengarna.

Det andra är en sammanhållen fastighetsförvaltning. Vi förvaltar många fastigheter, bland annat militära anläggningar men också väldigt många fler. Vi har pratat om Statens fastighetsverk. Det är mer effektivt om vi kan göra det tillsammans och sammanhållet. Det blir stordriftsfördelar, helt enkelt.

Slutligen kan vi också konstatera att Fortifikationsverkets huvudsakliga kund är Försvarsmakten men inte uteslutande. Det finns fler som använder Fortifikationsverket.

Åtgärder mot överskuldsättning och vräkningar

Anf. 105 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S):

Fru talman! Enligt Kronofogden är i dag 450 000 människor i Sverige skuldsatta. Över 3 000 människor har till följd av vräkningar förlorat sina hem. Av dem är 824 barn.

Det här är inte en slump. Det är ett resultat av politiska beslut som gjort det dyrare för vanligt folk att leva, samtidigt som skyddsnäten har försvagats. När nästan nio av tio vräkningar beror på att hyran inte går att betala handlar det inte om bristande ansvar; då handlar det om att människor pressas bort från sina hem och om ett samhälle som inte längre håller ihop.

Därför vill jag fråga finansmarknadsminister Niklas Wykman om han anser att hans och regeringens åtgärder mot överskuldsättning och vräkningar har varit tillräckliga.

Anf. 106 Finansmarknadsminister NIKLAS
WYKMAN (M):

Fru talman! Om jag minns siffrorna rätt har Socialdemokraterna själva skickat 8 000 hushåll till Kronofogden för sina lotteriskulder. Där kan man ägna sig åt viss självkritik.

När det kommer till att åtgärda överskuldsättningen har den här regeringen vidtagit kraftfulla åtgärder som borde ha vidtagits för länge sedan. Det ska krävas banktillstånd för att få låna ut pengar. Rovdriften med ömsom spelreklam, ömsom reklam för att låna pengar utan kreditprövningar är oanständig i ett välfungerande samhälle. Därför har vi infört kraven på banktillstånd.

Tidigare regeringar tyckte att man kunde ta ut 40 procents ränta på så kallade sms-lån. Det har vi sänkt till 20 procent. Det ska inte ligga i själva affärsidén att människor inte kan betala tillbaka sina skulder. En gedigen kreditprövning är helt nödvändig.

Så kan man fortsätta på område efter område, där det tidigare tilläts en rovdrift och där det numera råder ordning och reda. Med detta tar vi stora steg mot ett mycket tryggare samhälle för de mest utsatta människorna.

Ökat bostadsbyggande

Anf. 107 LORENA DELGADO VARAS (-):

Fru talman! Min fråga går till villaministern – för-låt, bostadsministern.

En fråga som har tagits upp flera gånger i dag har varit vräkningar av barnfamiljer. Vi vet att de har ökat kontinuerligt år efter år. De svar vi har fått från ministern är plåsterlösningar. Man pratar om hyresgarantier och så vidare.

Det reella problemet är att det inte byggs bostäder. Det hade varit fantastiskt om en bostadsminister verkligen tog ansvar för en sådan fråga. Varje år byggs 20 000–25 000 färre bostäder än vad som är behovet. Det är en spiral som inte kan stoppas.

Vi behöver fler bostäder för att kunna stoppa vräkningarna och inte tvinga in familjer på vandrarhem eller skumma hotell i städerna.

Anf. 108 Infrastruktur- och bostadsminister
ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Villaminister låter inte så farligt. Tack så mycket för det, ledamoten Lorena Delgado Varas. Ungefär 1 miljon av dem som bor i hyresrätt drömmer om att få flytta till en villa, men tröskeln är alldeles för hög.

Genom att göra så att fler villor kan byggas och fler trädgårdsstäder kan anläggas kan fler förverkliga sina boendedrömmar. Då kan lägenheter i befintligt bestånd frigöras, så att det blir sådana positiva flyttkedjor som det har talats om i decennier.

En redan byggd lägenhet i det hyrda beståndet har betydligt lägre hyra än en nyproducerad lägenhet. Regeringen har vidtagit flera olika åtgärder för att underlätta nyproduktion, och samtidigt måste vi se på hur vi nyttjar det befintliga beståndet så att fler kan få tak över huvudet och ha ett drägligt och trevligt boende.

Därför ser vi positivt på de åtgärder vi redan har vidtagit för att underlätta nyproduktion och åtgärder för att kunna bo i det befintliga beståndet och nyttja det mer effektivt.

Regeringens åtgärder mot skjutvapenvåldet

Anf. 109 PONTUS ANDERSSON
GARPVALL (SD):

Fru talman! När Sverigedemokraterna och regeringspartierna tog över ansvaret för Sverige 2022 mådde landet inte bra. Vi hade sett en tredubbling i skjutvapenvåld på kort tid. År 2022 skulle sluta med 62 dödsskjutningar. När våra lagförslag har vunnit laga kraft har vi sett en successiv minskning av det dödliga skjutvapenvåldet i Sverige.

36 dagar in på det nya året har vi fortfarande inte sett någon dödsskjutning. Det är faktiskt 54 dagar sedan den senaste dödsskjutningen i Sverige. Bara en person har hittills skadats i en skjutning i Sverige i år.

Vilka åtgärder som vi har genomfört de senaste fyra åren anser justitieminister Gunnar Strömmer har

varit de viktigaste för att hamna i den förbättrade situationen för Sverige?

Anf. 110 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag tackar Pontus Andersson Garpvall för att dessa viktiga frågor lyfts upp.

Vi har från dag ett sagt att det här är ett långlopp, och vi är mitt inne i det. Vi är på rätt väg, men vi är långtifrån framme. Vi vet att det finns ett stort våldskapital hos de kriminella nätverken. Konfliktnivåerna är höga. Riskerna för nya våldsdåd ligger latent under ytan. Varje gång det sker en skjutning eller ett bombdåd måste det omgivande samhället förstås vara där och möta den oro och rädsla som finns hos brottsoffer och i det omgivande samhället.

Samtidigt måste vi ta fasta på de stora framsteg som görs. Det är en stor framgång för vårt samhälle att vi på tre år har lyckats minska de dödliga skjutningarna och därmed det dödliga gängvåldet till hälften.

Vad har varit viktigast? Det är nya arbetssätt, nya resurser, att använda hemliga tvångsmedel preventivt och att låsa in farliga personer under längre tid så att de inte kan begå nya brott. Där har vi några av de viktigaste komponenterna.

Riksdagens granskning av statsministern

Anf. 111 LAILA NARAGHI (S):

Fru talman! Riksdagens ombudsmän, JO, har granskat statsministerns kanslis hantering av vissa frågor som rör Landerholmsskandalen. Det handlar om statsministerns bästa kompis som blev säkerhetsrådgivare, slarvade och misskötte sig.

JO riktar skarp kritik mot statsministerns kansli. Kansliets chef, statsministern, omfattas dock inte av tillsynen, utan det ankommer på riksdagen att göra den enligt grundlagen.

Kruxet är att statsministern nu hindrar riksdagen från att fullgöra sin uppgift. Trots att JO enligt praxis har granskat nekar Kristersson KU att göra detsamma. När vi riktar interpellationer till honom gömmer han sig bakom Strömmers pondus, och justitieministern har vidgått att statsministern har gjort fel.

Riksdagen måste få göra sitt jobb och granska statsministern så att vi kan dra lärdom av det som har skett. Det handlar om Sveriges säkerhet.

Varför står justitieministern i vägen för att låta riksdagen granska Kristersson enligt grundlagen? Strömmer dras dessutom själv allt djupare ned i Landerholmshaveriet.

Anf. 112 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Fru talman! Nu är det jag som får frågor, men jag skulle egentligen vilja fråga: På vilket sätt då? Det var ett ganska långtgående påstående på slutet.

Man ska ha klart för sig att det inte är Kristersson eller ens en justitieminister – jag tar pondus som en

komplimang – som fattar beslut i konstitutionsutskottet. Konstitutionsutskottet råder över sin process.

Laila Naraghi och alla ledamöter i riksdagen är varmt välkomna att interpellera och ställa frågor, vilket också görs, och det blir svar i kammaren. I den delen det sker andra granskningar – Justitieombudsmannens avser förvisso Regeringskansliet, inte statsministern – sker naturligtvis sådana också. Det är alltså ingen som står i vägen för någon granskning över huvud taget.

Jag tror att det har ställts frågor från Laila Naraghi i interpellationsformat som ska besvaras i närtid i kammaren. Det handlar förvisso om viktiga frågor, men jag vågar påstå att de inte vinner i hantering genom att ledamöter sprider konspirationsteorier i kammaren.

Det högerextrema våldet

Anf. 113 DANIEL RIAZAT (-):

Fru talman! Regeringen är bra på att snacka om brottslighet och om att bekämpa kriminalitet och brott. Men det finns ett visst brott som den här regeringen sällan vill prata om, nämligen det högerextrema våldet som har skakat om vårt land under flera års tid. Våldet återfinns i en stor majoritet av de politiskt motiverade morderna och våldsdåden under de senaste tre decennierna i vårt land.

En gruppering och en politisk åsikt har via släktingar till och med tagit sig djupt in i Regeringskansliet. Det har lett till att vi i dag har en regering som bärs upp av ett parti som grundades av nazister.

Vad kommer Gunnar Strömmer att göra för att säkerställa att vi kan motverka högerextremismen, inte premiera den? Gunnar Strömmer är skyldig dem som döddes på Campus Risbergska och deras släktingar, dem som har släktingar i Kronogården i Trollhättan och andra människor som har drabbats av det högerextrema våldet ett svar.

Anf. 114 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Fru talman! Jag hoppas verkligen att de som är offer för högerextremt våld i det här samhället har bättre ombud, bättre språkrör, än Daniel Riazat. Han gör väldigt svepande påståenden.

Det råder inget tvivel om att det fanns ett rasistiskt motiv i Trollhättan, men det finns ingenting i polisens utredning som tyder på det i Örebro. Var noggrann med den typen av utsagor.

Vi har, till att börja med, ett brett perspektiv. Vi ser det högerextrema våldet, vi ser den våldsbejakande islamismen och vi ser den autonoma vänsterns hot mot människors liv och hälsa. Vi går lika hårt fram mot alltihop.

Det andra är, om jag ska peka på någon åtgärd som vi gör, att om inte Vänsterpartiet under förra mandatperioden tillsammans med en del andra partier här i kammaren hade blockerat det vi ville göra, nämligen införa ett brott mot deltagande i kriminella organisationer, hade vi redan nu haft lagstiftning på plats för att kunna gå rakt på de strukturer som ni nu säger att ni

vill gå på så effektivt. Glädjande nog har vi nu fått en majoritet som är för det, även när det gäller att ändra grundlagen.

En lagstiftning är på väg. Förslagen kommer om några veckor. Då kommer det att kunna hända grejer, tack vare en regering som leds av Moderaterna och tack vare att Vänsterpartiet är väldigt långt borta från den hanteringen.

(Applåder)

Förhandlingar om ny kärnkraft

Anf. 115 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Fru talman! Dagen före julafton inkom den första ansökan till regeringen om finansiering av ny kärnkraft. Men familjer och företag är otåliga. Lägre elräkningar och stärkt konkurrenskraft kan inte komma tillbaka fort nog.

Därför vill jag fråga finansmarknadsministern om en uppdatering om det rådande läget. Har förhandlingarna börjat, och hur går det?

Anf. 116 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Tack, Jesper Skalberg Karlsson, för frågan!

Otåligheten är berättigad. Det som svenska hushåll och svenska företag har behövt utstå borde man givetvis inte ha behövt utstå i ett välutvecklat land som Sverige. Men besluten om nedläggning av kärnkraft i Sverige fick långtgående konsekvenser: volatila elpriser, högre kostnader och anslutningsproblem. Det är beslut som aldrig borde ha fattats men som grävde sig rakt in i svenska hushålls plånböcker och skapade stora problem för svenska jobb, svenska löner och svenska företag.

Detta håller nu på att förändras. I dag kunde jag på en presskonferens lämna det för svenska folket mycket glädjande beskedet att Ringhalsförhandlingarna är inledda. I detta nu tas alltså konkreta steg mot ny kärnkraft i Sverige.

Det är glädjande att det finns en bred uppslutning kring detta. Laila Naraghi fick lite ris från justitieministern här men kan belönas med ros från mig för att vi nu har samma budgetar, både från regeringen och Sverigedemokraterna och från Socialdemokraterna, för att få ny kärnkraft på plats. Många har arbetat hårt för det.

Nu går vi en bättre framtid till mötes.

Frågestunden var härmed avslutad.

**§ 12 (forts. från § 10) Svar på interpellation
2025/26:154 om ökande veterinärpriser och bris-
tande pristransparens**

Anf. 117 Landsbygdsminister PETER
KULLGREN (KD):

Fru talman! Den här debatten har varit på paus i ungefär en och en halv timme, som det blir när det är frågestund. Därför tänker jag att jag upprepar de frågor som jag uppfattade att Sofia Skönnbrink ställde till mig. Det handlade om vad regeringen gör, utöver det uppdrag som Konkursverket har fått av oss.

Fru talman! En av de viktigaste delarna i det arbete vi nu gör är att se till att vi får en bra konkurrens. Sofia Skönnbrink uttrycker själv farhågor om den konkurrensmässiga situationen. Det är det främsta vi gör nu.

Det är också viktigt att konstatera att det råder fri prissättning på marknaden för djurens hälso- och sjukvård. Och det är i regel djurägaren som betalar hela kostnaden själv, privat eller via sin försäkring. Man bör dock komma ihåg att branschöverenskommelser som reglerar pris eller andra villkor kan strida mot konkurrensrätten. Därför behöver staten vara försiktig med att peta i detaljer som vi inte har full koll på.

Utöver detta är en bärande del, som ledamoten mycket riktigt påpekade, att vi har tillräckligt många veterinärer. När jag blev ansvarig för den veterinära verksamheten i Sverige utbildades ungefär 100 veterinärer per år. Vi har nu ökat utbildningsplatserna med 45–50 procent. Jag tror att det just nu är 145 eller 155 som går utbildningen. Nästa år ser vi framför oss att det har ökat med 70 procent till runt 170 som går utbildningen. Det är en stor procentuell ökning och något som kommer att vara centralt och viktigt.

Det är också ett faktum att distriktsveterinärerna fyller en väldigt viktig roll, inte minst för lantbrukets djur. Men de kan också vara behjälpliga i områden där det inte finns en veterinärtäckning som är god nog och hjälpa till även när det gäller husdjur. Men distriktsveterinärerna, som är en delvis statligt finansierad verksamhet på en konkurrensutsatt marknad, ska bara täcka upp där behovet inte kan anses vara tillfyllest med hjälp av marknaden.

De senaste årtiondena har inte minst bristen på djurhälsopersonal och statens åtaganden att säkerställa en väl fungerande organisation vid till exempel utbrott av smittsamma djursjukdomar lett till en hel del utmaningar. Därför gav vi i juni 2024 ett uppdrag till en bokstavsutredare att biträda Landsbygds- och infrastrukturdepartementet i att utreda utformningen av en tillgänglig, hållbar och effektiv veterinär beredskap. Uppdraget redovisades den 31 augusti 2025. Det är nu ute på remiss, till i morgon faktiskt. Jag ser mycket fram emot att ta del av alla remissvar som har kommit in.

Det är tre olika delar jag kan nämna som svar på frågorna.

Anf. 118 SOFIA SKÖNNBRINK (S):
Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Vi är överens om att veterinärbristen är akut och att det är en fråga som behöver lösas. Att utöka utbildningsplatserna på SLU är ett viktigt steg för att vi ska få fler veterinärer i Sverige. Det är en satsning som vi initierade i regeringsställning. Vi började med denna utökning. Det är glädjande att regeringen tar det vidare.

Distriktsveterinärer är en jätteviktig del av svensk veterinärvård, inte minst vad gäller den ambulerande verksamheten för lantbrukets djur, precis som Peter Kullgren nämner. Det finns säkert möjlighet att ha en renodlad distriktsveterinärsdebatt vid ett senare tillfälle, fru talman. Men i dag vill jag gärna fokusera på just prisutvecklingen inom svensk veterinärvård och de privata aktörerna, riskkapitalbolagen, som har köpt upp stora delar av marknaden och som går med miljonvinster, många gånger på bekostnad av djurägarna och deras djur.

Jag har själv pratat med flera av de privata aktörerna. En förklaring man får är att vården är mycket mer avancerad. Men Sveriges lantbruksuniversitet har varit väldigt tydliga i sina studier när det gäller det. Deras forskare säger att mer avancerad vård inte räcker som förklaring till de skenande priserna.

Det är fri prissättning. Pristransparensen är en jätteviktig del. Man vill ju veta vad ett ingrepp kommer att kosta innan man tackar ja eller nej.

Vi har fri prissättning och privata aktörer som ska kunna gå med vinst. Men vi menar inom Socialdemokraterna att det måste vara inom rimlighetens gränser. Den här viktiga marknaden måste fungera för dem som behöver den. Det gör den inte i dag, vilket är oroväckande.

Jag vill återkomma till att det har blivit himla dyrt med veterinärvård i Sverige och att det är stora regionala skillnader. Som exempel finns det siffror som visar att det vid en behandling av livmoderinflammation hos hund kan skilja upp till 54 000 kronor mellan kliniker. I det här exemplet har man jämfört kliniker inom Storstockholm. Det är alltså inte fråga om att det är olika delar av landet. Skillnaden är att den ena kliniken ägs av ett riskkapitalbolag medan den andra har en mindre ägare.

Dagens Nyheter har rapporterat om fall där det varit billigare att boka en resa till Spanien och ta med djuret dit och uppsöka veterinär än att ta del av samma behandling hemma i Sverige. Det här gäller människor som är resursstarka. Värre blir det för dem som inte har samma ekonomiska muskler. Ibland tvingas de till och med avliva sina djur. Det är helt fruktansvärt.

Det är inte en rättighet att ha djur. Men jag tycker på riktigt att det är sorgligt att det snart blir en klassfråga om man ska kunna ha ett husdjur i familjen eller inte. Jag drömde om en egen häst under hela min uppväxt. Det hade vi inte råd med i min familj. Men jag fick en katt och sedan även en kanin. I dag tror jag att många småbarnsföräldrar drar sig för att skaffa husdjur på grund av att de är oroad över priserna för veterinärvård. Det är väldigt tråkigt, eftersom vi vet vilken

positiv inverkan djuren har på vår fysiska men också psykiska hälsa.

Därför vill jag återigen, fru talman, gå tillbaka till ämnet för debatten och fråga ministern vad regeringen tänker göra mer konkret vad gäller prissättningen och konkurrensen för att fler svenskar ska kunna ha ett husdjur i familjen.

Anf. 119 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! I mitt förra inlägg nämnde jag tre olika åtgärder som på olika sätt kan bidra till att komma till rätta med situationen och få bättre genomlysning och transparens. Konkurrensverkets uppdrag är oerhört centralt.

Fru talman! Jag förstår vad Sofia Skönnbrink är ute efter. Hon vill troligtvis att jag ska haka på ett socialdemokratiskt förslag – om det nu är något slags reglering, pristak eller liknande som man vill ha. Jag vill vara väldigt tydlig med att jag inte tycker att vi ska ta in generell veterinärvård som en statlig angelägenhet. Jag tycker inte att vi ska prioritera den delen före andra välfärdsutgifter, utan det här behöver vara någonting som i grunden bekostas av djurägare själva. Något annat tror jag egentligen inte att Sofia Skönnbrink vill heller, men det är lätt att tro det när man hör debatten och retoriken. Det här vill jag alltså vara tydlig med.

Därmed inte sagt att vi inte ser de problem som kan finnas. Har vi brister i konkurrensen ska de nagelfaras. Är det svårt att ha pristransparens ska vi försöka komma till rätta med det genom de verktyg vi har för att få så välfungerande marknader som möjligt. Har vi brist på veterinärer, vilket i sig kan driva på kostnaden för att vårda sjuka djur, behöver vi se till att utbilda fler veterinärer. I de situationer runt om i landet där tillgängligheten är för låg och där det skulle vara ännu dyrare att etablera en privat verksamhet har vi distriktsveterinärerna, som vi finansierar statligt. På så sätt säkerställer vi att man har tillgång till veterinär i hela landet, inte minst för lantbrukets djur men även för husdjur.

Detta tror jag är modellen framåt. Även om det kanske inte är lika klatschigt tror jag att det är det enda rimliga. Håll koll på konkurrensen! Utbilda om det behövs! Se till att vi har god tillgänglighet, så att vi inte gör det onödigt dyrt runt om i vårt avlånga land!

Anf. 120 SOFIA SKÖNNBRINK (S):

Fru talman! Det är svårt att inte ramla in i en distriktsveterinärsdebatt, eftersom detta hänger så tätt samman. En del i det här är att de privata aktörerna i mångt och mycket mjölkar Distriktsveterinärerna på personal. De kan nämligen erbjuda bättre arbetstider, högre löner och möjlighet att jobba med smådjur i stället för att stå ute i ett kallt stall en natts natt, vilket kanske inte så många helst skulle göra. Det är en stor fråga.

Ministern är inne på att staten inte ska bekosta veterinärvård, vilket vi är överens om. Det har vi heller aldrig förespråkat. Men som sagt är det en sak att

privata företag går med vinst och en annan sak att man tar ut ockerpriser för att kunna dela ut vinster till sina ägare. Det vill jag vara tydlig med, fru talman.

Eftersom ministern ”bäddar upp” för Socialdemokraternas förslag vill jag lyfta fram några av dem som vi har presenterat; det har gått ungefär ett år sedan vi gjorde det. Vi vill öka pristransparensen, vilket regeringen har gått vidare med. Vi vill ha bättre möjligheter att jämföra försäkringsbolag. Vi vill utreda ett stopp för den vinstjakt som vi ser pågå inom svensk djursjukvård. Vi vill undersöka möjligheten att införa fasta prislistor för att undvika överprissättning – jag vill påpeka att det handlar om att utreda det; vi säger inte att det är något vi ska ha. Vi vill ställa mer krav på privata aktörer att ta ansvar för jour och beredskap, så att det inte ska ske en personalflykt från Distriktsveterinärerna till privata aktörer. Vi vill också att Konkurrensverket ska få ännu fler befogenheter, så att de kan pressa veterinärpriserna, bland annat genom att kontrollera hela veterinärmarknaden och inte bara enskilda kliniker.

Fru talman! Jag får väl bara hoppas att landsbygdsministern och regeringen hänger på några av de här förslagen och i alla fall utreder dem vidare för att se om vi kan få bukt med den skenande prisutvecklingen på fler sätt.

Anf. 121 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! På Konsumenternas försäkringsbyrås webbplats finns verktyg för att underlätta jämförelser mellan innehåll i olika försäkringar, till exempel hundförsäkringar, vilket jag hade som exempel. Konkurrensverket har som sagt uppdraget att titta på vilken information som skulle kunna förbättra pristransparensen på marknaden men som i dagsläget inte finns allmänt tillgänglig. Mycket av det som sägs arbetar vi alltså med på ett eller annat sätt. Vi ser problemet.

Sedan är det också viktigt att framhålla något som Sofia Skönnbrink tog upp i ett tidigare inlägg. Utvecklingen är kanske inte helt avgörande för alla delar av prisökningen, men något som kan påverka den generella kostnaden, försäkringskostnaderna och så vidare är att vi nu har teknisk och faktisk kunskap om hur vi ska vårda djur som tidigare – helt ärligt – troligtvis inte hade vårdats utan avlivats.

Tekniken, utvecklingen och kunnandet går alltså framåt, på samma sätt som på humansidan. Det är klart att vi som samhälle ser att kostnaderna för vården ökar i takt med att vi blir duktigare och bättre. Men skillnaden är att vi på humansidan tar kostnaderna som kollektiv medan kostnaderna för djuren primärt ligger på djurägaren. Om jag förstår det rätt kommer det att vara så även i ett socialdemokratiskt Sverige, som måhända blir verklighet någon gång i framtiden.

Jag har nu redovisat många olika delar. I mångt och mycket tror jag att vi är överens. Men det är viktigt att hålla isär det här. Jag ser inte framför mig att det kommer att bli ett statligt åtagande att stå för veterinärkostnader.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2025/26:177 om missförhållanden i kycklingindustrin

Anf. 122 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Kajsa Fredholm har frågat mig om jag avser att vidta nationella åtgärder, och i sådana fall vilka, med anledning av missförhållandena inom den svenska kycklingindustrin samt om jag avser att vidta åtgärder, och i sådana fall vilka, för att förbjuda avel av snabbväxande kycklingraser i Sverige.

Fru talman! Sverige har en stark djurskyddslagstiftning, och i många fall har vi mer detaljerade djurskyddskrav jämfört med EU och övriga medlemsstater.

Från svensk sida spelade vi tidigt in till EU-kommissionen att det vid en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning är viktigt att stärka djurvälfaerden för slaktkyckling. Vi framhöll att det behöver tas fram specifik lagstiftning för föräldradjur, vilket saknas i dag på EU-nivå. Vi framhöll även vikten av att både djurvelfärd och djurhälsa beaktas vid avel så att det inte blir ett alltför ensidigt fokus på produktionsegenskaper såsom tillväxt. Slutligen framhöll vi att ett förbud mot näbbtrimning bör införas, ett förbud som vi redan har i Sverige i dag.

Fru talman! Översynen av EU:s djurskyddslagstiftning är viktig av flera anledningar. Därför har jag ytterligare en gång, vid jordbruks- och fiskerådet den 11–12 december 2025, påtalat för kommissionen att de resterande förslagen måste presenteras.

Jag har inte sett någon anledning att agera nationellt i en fråga där de största vinsterna finns att göra på EU-nivå. Slaktkycklingsavels bedrivs utifrån ett internationellt perspektiv där avelsurvalet inte sker i Sverige. Merparten av världens slaktkycklingsavel sker dock i Europa, så det är på den arenan som jag anser att vi bör verka för förändring.

Anf. 123 KAJSA FREDHOLM (V):

Fru talman! Tack för svaret, ministern!

Den här debatten handlar om de svåra missförhållanden som finns i Sveriges kycklingindustri. Kycklingen är vår vanligaste fågel i landet. Årligen föds över 100 miljoner kycklingar upp för slakt. Den kyckling som vi köper i matbutiken är framavlad för att växa sig stor på väldigt kort tid. Det är så kallade turbokycklingar.

Fru talman! Statistik från Livsmedelsverkets djurskyddskontroller visar att minst 56 000 kycklingar utsatts för smärta, stress eller för tidig död fram till slakt. Det mest utbredda problemet är frätskador under kycklingarnas fötter. Det är turbokycklingar, det vill säga snabbväxande kycklingar, som utgör 98 procent av alla kycklingar som föds upp i Sverige. De löper även

högre risk att dö under transport än mer långsamväxande raser.

Fru talman! I går släppte SVT:s *Uppdrag granskning* reportaget *Älskade kyckling*, som är en uppföljning till reportaget *Kycklingens pris* som för två år sedan avslöjade det systematiska lidandet i den svenska kycklingindustrin för turbokycklingar.

Dom här kycklingarna och föräldradjuren, det vill säga avelsdjuren, har smärta inavlade i sina kroppar. De växer så snabbt att deras ben inte bär dem. Föräldradjuren hålls på svältkost för att inte dö av sin egen genetik, vilket resulterar i de otäcka bilder vi har fått se i *Uppdrag granskning* på kycklingar som till och med äter varandra levande.

Fru talman! Etologen Per Jensen, som har följt kycklingbranschen i många år, säger i programmet: Det här är det mest akuta djurskyddsproblemet vi har i Sverige. De här typerna av djuruppfödning och djurproduktion har passerat de biologiska gränserna för länge sedan.

Ändå, fru talman, har inget hänt på två år. Trots avslöjandena har inga åtgärder vidtagits, varken från kycklingföretagen eller från politiken. Vi i Vänsterpartiet anser att det är helt oacceptabelt att missförhållandena i svensk kycklingindustri har fått fortsätta utan att några åtgärder har vidtagits.

Jag upprepar mina två frågor som jag ställde i interpellationen. Avser ministern att vidta nationella åtgärder, och i så fall vilka, med anledning av missförhållandena inom den svenska kycklingindustrin? Avser ministern att vidta åtgärder, och i så fall vilka, för att förbjuda avel av snabbväxande kycklingraser i Sverige?

Anf. 124 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Från Miljöpartiets perspektiv försöker vi hela tiden lyfta fram att djur inte är produkter utan kännande varelser med ett eget värde. Det innebär att vi har ett stort moraliskt ansvar för deras liv och välbefinnande. Det är också något som fastslås i förarbetena till djurskyddslagen.

Vi har en djurskyddslag som inte minst Peter Kullgren brukar skryta om i internationella sammanhang. I de granskningar som *Uppdrag granskning* har gjort, som *Älskade kyckling*, ser man att lagen inte betyder någonting i verkligheten.

Bilderna, som är väldigt starka, skär i hjärtat. Jag behöver gömma de bilderna för mitt barn, fru talman. Det är något som går emot allt vad vår moral säger oss och allt vad vi egentligen har kommit överens om. Vi ska behandla djur på ett bättre sätt än så här.

Lidandet är något som vi kan försöka att skydda små barn från. Men vi politiker kan inte blunda för det systematiska lidandet. Det är ett kvitto på att vi har ett systemfel.

På papperet har vi säkrat att alla djur ska ha rätt till ett naturligt beteende. Men i praktiken lever de hela sina liv i misär och i ett konstant lidande. Det beror på att deras kropp är ett biologiskt fängelse med konstant värk. Det beror också på att deras utrymme att utöva

sitt naturliga beteende inte är större än det papper jag nu håller i.

Fru talman! Peter Kullgren pekar på EU och att det är där vi ska kräva förändring och jobba oss bort från den misär som finns. Var går gränsen? Vi kan konstatera att vi bryter mot våra egna lagar i Sverige. Det är någonting som regeringen har ett ansvar för. Vi kan inte ge oss in i långdragna och årslånga processer i EU.

När Peter Kullgren får frågan om vad regeringen tänker göra hänvisar han tillbaka till branschen. Men vi har en lagstiftning, och lagstiftningen följs inte. Cirka 80 procent av alla kontroller visar på brott mot djurskyddslagstiftningen i Sverige. Då kan vi inte hänvisa till att branschen ska lösa detta själv. Vi kan inte heller hänvisa till att vi ska inleda en långdragen process i EU.

Vi behöver en regering som står upp för vår djurskyddslag i Sverige och ser till att konsumenterna och alla människor i Sverige kan lita på den. När vi köper svenskproducerade produkter ska vi kunna lita på att vi har en djurskyddslag inte bara på papperet utan som återspeglar sig i sjysta förhållanden för djuren i produktionen.

Fru talman! Efter dessa granskningar är min fråga till Peter Kullgren: Vad tänker regeringen vidta för åtgärder här och nu?

Anf. 125 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Först och främst har jag ingenting till övers för dem som inte följer de lagar och regler som vi har i Sverige. Det som vi har sett i en del av rapporten är inte förenligt med den lagstiftning vi har.

Lagstiftningen reglerar vad som ska göras om man inte följer lagstiftningen. Det är ett arbete som myndigheterna måste göra genom kontroller och uppföljning. Bryter man mot lagen ska man naturligtvis straffas.

Jag har också väldigt lite till övers för att man olovligen bryter sig in i andra människors egendom och sätter upp kameror. Jag vet att det är svårt att ha de två diskussionerna i huvudet samtidigt. Men det finns aktiviteter som naturligtvis försöker hitta det absolut värsta man kan tänka sig.

Fru talman! Det är inte första gången jag diskuterar de här frågorna med mina två meddebattörer. Jag kan konstatera att man inte är så långt ifrån de här aktiviteterna. Jag tror inte att man kommer att vara nöjd från vare sig Miljöpartiets sida eller Vänsterpartiets sida förrän vi inte har någon animalieproduktion i Sverige. Där är vi inte eniga; det kan vi börja med att konstatera.

Men detta betyder inte att vi inte ska sträva efter att djur ska ha det så bra som möjligt under tiden. Därför är jag väldigt stolt över att vi har en stark djurskyddslagstiftning. Jag är också stolt över den breda enighet som finns i Sverige när det gäller att driva på och att driva EU framför oss. Det är ju på den nivån som vi absolut bäst kan komma till rätta med den här typen av problem.

Jag tycker att det är felaktigt att påstå att regeringen inte har gjort någonting. Nu vet jag inte vad som kom med i uppföljningen av det här programmet, som i huvudsak gjordes för två år sedan. Men jag konstaterar där att jag själv har besökt aktuella företag och haft ingående diskussioner med branscher. Vi har också säkerställt att vi har ett utvidgat djurvälfrädsprogram, som nu också omfattar föräldradjur. Det har alltså visst skett saker. Och på EU-nivå driver vi som sagt på för att vi ska få till en annan tingens ordning.

Jag tycker att det vore olämpligt av Sverige att på något sätt gå in och förbjuda verksamheter som fungerar enligt djurskyddslagen. Det skulle enbart leda till att vi högst troligt skulle börja importera kyckling från andra delar av världen, där djurskyddslagstiftningen inte är på samma nivå och där man har ännu sämre förutsättningar. Då sårar vi vår livsmedelsproduktion ännu mer. Det är just därför som jag med enfärd hävdar att det är på EU-nivå vi måste lösa de här frågorna. Det blir bara kontraproduktivt annars.

Jag förstår att man inte kommer att hålla med mig om det, men tänker man lite längre tror jag att man ser det rimliga i det.

Anf. 126 KAJSA FREDHOLM (V):

Fru talman! Jag tackar för svaret från ministern, men jag är inte helt nöjd.

Jag ska ta upp några delar.

Landsbygdsministern svarar att slaktkycklingaveln bedrivs utifrån ett internationellt perspektiv där avelsurvalet inte sker i Sverige. Förvisso är riktningen på aveln redan bestämd när svensk kycklingindustri köper in snabbväxande så kallade grandparents från avelsföretag i Storbritannien. Där ligger också det första felet – att vi tillåter att de köper in just snabbväxande kycklinghybrider. Men sedan fortsätter aveln på svenska anläggningar, där äggen från grandparentsdjuren kläcks för att få fram föräldradjur som i sin tur värper ägg som blir slaktkycklingar. Aveln sker alltså i flera led, även i Sverige. Och i Sverige gäller svensk djurskyddslagstiftning, som säger: Det är förbjudet att utföra avel med en sådan inriktning att den kan medföra lidande för föräldradjuret eller avkomman.

Aveln innebär alltså att lidandet är inbyggt i de här kycklingarnas snabbväxande kroppar. Detta är därför ett systematiskt djurskyddsproblem och inte enstaka fall av avarter. Och detta strider mot djurskyddslagen.

Fru talman! Norge har gått före oss. Redan 2023 föreslog Norges djuretiska råd ett förbud mot snabbväxande raser, som Ross 308, det vill säga samma turbokkyckling som vi har här i Sverige. Det norska rådet anser att det inte är förenligt med deras djurskyddslagstiftning att fortsätta med den här typen av djurhållning. Därför kan man undra: Vad är det som hindrar landsbygdsministern från att se till att djurskyddslagen följs genom att förbjuda avel av snabbväxande kycklinghybrider även i Sverige? Norge har lyckats köpa in långsamväxande raser. Varför skulle inte Sverige kunna göra det?

Fru talman! Vidare uttrycker landsbygdsministern att han inte har sett någon anledning att agera nationellt i en fråga där de största vinsterna finns att göra på EU-nivå. Jag tycker att det är bra att regeringen flera gånger har uttryckt stöd för översynen av EU:s djurskyddslagstiftning. Men som ansvarig minister för Sveriges djurskydd har man mer makt. Jag tycker även att man har skyldighet att göra mer än gemensamma inspel till EU-kommissionen. Vad är det som hindrar ministern från att arbeta på både nationell nivå och EU-nivå för att Sverige ska kunna vara i framkant i stället för att, som nu, halka efter sina grannländer?

Norge har gått före genom att sätta ett slutdatum för uppfödandet av turbokyklingar. I Danmark finns en bred politisk överenskommelse om att snabbväxande kyklingar ska fasas ut från all statlig upphandling, och den danska regeringen ska verka för ett förbud mot turbokyklingar på EU-nivå. Det är fullt möjligt att agera på nationell nivå i andra länder. Varför inte även i Sverige?

Anf. 127 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Det svar som Peter Kullgren gav började mer och mer handla om aktivister än om själva sakfrågan. Jag skulle därför vilja ta tillbaka den här debatten till sakfrågan.

Vi har alltså ett konstaterat fall. Det gäller egentligen en hel bransch. Man kan se vilka föreskrifter vi har och vad djurskyddslagen säger om avel. Det går inte att förena med de här snabbväxande raserna, turbokyklingarna. Det är ett konstant lidande för dem. Därför måste vi komma bort från det snabbväxande och gå över till mer långsamväxande.

Ett skäl som Peter Kullgren gav var: Om vi går före finns det risk för att vi börjar importera från andra länder. Jag skulle säga att det är precis tvärtom, fru talman. Om inte Sverige agerar och gör någonting åt det här och om inte regeringen tar dessa frågor på allvar kommer nog många att kunna tänka sig att importera från Norge. Grannlandet Norge har efter de här granskningarna faktiskt valt att agera. Det visar att det är fullt möjligt. Konsumenter förväntar sig detta. De förväntar sig att de lagstiftningar som finns följs.

I dag är det ett systemfel när avelssorten i sig innebär ett lidande, när kontroller inte sker och när det inte finns några konsekvenser när man bryter mot de lagar som vi har stiftat tillsammans. Därför går det inte att hänskjuta detta till någon annan. Argumenten är inte giltiga, eftersom Norge visar på motsatsen. Och jag tror verkligen att svenska folket förväntar sig mer.

Jag vill fråga en gång till: Vad tänker Peter Kullgren göra i den här frågan, i den position han har i Sveriges regering?

Anf. 128 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag tycker att båda mina meddebattörer slarvar lite eller tar på sig en roll som jag inte anser att man har som riksdagsledamot. Man hävdar alltså i den här debatten att i princip hela branschen borde vara

utdömd och att alla gör fel. Så låter det om man lyssnar objektivt på vad som sägs i debatten.

Jag vill tydligt påpeka att det inte är min bedömning. Hos de kycklingbönder som jag träffar när jag träffar branschen finns ett stort ansvar för djuromsorgen. Det ligger absolut i deras eget intresse. Man kan också konstatera att vid de flesta av de kontroller som görs bedömer de experter som är anställda för att göra den här typen av kontroller att djurvälståndet upprätthålls, även när det gäller det ni kallar turbokyklingar.

Ja, Norge har gjort en annan bedömning. Norge är inte heller en del av EU och EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Det är Sverige, kan jag upplysa både Miljöpartiet och Vänsterpartiet om. Det är ett av de få på riktigt EU-gemensamma politikområdena, vilket betyder att det är svårt för Sverige att göra precis vad som helst. Vi ligger redan och stretchar i framkant inte minst på djurskyddsområdet.

Där släpar övriga Europa efter. Jag är jättebesviken på att inte kommissionen har kommit fram med det som man har sagt att man skulle göra. Där trycker vi på hela tiden. Men att tro att Sverige, som varande en del av EU under den gemensamma jordbrukspolitiken, som i ett vakuum kan ha vilka egna regler som helst utan att det skulle få några som helst konsekvenser är verklighetsfrånvänt.

Jag kan också konstatera att jag mycket noga följer utvecklingen av de kontroller som finns. Det finns målsättningar om att 10 procent av produktionsanläggningarna ska kontrolleras årligen. Det uppnås bara i vissa län. Vi följer detta noga, och det är viktigt att vi gör det. Vi ska nå upp till de målsättningar som finns. Orsakerna till det här varierar från länsstyrelse till länsstyrelse. Ibland är det personalbrist, ibland kompetensbrist. Man upplever också en ökad grad av hot och jobbar därför oftare dubbelt, inte primärt när det gäller lantbrukets djur men i andra djurtillsynsändamål.

Det här är ett problem som vi måste fortsätta att titta på. Det är klart att kontrollen måste fungera. Hittar man fel ska det åtgärdas. Jag vänder mig dock ganska skarpt emot den svepande bilden där man återigen vill dra precis alla bönder över en och samma kam. Det är inte min bild.

Anf. 129 KAJSA FREDHOLM (V):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret!

Nu tog jag även upp ett EU-land i mitt exempel i mitt förra anförande, nämligen Danmark, som ligger före Sverige på det området. Det gäller även Nederländerna och Frankrike, och såvitt jag är alla dessa tre länder medlemmar i EU. Därmed faller ministrarnas resonemang lite, tycker jag.

En annan viktig del är länsstyrelsernas bristande insyn i kycklingindustrin. Det finns rapporter som visar att det görs inga eller ytterst få fysiska kontroller på Sveriges största kycklingslakterier, trots att miljontals kycklingar slaktas där varje år. Hur ska en vettig tillsyn genomföras om man inte gör fysiska kontroller i tillräcklig grad? Vi i Vänsterpartiet har budgeterat 100

miljoner kronor mer än regeringen för att kunna ge resurser för ökade djurskyddskontroller.

Jag har några avslutande frågor till ministern. Svenska konsumenter har rätt att veta vad de betalar för och vad de äter. Tror ministern att konsumenter vill betala för en uppfödning som ser ut på det här sättet? Tror ministern att konsumenten tycker om att äta sin kyckling när den vet att kycklingen kommer från en produktion som är så illa att djur till och med kan äta upp varandra levande?

Jag tycker att ministern ska fundera på det och ta sitt ansvar och förbjuda uppfödning av turbokycklingar i Sverige. Som det ser ut nu strider det mot svensk djurskyddslagstiftning.

Anf. 130 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag ska bara göra ett nedslag: När kycklingarnas fötter kontrollerades 2024, tror jag det var, hade 97 procent av flockarna inga anmärkningar. Det kan man konstatera är en väldigt hög siffra. Samtidigt är den svenska djurskyddslagstiftningen inte utformad efter någon procentsats utan på individnivå. Målet är därför såklart att det inte ska vara några alls. Det här ger ändå lite perspektiv i debatten, för när man lyssnar på mina motdebattörer, fru talman, får man ju bilden av att det är hemskt precis överallt. Den bilden delar inte jag, och det här är en siffra som leder detta i bevis.

Är allt perfekt? Nej, det är det inte. Ska vi sträva efter att det ska bli ännu bättre? Ja, det ska vi. Är branschen engagerad i att sträva efter att det ska bli bättre? Ja, det är den. Behöver vi se till att vi fullgör och når upp till de mål vi har vad gäller kontroller? Ja, det måste vi göra.

Retoriken att dra alla över en kam och försöka skrämma konsumenterna verkar heller inte fungera. Jag tror att det beror på att man ser igenom skrämpropagandan. Man lider med varje djur som lider, men man vet också att det inte är det allmänna och att det inte ser ut så överallt i alla stallar hela tiden. Jag tror att det är därför man kan se att konsumtionen inte har påverkats. Skulle det vara så illa skulle konsumenterna i sådana fall styra det här helt själva. Det är min övertygelse.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2025/26:188 om Sveriges referensvärde för varg

Anf. 131 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Rebecka Le Moine har frågat mig om jag och regeringen avser att omedelbart revidera den rapport som skickats till EU-kommissionen avseende vargens referensvärde. Rebecka Le Moine har vidare frågat mig, om referensvärdena revideras, på vilket sätt jag och regeringen avser att säkerställa att de nya

referensvärdena fastställs på vetenskaplig grund. Slutligen har Rebecka Le Moine frågat mig på vilket sätt jag och regeringen avser att säkerställa att Sverige följer art- och habitatdirektivet och undviker ett överträdelseärende.

Den övergripande och långsiktiga målsättningen för rovdjurspolitiken innebär att bland annat varg i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus, samtidigt som tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Den svenska vargpopulationen behöver minskas för att minska de negativa socioekonomiska effekterna, samtidigt som Sverige lever upp till sina EU-rättsliga åtaganden. Minskningen behöver genomföras stegvis. Regeringen har tydligt uttryckt att ett första delmål i vargförvaltningen var att vid licensjakten 2026 minska stammen till 270 individer.

Länsstyrelsernas beslut om licensjakt efter varg 2026 upphävdes av Förvaltningsrätten i Luleå efter överklagande.

Förvaltningsrättens domar överklagades av länsstyrelserna till Kammarrätten i Sundsvall, som har avgjort samtliga mål. Kammarrätten avlog länsstyrelsernas överklagande, vilket innebär att beslutet om licensjakt fortsatt är upphävt. Domarna kommer nu att analyseras i Regeringskansliet och samråd genomföras med Naturvårdsverket och berörda länsstyrelser för att skapa goda förutsättningar för en hållbar och väl fungerande vargförvaltning framöver.

Domstolarnas bedömning av årets beslut om licensjakt har inte förändrat regeringens bedömning av referensvärdet och den framtida vargförvaltningen.

Regeringens bedömning är att det är möjligt att upprätthålla gynnsam bevarandestatus med nuvarande referensvärde kombinerat med de satsningar som föreslogs i budgetpropositionen för 2026 och som riksdagen har ställt sig bakom. Kommissionen har ställt frågor om Sveriges rapportering av vargens referensvärde. Ärendet bereds nu inom Regeringskansliet. Jag kan inte föregripa den processen.

Anf. 132 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Vargförvaltningen i Sverige befinner sig i ett allvarligt läge. Regeringen har valt att frånga såväl vetenskapen som rättspraxis och den gemensamma europeiska naturvårdsmodellen.

Regeringen har drivit fram ett referensvärde på 170 vargar. Det är ett värde som enligt Naturvårdsverkets egna underlag motsvarar minimivärdet för kortsiktig överlevnad, inte gynnsam bevarandestatus. Redan nu, fru talman, är det kanske lite svårt att hänga med.

Landsbygdsministern säger gång på gång att vargen ska ha gynnsam bevarandestatus i Sverige. Det finns olika sätt att räkna fram detta värde, och forskare, expertmyndigheter med flera får hjälpa oss politiker med underlag. Men regeringen och inte minst Peter Kullgren har bestämt att 170 ska vara resultatet. Det ska vara det nya referensvärdet. EU-kommissionen har uttryckt kritik mot att det saknar vetenskaplig grund. Av samma skäl har svenska domstolar nyligen satt

stopp för att genomföra licensjakten i praktiken; det saknas vetenskaplig grund. Detta handlar om politiskt önsketänkande från regeringens håll.

Gynnsam bevarandestatus kan en art uppnå om populationen är långsiktigt livskraftig. Då är artens storlek och struktur sådan att risken för utdöende är låg på lång sikt. Ett andra kriterium handlar om huruvida populationens naturliga utbredning bibehålls eller ökar. Det innebär att livsrummet och spridningsförmågan möjliggör naturliga processer, spridning och genetiskt utbyte. Ett tredje kriterium handlar om att artens naturtyper och livsmiljö är i gott skick.

Det finns också en bedömning som handlar om framtidsutsikter. Den handlar om trender, hot och förväntad utveckling, som bland annat kan inkludera illegal jakt.

Fru talman! Om någon av de här parametrarna bedöms som otillfredsställande kan inte bevarandestatus för arten som helhet klassas som gynnsam. Detta handlar alltså om att långsiktigt säkra överlevnaden för olika arter. Det kan inte lösas genom att skjuta mer, skydda mindre eller bibehålla isolerade populationer. Det, fru talman, skulle snarare kräva mer skydd, att populationen får växa till sig, att den får möjlighet att sprida sig och inte vara isolerad och att det finns en politisk vilja att mota bort illegal jakt.

Fru talman! För vargen är den uppskattade andelen dödlighet kopplad till illegal jakt mellan 15 och 18 procent. Omfattande illegal jakt bedrivs på just varg. Mot den bakgrunden är det djupt problematiskt att regeringen driver på en politik som ytterligare pressar vargen mot ett minimivärde, som för vargen är en existensnivå. Därför, fru talman, vill jag fråga hur regeringen menar att illegal jakt ska bekämpas effektivt när vargstammen samtidigt pressas ned till nivåer där varje förlorad individ får stor genetisk och ekologisk betydelse.

Anf. 133 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag är väl medveten om att kommissionen har ställt frågor till oss och efterfrågat förtydliganden om Sveriges rapporterade referensvärde om 170 vargar, men jag kan i nuläget inte redogöra för exakt hur vi kommer att svara eftersom ärendet fortfarande bereds i Regeringskansliet. Jag ska inte föregripa det arbetet, men jag kan vara tydlig med principerna.

Referensvärdet enligt art- och habitatdirektivet kan inte fastställas godtyckligt. Det måste bygga på bästa tillgängliga vetenskap, där både demografiska och genetiska faktorer vägs in liksom arternas funktion i ekosystemet och försiktighetsprincipen.

Regeringen har uppdragit till Naturvårdsverket att redovisa hur olika nivåer i intervallet 170–270 vargar hänger ihop med vilka förvaltningsåtgärder som krävs. I det arbetet är begreppet minsta livskraftiga population, MVP, centralt. MVP tas fram med så kallade livskraftighetsanalyser, PVA, där man modellerar långsiktig överlevnad utifrån födselar, dödsfall, reproduktion och miljö.

För den svenska vargstammen är det särskilt viktigt att genetiken inkluderas eftersom populationen har en hög grad av inavel och är beroende av återkommande invandring för att säkerställa en långsiktig genetisk livskraft.

Forskning visar också att antaganden om invandring spelar stor roll. Vid högre invandring kan en lägre nivå vara möjlig ur MVP-perspektiv, medan lägre invandring kräver en större population. Regeringen har med anledning av detta lagt fram förslag om omfattande budgetförstärkningar i budgetpropositionen för 2026 med särskild inriktning på åtgärder för att skydda genetiskt värdefulla vargar.

Fru talman! Låt mig bli lite politisk och möjligtvis retorisk. Jag hade tidigare en debatt här mot socialdemokraten Patrik Björck. Jag skulle vilja ställa en fråga till ledamoten Rebecka Le Moine kring Socialdemokraternas syn på vargen. Om ni återigen ska sitta i regering – vilket referensvärde kommer Miljöpartiet då att tillåta att man rapporterar? Jag tror att många är ganska intresserade av det, inte minst med tanke på den socialdemokratiska retoriken i de frågorna.

Anf. 134 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Som Peter Kullgren sa är det här en förvaltning som regeringen satsar på. Det handlar om ungefär 338 miljoner kronor över tre år för att sänka vargstammen.

När man tittar på vart pengarna ska gå blir det en nästan surrealistisk bild som framträder av vad man vill att vargförvaltningen ska innebära. Det ska finnas en individövervakning av alla vargar i Sverige. Övervakning som är individanpassad kräver mycket fältarbete, spårning och gps-markering. Man ska också ha beredskap för att flytta genetiskt värdefulla vargar, som Peter Kullgren nämnde. Det kräver beredskap för att söva, flytta och återplacera vargar, även med helikopter.

Det finns även ett socioekonomiskt perspektiv. Har man stöd för att flytta runt vargar i Sverige hej vilt? Hur mycket är regeringen beredd att betala för detta? Det blir nästan bisarrt. Det här är ett väldigt dyrt prestigeprojekt.

Jag är glad att höra Kullgren nämna några av de begrepp som jag som naturvårdsbiolog har jobbat mycket med. Jag har jobbat med just de här modellerna för att räkna ut när arter och populationer är livskraftiga. Det tragiska är att det verkar som om Kullgren och regeringen har missförstått vad som är den långsiktiga överlevnadspunkten och vad som är den kortsiktiga överlevnaden.

Fru talman! Om jag som naturvårdsbiolog pratar utifrån ett bevarandeperspektiv är det helt irrelevant att prata om vad som är den kortsiktiga överlevnaden för till exempel vargen. Om populationen bara får vara av den här storleken och hanteras och förvaltas på det här sättet betyder det, med andra ord, att vi tänker oss att arten snart ska dö ut.

Fru talman! Det hade kanske varit mer ärligt om regeringen och Kullgren själv hade fört den retoriken

och sagt att deras politik handlar om att fasa ut vissa arter. Det är nämligen det man gör när man sätter ett sådant referensvärde. Det borde i stället vara mycket högre och ha en bra marginal gentemot minimivärdet.

Fru talman! Precis som Kullgren nämner har den svenska vargstammen en oerhörd sårbarhet i sin genetik. Det är därför vi måste använda oss av försiktighetsprincipen.

Peter Kullgren nämner också vikten av invandring. Ja, det har varit ett villkor. För att få ha en så liten vargstam som vi har i Sverige har vi haft ett krav på att invandring ska ske från Ryssland och Finland. Mina frågor tillbaka till Peter Kullgren är: Hur ska denna invandring gå till? Hur många vargar ska få invandra till Sverige, och hur högfrekvent ska denna invandring vara? Hur tänker Peter Kullgren se till att åtgärder vidtas? Vi ser när vi tittar i backspegeln att denna invandring inte har fungerat över huvud taget, trots att den är ett krav för att få ha en så liten vargstam.

Anf. 135 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag kan konstatera att väljarna inte kommer att veta vad referensvärdet blir för den händelse att Socialdemokraterna och Miljöpartiet skulle sitta i regering. Jag tror att man kan konstatera att det i alla fall inte kommer att vara ett lägre referensvärde än när de satt i regering förra gången, och det är ju en viktig deklaration. I en regering är det nämligen så att ni i Miljöpartiet har alla möjligheter att sätta klacken i backen och inte göra någonting. Jag tror att det var därför det inte hände något i vargfrågan förrän Miljöpartiet lämnade regeringen under den förra mandatperiodens sista år. Det var först då som Naturvårdsverket gavs i uppdrag att ens titta på det tillkännagivande som riksdagen flera gånger hade riktat till regeringen.

Det är helt okej att man har olika åsikter. Men det är bra att det blir tydligt.

Jag fick en fråga om hur mycket det får kosta, fru talman. Precis som ledamoten sa har vi avsatt 338 miljoner. Jag har faktiskt inte räknat ihop det, men jag litar till fullo på ledamoten och på att det har räknats rätt.

Det är alltså 338 miljoner som vi har avsatt för detta. Det är klart att det är mycket pengar, men i ett läge där vi har en hårt pressad livsmedelsproduktion är detta en central och viktig åtgärd. Det handlar inte minst om dem som håller djur – investeringar trängs tillbaka och investeringslustan minskar i en bransch som snarare skulle behöva investera mycket för att vi ska klara av att sätta mat på bordet. Det är också en åtgärd som har ett mycket brett stöd här i riksdagen.

Jag har full respekt för ledamotens kompetens som naturbiolog, men jag tillåter mig ändå att tro att det samtidigt ligger väldigt mycket politiska avväganden i den argumentation som förs. Jag tror också att det är därför man i samma inlägg kan kritisera att vi gör så mycket insatser för att leva upp till nivån gynnsam bevarandestatus samtidigt som man kritiserar oss för att vi vill minska vargstammen.

Det är dock det man behöver göra. För att ta ansvar och leva upp till våra EU-rättsliga åtaganden är detta modellen vi har valt. Vi behöver vara ännu bättre på att ha koll på de vargar vi har i Sverige, om vi ska pressa ned vargstammen. Det har vi gemensamt i den här kammaren flera gånger kommit fram till. Det finns en bred majoritet för detta. Då ser jag det som min och regeringens uppgift att också försöka leverera på det.

Det har vi gjort genom de uppdrag vi har gett till Naturvårdsverket. Vi har drivit på för att ändra art- och habitatdirektivet, och Bernkonventionen har förändrats. Detta hade inte kunnat ske om man inte både i Europa och i Bernkonventionsområdet hade konstaterat att vargen inte är så hotad som den tidigare har varit. Det är därför man har kunnat göra de justeringarna.

Nu har vi det rättsläge vi har, och vi kommer att fortsätta försöka övertyga om att vi har en modell som funkar. Regeringens politik på detta område ligger alltså fast.

Anf. 136 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag ska börja med att försöka svara på den fråga som Kullgren ställde – även om det i interpellationsdebatter kanske snarare är vi ledamöter som får tillfälle att ställa frågor till ministrar. Men jag tänker att jag ska vara tydlig. Interpellanten från Socialdemokraterna hade tidigare i dag en helt annan retorik; jag noterade också det.

Jag tänker ta till mig all den kredd och allt det beröm som Peter Kullgren riktade till mig och Miljöpartiet. Vi kommer alltid att värna hotade arter. Det är mitt kall, och det är också därför jag är politiker i dag. Det började med min utbildning och mitt arbete för tigrarna i Indien och Kambodja. Nu är jag representant i Sveriges riksdag, och jag ska kämpa för att våra lodjur och våra vargar inte utrotas från Sverige. Vi kommer att lägga mycket politisk kraft på att se till att hotade arter inte utrotas.

Man får ibland, fru talman, inte minst i denna och tidigare debatter, en överdriven bild av det motstånd som finns mot att vargen ska få existera i Sverige. Därför vill jag nämna att en majoritet faktiskt är positivt inställd till att vargen finns. Inom EU har man också gjort undersökningar där man visat att det även bland fårågare och personer som bor på landsbygden finns ett stort stöd för att rovdjuren ska få fortsätta finnas och ha ett strikt skydd.

Med detta sagt, fru talman, tror jag att det står klart att regeringen kommer att fortsätta att driva ett referensvärde som saknar vetenskaplig förankring, som EU-kommissionen har kritiserat och som strider mot de åtaganden och den lagstiftning som vi har att förhålla oss till inom EU.

Anf. 137 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Regeringens politik syftar till att skapa trygghet och goda villkor för att kunna bo, leva och verka i hela landet, inte bara för dem som bor i storstäder utan också för alla dem som bor och verkar på

landsbygden, där vargen orsakar skada och bidrar till otrygghet.

Vi ska självklart ha varg i Sverige. Men för att minska konflikterna och de negativa konsekvenserna behöver stammen vara mindre än den är i dag. Detta är något som behöver åstadkommas stegvis och kontrollerat.

Självklart ska Sverige uppfylla sina EU-rättsliga och internationella åtaganden. Regeringens bedömning är att det är möjligt att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus med nuvarande referensvärde kombinerat med de satsningar som föreslogs i budgetpropositionen för 2026 och som riksdagen ställt sig bakom.

Planen för regeringen är fortfarande att stegvis minska vargstammen samtidigt som vi säkerställer att en gynnsam bevarandestatus bibehålls.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2025/26:201 om skogsutredningens konsekvenser för biologisk mångfald

Anf. 138 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Rebecka Le Moine har frågat mig hur jag och regeringen avser att säkerställa att skydd av naturreservat och biotopskydd förblir långsiktigt om de, enligt skogsutredningens förslag, ska kunna upphävas. Rebecka Le Moine har vidare frågat mig om jag och regeringen har för avsikt att räkna in frivilliga avsättningar som formellt skydd enligt EU:s natur- och klimatrapportering. Slutligen har Rebecka Le Moine frågat mig om jag och regeringen har för avsikt att ändra beräkningsmodellerna för miljö- och klimatförbättringar och i så fall på vilket sätt.

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för interpellationen. Jag konstaterar att remisstiden för slutbetänkandet *En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk* (SOU 2025:93) från 2024 års skogspolitiska utredning löpte ut den 16 december. Detta innebär att de förslag från den utredningen som Rebecka Le Moine hänvisar till är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Jag kan inte föregripa den beredningen.

Sveriges många naturreservat och nationalparker skyddar höga naturvärden och är viktiga platser för friluftsliv, hållbar lokal och regional utveckling, turism och landsbygdsutveckling. I enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) har riksdagen beslutat om bland annat en satsning på förvaltning och skötsel av nationalparker och naturreservat samt en satsning på upprustning av vandringsleder. Enligt miljöbalken kan naturreservat redan i dag upphävas om det finns synnerliga skäl (7 kap. 7 § miljöbalken).

Naturvårdsverket har ansvar för att uppgifter inom miljöområdet rapporteras till EU och internationellt. Varje år rapporterar myndigheten uppgifter om skyddade områden till Europeiska miljöbyrån. Från och med 2022 inkluderas även andra effektiva

områdesbaserade skyddsåtgärder, OECM, i rapporteringen. I Sverige kan frivilliga avsättningar rapporteras som OECM om de uppfyller vissa kriterier. De ska vara viktiga för biologisk mångfald, ha ett naturvårdsmål och vara långsiktiga. Uppgiftslämnaren ska även samtycka till rapporteringen.

För 2025 rapporterade Naturvårdsverket till Europeiska miljöbyrån att 15,4 procent av Sveriges totala areal av land och inlandsvatten omfattades av skyddade områden och OECM.

EU-kommissionen lyfter i sin vägledning om kriterier och vägledning för utnämning av skyddade områden att andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder, så kallade OECM, är en viktig bevarandeinsats som kan bidra till att nå EU:s målsättning om att skydda minst 30 procent av EU:s land och vatten till 2030.

2024 års skogspolitiska utredning bedömer i sitt slutbetänkande att alla frivilliga avsättningar bör kunna rapporteras som OECM.

Utredningen har föreslagit att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket årligen ska redovisa ett nytt mått för skogens klimatnytta som inkluderar kollagerförändringar i skog och träprodukter, utsläpp från värdekedjan samt potentiellt undanhållna utsläpp från andra produkter. Utredningen framhåller att detta förslag är en komplettering till nuvarande redovisning och inte en ersättning.

Utredningens förslag bereds som sagt nu i Regeringskansliet. Det är min förhoppning att det beredningsarbete som nu pågår bidrar till en robust och ändamålsenlig skogspolitik för framtiden.

Anf. 139 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag tror att de flesta känner någonting, tänker någonting och tycker någonting när ämnet skog kommer upp till debatt och diskussion. Det är för att många också har en relation till skogen. Det gäller oavsett var i Sverige de bor och oavsett om de äger skog själva, känner någon som äger skog eller kanske bara är besökare i en skog.

Jag tror att svenskarna som naturälskande folk tycker att det är oroväckande att se att skogarna förändras. Blåbärsriset har minskat med 50 procent på cirka 50 år. Jag ställer mig frågan: Hur kommer det att se ut om ytterligare 50 år? Kommer vi att ha möjlighet att plocka svamp och bär i den svenska skogen? Kommer det inte längre att finnas blåbärsris som ett täcke längst ned? Bär kan man förädla för att skapa lycka och få rekreation. Man kan kanske till och med koka sin egen blåbärssylt.

Den utveckling vi ser oroar mig djupt. Därför är det också viktigt att vi från politiskt håll försöker se verkligheten för vad den är.

Livet i skogen – kvitrande fåglar och alla andra djur som vi vet finns där – är vi många som tycker är spännande. Vi njuter av att se det, och det kanske också är en anledning till att många turistar där och vill se svenska skogslandskap.

Att veta om att trenden för populationerna och utsikten för dem är negativ gör mig väldigt orolig. Det gör mig ännu mer orolig att på nära håll ha följt debatten och varit en del av referensgruppen för skogsutredningen. Vi är i ett läge som är väldigt allvarligt och akut både för biologisk mångfald och för klimatet. Den svenska skogsbruksmodellen och skogsbranschen döms ut som ett stort marknadsmisslyckande, där man ensidigt prioriterar skogsindustrins intressen på bekostnad av alla andra värden.

Jag ser inte skogsutredningen komma med några förslag som vänder dessa trender, utan snarare accelererar man dem i fel riktning.

Fru talman! Vi har precis hört hur man ska siffertrixa med klimatet genom att ändra beräkningsmodeller, och detsamma gäller också naturskyddet. Man vill att en liten ö som är kvar mitt i ett kalhygge ska klassas i samma kategori som en nationalpark. Det är klart att det inte är relevant utifrån ekosystemen eller utifrån hur människor upplever och kan känna rekreation och glädje och plocka svamp och bär. I stället är det helt enkelt ett sätt att boosta statistiken, så att den ser bättre ut än verkligheten.

Min fråga till landsbygdsminister Peter Kullgren är: Anser regeringen att statistiken ska spegla verklig ekologisk status, eller ska den manipuleras för politisk bekvämlighet, så att vi når målen på papperet?

Anf. 140 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Först vill jag rikta ett tack till interpellanten för engagemanget i frågan.

Jag vill börja med att understryka att regeringens arbete med skogspolitiken syftar till att skapa en långsiktigt hållbar balans mellan miljövärden och produktion i skogen. Nästan 70 procent av landets yta är skog.

När det gäller förslaget om att kunna upphäva naturreservat vill jag vara tydlig. Redan i dag finns möjligheten att upphäva reservat om synnerliga skäl föreligger. Utredningens förslag handlar om att förtydliga lagstiftningen för situationer där naturvärden gått förlorade, till exempel efter omfattande skogsskador som stormar eller angrepp av svamp och skadedjur. Utredningen framhåller att förslagen inte bör påverka miljö eller klimat negativt.

När det gäller frivilliga avsättningar är det viktigt att komma ihåg att både Miljömålsberedningen och den skogspolitiska utredningen har bedömt att dessa kan rapporteras som andra effektiva områdesbaserade bevarandeåtgärder. Det är helt i linje med EU:s vägledning för utnämning av skyddade områden.

Anf. 141 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Har man sett utredningen och läst alla förslag ser man också vilken nedmontering det faktiskt innebär för skogen och alla andra värden, om än kanske inte just kortsiktig produktion. Men som Kullgren nämner i sitt anförande är det detta man ska balansera upp mot. Min fråga är: Har det någonsin hänt

att Sverige inte har levererat vad gäller produktionsmålet?

Jag skulle vilja säga att det har gått väldigt bra för svensk skogsindustri när det gäller lönsamhet och vinst under alla år som jag har tittat på. Men samtidigt har det gått väldigt dåligt vad gäller de miljömål som är kopplade till skog. Det gäller både våra egna nationella miljömål och när man utvärderar alla skogstyper i rapporteringen i enlighet med EU:s artikel 17. Där har vi inte gynnsam bevarandestatus för de här skogsekosystemen. Det enda skogsekosystem som har gynnsam bevarandestatus är fjällbjörkskogen. De andra har inte gynnsam bevarandestatus.

Ja, vi har klarat produktionen varje år, men inte ett enda år har vi klarat miljömålen vad gäller skogen.

Fru talman! Är man intresserad av skogsdebatten i Sverige är man kanske också bekant med en del argumentation, en del siffror och en del myter som upprepas gång efter annan. Det som sägs från skogsindustrin och från företrädare för de flesta partier här låter ibland väldigt lika.

Därför är det intressant att DN just i dag har en artikel om en maktrapport från Skogsstyrelsen. Där skriver man så här:

”Maktens tyngdpunkt ligger hos det skogsindustriella komplexet, ett nätverk av aktörer som är sammanbundna av målet om ökad avverkning för ökad ekonomisk avkastning”, skriver utredaren Jesper Svensson, forskare vid Lunds universitet. [—] Samtidigt visar granskningen att statens egna utredningar om skogen i allt högre grad bemannas av personer från skogsnäringen snarare än oberoende experter.

Forskarna varnar för att skogsindustrins dolda påverkan på politiken snedvrider demokratin. De citerar nationalekonomen Adam Smith för att beskriva risken: när särintressen och maktbävare möts i det fördolda slutar det ofta i en ’sammansvärjning mot allmänheten’.

För att bryta det skogsindustriella komplexets grepp föreslår utredningen nu ett obligatoriskt transparensregister för lobbyister.”

Då vill jag passa på att fråga landsbygdsministern: Hur ser landsbygdsministern på detta förslag? Är regeringen beredd att vidta åtgärder?

Jag har faktiskt själv upplevt på väldigt nära håll hur skogsindustriintressen trumfar. Det är också något som av myndigheter bedöms som ett marknadsmisslyckande då stora aktörer, stora företag, gör miljardvinster medan skogsägare har usel lönsamhet.

Jag ser inte ett enda förslag i den här skogsutredningen om att försöka komma till rätta med lönsamheten för den privata skogsägaren. Men, fru talman, jag ser gott om förslag som gör allt för att försöka tillmötesgå skogsindustrins önskemål.

Anf. 142 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag vill ju ha en stark äganderätt i skogen. Det är ingen hemlighet. Det var mycket väl känt före valet och således i mycket hög grad demokratiskt

förankrat. Att jag ofta och gärna pratar med skogsägare och lyssnar på deras synpunkter är fullständigt självklart. Motsatsen hade varit ytterst märklig. Men det betyder inte att man inte kan bry sig om flera saker vad gäller värden som vi har i skogen.

Jag vill påpeka innan jag fortsätter att vi håller på och bereder den här skogsutredningen nu. Det är alltså inget som är klart än. Det är en utredning som vi håller på att bereda. Jag vet ännu inte exakt vad regeringen kommer att lägga på riksdagens bord i en proposition.

Jag skulle vilja lyfta fram en viktig aspekt som ibland hamnar i skymundan i den här debatten, nämligen hur vi redovisar skogens klimatnytta på ett heltäckande sätt.

Den här utredningen har föreslagit att Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket årligen ska redovisa den potential för utsläppsminskning som representeras av den skogsråvara som levereras från skogsmark. Det handlar enligt utredningen inte bara om kollagerförändringar i skogs- och träprodukter utan också om utsläpp från värdekedjan och den så kallade substitutionseffekten, alltså de utsläpp som undviks när skogsprodukter ersätter fossilt material.

Det här är enligt utredningen av vikt för att ge en rättvisande bild av skogens roll för klimatomställningen. Det kan jag konstatera att man sällan hör något om från Miljöpartiet. Förslaget är en komplettering till nuvarande redovisning, inte något som ersätter den, och det bereds som sagt inom Regeringskansliet.

Jag delar uppfattningen att vi måste värna biologisk mångfald men samtidigt säkerställa att skogen kan fortsätta bidra till fossila bränslen och material.

Anf. 143 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru talman! Jag noterar att min fråga om transparensregister inte besvarades. I stället togs debatten till klimatfrågorna.

Det här tycker jag är otroligt intressant, för just den del som handlar om CLEAR-modellen går att spåra rakt tillbaka till skogsindustrin. Skogsindustrin har alltså fått gehör i utredningen för en beräkningsmodell som helt enkelt överskattar klimatnyttan med rådande system. Det sätter fingret på hur viktigt det är att vi gör något för att skapa bättre transparens.

EU har också granskat just Sverige för kartellbildning. Vi har ett marknadsmisslyckande där bland annat virkesköpare också kan vara rådgivare i stället för neutrala rådgivare. Det här är det som man hela tiden blandar ihop när vi pratar om skogspolitik. Åganderätten var egentligen inget som jag tog upp. Även från regeringens och Peter Kullgrens sida blandar man ihop skogsägare och massaindustrin. Det är inte samma sak.

Vi hade kunnat vidta många åtgärder som går hand i hand med miljönytta och klimatnytta men också med skogsägarens lönsamhet, som kan stärkas oerhört mycket om vi slutar göra köttfärs av oxfilé, vilket är vad vi gör med svensk skog i dag.

Fru talman! Jag ser inte att några förslag i den här riktningen ens har diskuterats av utredningen. Därför förväntar jag mig inte heller att regeringen kommer

fram med något i sitt förslag till riksdagen. Men jag önskar svar på frågan, så jag upprepar den än en gång: Ser landsbygdsministern några som helst problem med det skogsindustriella komplexet som dikterar skogspolitiken i dag?

Anf. 144 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag delar inte interpellantens bild av vad som styr vad. Men jag vill avslutningsvis i den här debatten betona att beredningsarbetet som nu pågår är omfattande och syftar till att skapa en skogspolitik som är robust och ändamålsenlig.

Skogsbruket har en avgörande roll för att kunna öka fossilfria material och energikällor. Genom att använda skogsråvara i produkter som ersätter fossila kan vi också minska utsläppen globalt. Jag har lite svårt att förstå varför det inte är något som vi som skogsnation borde vara glada för och hylla.

Vi ska nu ta fram en politik som både värnar biologisk mångfald och stärker skogens bidrag till fossilfria bränslen och material samtidigt som vi ger långsiktiga och rättssäkra förutsättningar för en skog som också fortsättningsvis kan brukas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2025/26:294 om SVT:s opartiskhet och objektivitet

Anf. 145 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Fru talman! Elsa Widding har frågat mig om jag eller regeringen har gjort någon analys av hur väl SVT uppfyller sitt uppdrag att vara opartiska och objektiva och vad resultatet av analysen i så fall visar. För det fall analysen visar att det finns anledning att ifrågasätta SVT:s opartiskhet och objektivitet har Elsa Widding vidare frågat mig om jag eller regeringen har försökt åtgärda detta och i så fall på vilket sätt.

Uppdragen till public service regleras genom bestämmelser i lagen om public service och villkor i regeringens beslut om public service-uppdrag för respektive företag. I oktober 2025 beslutade riksdagen om förslagen i propositionen *En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033*. I december 2025 beslutades public service-uppdragen för SR, SVT och UR. Uppdragen och de villkor som ställs upp gäller från och med i år och åtta år framåt. De är utformade utifrån förslagen i propositionen.

Att public service-företagens programverksamhet ska utövas opartiskt och sakligt och att kraven kan följas upp och granskas är en central och grundläggande förutsättning för public service. Kraven har funnits sedan sändningarna inleddes för över hundra år sedan och framgår numera direkt av lag. Kravet på opartiskhet och saklighet gäller oavsett vilken form innehållet har – till exempel ljud, bild eller text – och oavsett hur innehållet sänds eller tillhandahålls.

Det är inte regeringen utan granskningsnämnden för radio och tv som i efterhand prövar om innehåll i program följer de regler som finns för programmen. Granskningsnämnden har också i uppgift att årligen följa upp och bedöma om public service-företagen uppfyller sina uppdrag.

Public service-företagen har ett högt och stabilt förtroende i befolkningen. Samtidigt har utvecklingen på mediemarknaden lett till en förändrad ställning för traditionella medier. Skillnader i förtroendet för traditionella medier innefattar även public service-företagen.

I public service-propositionen bedömer regeringen därför att det, utöver granskningsnämndens granskningar och årliga uppföljningar av hur uppdragen uppfylls, även finns skäl att genomföra en forskningsstudie för att på ett övergripande och kunskapsinriktat sätt belysa villkoret om opartiskhet – detta i syfte att stärka verksamhetens legitimitet och höga förtroende. Regeringen avser att återkomma om de närmare formerna för studien.

Anf. 146 ELSA WIDDING (-):

Fru talman! Det finns alltså ingen vilja hos den här regeringen att förändra SVT. Det var ju väldigt tråkigt.

Ministern hävdar att public service-företagen har ett högt och stabilt förtroende i befolkningen. Det är ett felaktigt påstående. De väljare, alltså cirka 50 procent, som röstar på de vänsterpolitiska partierna har naturligtvis ett högt och stabilt förtroende för SVT eftersom deras egna politiska åsikter överensstämmer med de åsikter och narrativ som SVT i årtionden har gett uttryck för. Att 80 procent av den här gruppen har högt förtroende är snarare en bekräftelse på hur partiskt SVT hela tiden agerar.

Frågan om förtroendet för SVT handlar alltså inte alls om de väljare som har vänsterpolitiska åsikter utan om dem som har andra politiska åsikter och som faktiskt utgör 50 procent av väljarna. Bland dessa har bara cirka 40 procent förtroende för SVT, det vill säga mindre än hälften jämfört med dem som har vänsterpolitiska åsikter. 60 procent i den här gruppen har inte något förtroende, och gruppen blir bara större. Det är alltså denna situation som ska beaktas och som leder till att många kräver att SVT och public service ska förändras radikalt, alternativt läggas ned.

Man ska också komma ihåg att såväl vänster- som högerpolitiska väljare i årtionden endast tog del av SVT:s rapportering och därför inte har insett hur partisk den faktiskt är. Hade de tagit del av information utan SVT:s filtrering av verkligheten hade betydligt fler sannolikt insett hur partiskt SVT agerar och därmed tappat förtroende för dem.

Att kulturministern refererar till granskningsnämnden är nästan lite lustigt. Finns det en enda svensk som inte känner till hur extremt partisk granskningsnämnden är? Hur många medborgare tror ministern ens orkar ägna sig åt att kontakta granskningsnämnden om all den felaktiga och partiska information som SVT

dagligen sänder ut? Det vore näst intill ett heltidsarbete.

Jag hoppas att ministern verkligen förstår hur extremt viktig den här frågan är för medborgarna och för demokratin i vårt land. SVT är en väldigt viktig aktör som medborgarna hämtar information och kunskap från varje dag. I varje viktig fråga serveras dock bara ett perspektiv, och den som ifrågasätter det perspektivet cancelleras direkt. Det är därför helt avgörande att väljarna får tillgång till flera perspektiv på en och samma fråga för att på så vis kunna fatta egna och välgrundade beslut, något som också är helt grundläggande för en fungerande demokrati.

I höstas föreslog jag därför i en motion att SVT ska delas upp i två självständiga kanaler, en med uttalad vänsterpolitisk profil och en med uttalad högerpolitisk profil. Det är självklart ingen perfekt lösning, det är jag fullt medveten om, men det är en lösning som skulle göra stor skillnad och som är genomförbar.

Konkurrensen mellan dessa två skulle sannolikt minska det demokratiska underskott som Sverige i dag är drabbat av. Tittarna skulle få två lite olika perspektiv på samma fråga och på så vis kunna forma sin egen förståelse och uppfattning kring så många viktiga frågor som man i dag inte får information om.

Anf. 147 Kulturminister PARISA

LILJESTRAND (M):

Fru talman! Även om allmänhetens förtroende för public service enligt SOM-undersökningen är högt och stabilt har det under senare tid vuxit fram en polarisering och en politisering i förtroendet. Vissa grupper i samhället upplever att programutbudet är vinklat till förmån för vissa intressen eller politiska åsikter.

Att möta de här skillnaderna i förtroende med ökad polarisering i form av uttalade politiska profiler tror jag är fel väg att gå. För att public service ska åtnjuta ett brett förtroende hos allmänheten är det bland annat viktigt att public service upplevs som ett partipolitiskt obundet bolag.

Kraven på opartiskhet och saklighet, som i och med det nya sändningstillståndet numera framgår direkt av lag, är därför väsentliga för allmänhetens förtroende. Dessa har varit en grundläggande förutsättning för public service ända sedan sändningarna inleddes för mer än 100 år sedan och fortsätter att vara det också i dag. Det är just därför vi i propositionen har beslutat om en oberoende forskningsstudie som på ett övergripande och kunskapsinriktat sätt ska belysa villkoret om opartiskhet. Detta kan i sin tur ytterligare stärka verksamhetens legitimitet och höga förtroende hos allmänheten.

Anf. 148 ELSA WIDDING (-):

Fru talman! Allt låter väldigt bra, men vi har trots allt en verklighet att förhålla oss till. I SVT:s uppdrag ligger att vara objektivt och opartiskt, men det är ett välkänt faktum att så inte är fallet.

Inte minst inom klimatfrågan har SVT under många år ägnat sig åt att sprida ren desinformation, och

man har i sin rapportering distanserat sig väldigt långt från den vetenskap som presenteras av FN:s klimatpanel IPCC. Till exempel sa FN:s klimatpanel år 2013 att världen var på väg mot en tredubbling av utsläppen, från ungefär 40 gigaton till 120 gigaton år 2100. Vid det senaste rapporttillfället sa samma klimatpanel hos IPCC att världen inte går mot 120 utan mot 10 – alltså från 40 ned till 10 – fram till år 2100.

Är det någon som har hört SVT nämna ett enda ord om den här mycket positiva nyheten vad gäller klimat? Klimatkrisen försvann plötsligt, men SVT:s rapportering eskaleras ständigt. Konsekvensen är en hel generation skrämde barn, och vuxna för den delen, som ställer upp på de absurdaste politiska förslag – som eldas på av public service. Detta gäller inte minst diskussionen om klimatmålen, som ju absolut inte gör någon som helst nytta för vårt land utan bara förstör vår konkurrenskraft och urholkar välfärden.

Vi i Sverige står som ministern vet för 0,1 procent av världens utsläpp, och vi ska då riskera att förstöra vår ekonomi samtidigt som man försöker inbilla befolkningen att Kina och övriga världen ska följa efter. Det här är också ett perspektiv som SVT inte mäktar med att på ett seriöst sätt redogöra för. Det här är bara ett exempel; det finns hur många som helst.

På samma sätt spred SVT desinformation under covid. Man stämde in i lögner och spred propaganda om att de otestade vaccinpreparaten mot covid-19 var säkra och effektiva. I dag vet de allra flesta att så inte var fallet, och många hade full koll redan då. Det gäller inte minst alla dem som läste innantill i Pfizers egna data som faktiskt bevisar att man kände till en extremt hög grad av missfall, eftersom Pfizer inkluderade gravida i dessa experiment. Där framgick tydligt att sprutorna var totalt ineffektiva mot covid-19 samt livsfarliga, det vill säga motsatsen till vad SVT spred till befolkningen. Det är väldigt allvarligt.

I dag är det många som bittert ångrar att man tog del av den falska information som har fått förödande konsekvenser för folkhälsan. Det finns hur många exempel som helst på hur public service sprider ren desinformation och ensidig information till befolkningen.

Massprotesterna inom EU har blivit vardagsmat, men SVT rapporterar nästan inte alls. För inte så länge sedan var över en miljon människor ute på gatorna i London och protesterade mot digitala id och mot hur det nya kontrollsamhälle som drivs av Agenda 2030 syftar till att öka kontrollen över individen och eliminera mänskliga rättigheter – vari yttrandefriheten är en väldigt central del. SVT rapporterar dock på sin höjd att ett antal högerextrema deltar i protesterna.

Var finns objektiviteten och opartiskheten i detta? Var finns beläggen för att de som protesterar är högerextrema? Det är ett epiteta som SVT helt godtyckligt klistrar på snart sagt alla som anses ha en annan politisk uppfattning än den som gäller inom SVT.

Den totala avsaknaden av opartiskhet leder till att allt fler medborgare vill att SVT ska läggas ned. Man vill i varje fall inte via skattsedeln tvingas betala för SVT:s och Sveriges Radios verksamhet, som man

anser starkt har bidragit till många av de allvarliga problemen som Sverige i dag har. I stället inhämtar man information och kunskap från annat håll, exempelvis från alternativa medier och internationella medier.

Nu måste public service faktiskt sluta med alla lögner och bli mer faktaorienterade. Det är vad politiken måste kräva.

Anf. 149 Kulturminister PARISA
LILJESTRAND (M):

Fru talman! Jag trodde att den här debatten handlade om public service, inte om specifika frågor som rör till exempel klimat eller vaccin. Om ledamoten upplever detta som ett stort bekymmer finns alltid möjligheten att överklaga till Granskningsnämnden, som i sin tur kan göra en opartisk bedömning av såväl påståendena som innehållet. Det är den ordningen vi har i Sverige, och det är den ordning jag hänvisar ledamoten till.

Anf. 150 ELSA WIDDING (-):

Fru talman! Det är exakt den ordningen som inte fungerar, och det är den vi står här och debatterar i dag.

Många i Sverige ser SVT och Sveriges Radio som en politisk motståndare som ägnar sig åt politisk aktivism och indoktrinering, det vill säga inte som en objektiv kanal med uppdrag att granska makten – långt därifrån. Kritiken mot SVT har tilltagit under senare år, och Granskningsnämnden framstår faktiskt som alltmer löjeväckande. Trots borgerliga regeringar, som borde ha en mer kritisk syn på SVT:s brist på objektivitet och opartiskhet, har ingenting blivit bättre.

Socialdemokraterna vill nu grundlagsskydda public service. Om ett grundlagsskydd ska vara aktuellt måste det väl handla om att skydda en public service som tillgodoser hela befolkningens intressen, för det kan väl inte vara enbart vänsterblockets intressen som ska skyddas och som ministern står här och försvarar?

Det är hög tid att låta två självständiga kanaler med olika politiska profiler och lika stora anslag få konkurrera om tittarna när det gäller såväl nyhets- och samhällsprogram som det övriga programutbudet. Förslaget att dela upp SVT i två självständiga kanaler, en med uttalat vänsterpolitisk profil och en med uttalat högerpolitisk profil, borde kunna genomföras ganska snabbt och enkelt.

Om ingen radikal förändring sker av SVT:s partiska agerande kommer allt fler att kräva att deras skattefinansiering av bolaget ska upphöra och att man återgår till den tidigare frivilliga licensbetalningen – alternativt att SVT och public service läggs ned. Och det kan väl ändå inte vara rimligt att fortsätta att tvinga alla medborgare att via skattsedeln finansiera ett SVT som så många inte längre vill ha.

Anf. 151 Kulturminister PARISA
LILJESTRAND (M):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag och ledamoten har väldigt olika bilder av public service-

bolagens uppdrag och även av allmänhetens förtroende för desamma.

Jag instämmer naturligtvis i att förtroendet behöver öka i vissa grupper. Vi var överens, både i den proposition som regeringen lade på riksdagens bord och som riksdagen klubbade och i den parlamentariska kommitté som arbetade fram innehållet i den proposition som regeringen sedermera lade fram, om att det behöver göras mer. Därtill har vi kommit överens om bland annat undersökningen för att titta på just opartiskheten. Vi vet nämligen att det är centralt med en oberoende public service som åtnjuter ett högt förtroende hos allmänheten.

Vi är glada över att vi har de nya villkoren på plats. De värnar public service-företagens oberoende och integritet men uppdrar också åt public service att fokusera mer på sin kärnverksamhet. De här besluten skapar förutsättningar för kontinuitet och tydlighet för public service, och dessutom säkras en långsiktig och stabil finansiering av public service. De nya villkoren är dessutom teknikneutrala och omfattar allt innehåll från public service oavsett hur det distribueras. Det innebär att möjligheten att granska innehåll har ökat, vilket också är viktigt för allmänhetens förtroende för public service.

Det är även centralt att allmänheten sedan årsskiftet kan anmäla alla publiceringar från public service-företagen till Granskningsnämnden. Insyn i och öppenhet kring hur public service-företagen bedriver sin verksamhet kan också bidra till att ytterligare stärka deras legitimitet och höga förtroendesiffror.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:
Proposition
2025/26:119 Utveckling av makrotillsynsområdet

Skrivelse
2025/26:96 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden 2025

Redogörelser
2025/26:NL1 Verksamhetsredogörelse för Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorn 2025
2025/26:RAN1 Verksamhetsredogörelse för Riksdagens ansvarsnämnd 2025
2025/26:VPN1 Verksamhetsredogörelse för Valprövningsnämnden 2025

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 4 februari

2025/26:318 Statens rådighet över strategiskt belägen mark på Landsort

av Markus Selin (S)
till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:319 Överskuldssättning och vräkningar

av Ida Ekeröth Claussön (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:320 Ersättning till markägare för skador vid installation av fibernät

av Anders W Jonsson (C)
till civilminister Erik Slottnér (KD)

2025/26:321 Tillgång till sárlákemedel

av Anders W Jonsson (C)
till socialminister Jakob Forssmed (KD)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 4 februari

2025/26:459 Handel med Iran

av Markus Wiechel (SD)
till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:460 Ryska krigsveteraner i Sverige

av Markus Wiechel (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenér (M)

2025/26:461 Eventuellt nytt stöd till gotländsk livsmedelsproduktion

av Hanna Westerén (S)
till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:462 Ryska intressen i Sverige

av Peter Hultqvist (S)
till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:463 Kompetensutvisningar

av Niels Paarup-Petersen (C)
till migrationsminister Johan Forssell (M)

§ 20 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 4 februari

2025/26:415 Åtgärder för att förhindra att frisläppta IS-terrorister når Sverige

av Markus Wiechel (SD)
till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:418 Flyttbara hyresmoduler

av Leif Nysmed (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:417 Arbetsskadeförsäkringen

av Adrian Magnusson (S)
till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:426 Skydd av ekosystemen

av *Katarina Luhr* (MP)
till statsminister Ulf Kristersson (M)
2025/26:419 Den nya generationens eurokoder
av *Leif Nysmed* (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)
2025/26:421 Åtgärder mot organhandel
av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:429 Bästeträsk
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)
2025/26:434 Skillnader i industrins konkurrensförutsättningar
av *Isak From* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2025/26:433 Effekterna av 95-procentsregeln
av *Isak From* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2025/26:427 Sveaskogs ägardirektiv
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)
2025/26:428 Svenska historiska museer i utlandet
av *Björn Söder* (SD)
till kulturminister Parisa Liljestrand (M)
2025/26:431 Utökad polisiär användning av dna-baserad släktforskning
av *Ulrika Westerlund* (MP)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)
2025/26:432 Ventil för att förhindra tonårsutvisningar
av *Tony Haddou* (V)
till migrationsminister Johan Forssell (M)
2025/26:430 Barnperspektivet i migrationslagstiftningen
av *Malte Tängmark Roos* (MP)
till migrationsminister Johan Forssell (M)
2025/26:436 Ny folkbildningspolitik
av *Mats Berglund* (MP)
till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)
2025/26:442 Minskning av Sveriges materialfotavtryck
av *Katarina Luhr* (MP)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)
2025/26:438 Svensk drönarförsörjning
av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsminister Pål Jonson (M)
2025/26:443 Ersättning till lokalsamhällen vid etablering av gruvverksamhet
av *Birger Lahti* (V)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2025/26:440 Statlig service i Ängelholm
av *Anna Wallentheim* (S)
till civilminister Erik Slottnér (KD)
2025/26:437 Friluftslivets roll i det civila beredskapsarbetet
av *Mats Berglund* (MP)

till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)
2025/26:441 Ökade anslag till Regeringskansliet
av *Eva Lindh* (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)
2025/26:435 Sveriges biodiversitetsstrategi och handlingsplan (NBSAP)
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)
2025/26:439 Utbildning av audionomer
av *Ewa Pihl Krabbe* (S)
till gymnasie-, högskole- och forskningsminister Lotta Edholm (L)
2025/26:444 Åtgärder mot akademikerarbetslösheten i Skåne
av *Stina Larsson* (C)
till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

§ 21 Kammaren åtskildes kl. 17.03.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.47,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 13 anf. 128 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Meddelande om utrikespolitisk debatt.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Anmälan om faktrapmemorior.....	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:264 om UN80-processen	1
Anf. 1 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	1
Anf. 2 LINNÉA WICKMAN (S).....	2
Anf. 3 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	3
Anf. 4 LINNÉA WICKMAN (S).....	3
Anf. 5 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	4
Anf. 6 LINNÉA WICKMAN (S).....	4
Anf. 7 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	4
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:290 om arbetet med att	
 återföra tvångsdeporterade ukrainska barn.....	5
Anf. 8 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	5
Anf. 9 AZRA MURANOVIC (S).....	5
Anf. 10 CARINA ÖDEBRINK (S)	6
Anf. 11 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	6
Anf. 12 AZRA MURANOVIC (S).....	7
Anf. 13 CARINA ÖDEBRINK (S)	7
Anf. 14 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	7
Anf. 15 AZRA MURANOVIC (S).....	7
Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	8
§ 8 Svar på interpellationerna 2025/26:298 och 311 om Sveriges	
 hållning till Västsahara	8
Anf. 17 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	8
Anf. 18 JACOB RISBERG (MP)	8
Anf. 19 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	9
Anf. 20 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	10
Anf. 21 JACOB RISBERG (MP)	10
Anf. 22 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	11
Anf. 23 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	11
Anf. 24 JACOB RISBERG (MP)	12
Anf. 25 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	12
Anf. 26 Utrikesminister MARIA MALMER	
STENERGARD (M).....	12
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:131 om vargjakt 2026	13
Anf. 27 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	13
Anf. 28 PATRIK BJÖRCK (S).....	13
Anf. 29 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	13
Anf. 30 PATRIK BJÖRCK (S).....	14
Anf. 31 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	15
Anf. 32 PATRIK BJÖRCK (S).....	15
Anf. 33 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	15

§ 10 Svar på interpellation 2025/26:154 om ökande veterinärpriser och bristande pristransparens	15
Anf. 34 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	15
Anf. 35 SOFIA SKÖNNBRINK (S)	16
(forts. § 12)	16
Ajournering	16
Återupptaget sammanträde	17
§ 11 Frågestund	17
Anf. 36 TREDJE VICE TALMANNEN	17
<i>Elpriserna</i>	<i>17</i>
Anf. 37 NIKLAS SIGVARDSSON (S)	17
Anf. 38 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	17
Anf. 39 NIKLAS SIGVARDSSON (S)	17
Anf. 40 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	17
<i>Gängbrottslighet och medborgarskap</i>	<i>17</i>
Anf. 41 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	17
Anf. 42 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	17
Anf. 43 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	18
Anf. 44 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	18
<i>Vräkningar av barn</i>	<i>18</i>
Anf. 45 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V)	18
Anf. 46 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	18
Anf. 47 MALCOLM MOMODOU JALLOW (V)	18
Anf. 48 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	18
<i>Kapaciteten i järnvägsnätet</i>	<i>18</i>
Anf. 49 ULRIKA HEIE (C)	18
Anf. 50 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	19
Anf. 51 ULRIKA HEIE (C)	19
Anf. 52 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	19
<i>Bostadsbidraget till barnfamiljer</i>	<i>19</i>
Anf. 53 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	19
Anf. 54 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	19
Anf. 55 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	19
Anf. 56 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	20
<i>Boendeformer och integration</i>	<i>20</i>
Anf. 57 DAVID JOSEFSSON (M)	20
Anf. 58 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	20
Anf. 59 DAVID JOSEFSSON (M)	20
Anf. 60 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	20
<i>Möjligheten för fler att flytta till villa</i>	<i>20</i>
Anf. 61 CHRISTIAN CARLSSON (KD)	20
Anf. 62 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	20
Anf. 63 CHRISTIAN CARLSSON (KD)	21
Anf. 64 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	21
<i>Kameraövervakning i skolor</i>	<i>21</i>
Anf. 65 MARTIN MELIN (L)	21
Anf. 66 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	21
Anf. 67 MARTIN MELIN (L)	21

Anf. 68 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	21
<i>Stöd till civilsamhällets trafiksäkerhetsarbete</i>	<i>21</i>
Anf. 69 CARINA ÖDEBRINK (S)	21
Anf. 70 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	22
<i>Anslagen till Statens fastighetsverk.....</i>	<i>22</i>
Anf. 71 ERIK HELLSBORN (SD).....	22
Anf. 72 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M).....	22
<i>Myndigheters brottsförebyggande insatser för barn.....</i>	<i>22</i>
Anf. 73 GUDRUN NORDBORG (V)	22
Anf. 74 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	22
<i>Utvisningar av tonåringar</i>	<i>22</i>
Anf. 75 MARTIN ÅDAHL (C)	22
Anf. 76 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	23
<i>Utbyggnad av kraftproduktion</i>	<i>23</i>
Anf. 77 LINUS LAKSO (MP).....	23
Anf. 78 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M).....	23
<i>Unga som begår grova brott</i>	<i>23</i>
Anf. 79 MIKAEL DAMSGAARD (M).....	23
Anf. 80 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	23
<i>Samverkan mot brottslighet.....</i>	<i>24</i>
Anf. 81 MIKAEL OSCARSSON (KD).....	24
Anf. 82 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	24
<i>Utvisningshotade tonåringar</i>	<i>24</i>
Anf. 83 BLÅVITT ELOFSSON (S)	24
Anf. 84 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	24
<i>Vinterväghållningen.....</i>	<i>24</i>
Anf. 85 PATRIK JÖNSSON (SD).....	24
Anf. 86 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	24
<i>Familjer som avvisar stödinsatser</i>	<i>25</i>
Anf. 87 MARTINA JOHANSSON (C)	25
Anf. 88 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	25
<i>Målkonflikter mellan rennärning och nya verksamheter</i>	<i>25</i>
Anf. 89 JAN RIISE (MP)	25
Anf. 90 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	25
<i>Utvisning av brottslingar med flyktingstatus.....</i>	<i>25</i>
Anf. 91 MAGNUS RESARE (M)	25
Anf. 92 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M).....	26
<i>Priserna i Gotlandstrafiken.....</i>	<i>26</i>
Anf. 93 HANNA WESTERÉN (S).....	26
Anf. 94 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	26
<i>Kostnader vid byggande av småhus.....</i>	<i>26</i>
Anf. 95 MATS HELLHOFF (SD)	26
Anf. 96 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	26
<i>Återvandring och utvisning till Syrien</i>	<i>27</i>
Anf. 97 ANNA LASSES (C)	27
Anf. 98 Migrationsminister JOHAN FORSSELL (M)	27
<i>Bodelningsprocessen.....</i>	<i>27</i>
Anf. 99 JACOB RISBERG (MP)	27
Anf. 100 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	27
<i>Anslutningar till Ostlänken</i>	<i>27</i>
Anf. 101 TOMAS KRONSTÅHL (S)	27
Anf. 102 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	28
<i>Fortifikationsverket.....</i>	<i>28</i>

Anf. 103 ERIC WESTROTH (SD).....	28
Anf. 104 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)...	28
<i>Åtgärder mot överskuldsättning och vräkningar.....</i>	<i>28</i>
Anf. 105 IDA EKEROTH CLAUSSEN (S).....	28
Anf. 106 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)...	28
<i>Ökat bostadsbyggande</i>	<i>29</i>
Anf. 107 LORENA DELGADO VARAS (-)	29
Anf. 108 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD)	29
<i>Regeringens åtgärder mot skjutvapenvåldet</i>	<i>29</i>
Anf. 109 PONTUS ANDERSSON GARPVALL (SD)	29
Anf. 110 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	29
<i>Riksdagens granskning av statsministern</i>	<i>29</i>
Anf. 111 LAILA NARAGHI (S).....	29
Anf. 112 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	29
<i>Det högerextrema våldet.....</i>	<i>30</i>
Anf. 113 DANIEL RIAZAT (-).....	30
Anf. 114 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	30
<i>Förhandlingar om ny kärnkraft</i>	<i>30</i>
Anf. 115 JESPER SKALBERG KARLSSON (M).....	30
Anf. 116 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)...	30
§ 12 (forts. från § 10) Svar på interpellation 2025/26:154 om	
ökande veterinärpriser och bristande pristransparens.....	31
Anf. 117 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	31
Anf. 118 SOFIA SKÖNNBRINK (S).....	31
Anf. 119 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	32
Anf. 120 SOFIA SKÖNNBRINK (S).....	32
Anf. 121 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	32
§ 13 Svar på interpellation 2025/26:177 om missförhållanden i	
kycklingindustrin	33
Anf. 122 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	33
Anf. 123 KAJSA FREDHOLM (V)	33
Anf. 124 REBECKA LE MOINE (MP)	33
Anf. 125 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	34
Anf. 126 KAJSA FREDHOLM (V)	34
Anf. 127 REBECKA LE MOINE (MP)	35
Anf. 128 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	35
Anf. 129 KAJSA FREDHOLM (V)	35
Anf. 130 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	36
§ 14 Svar på interpellation 2025/26:188 om Sveriges	
referensvärde för varg	36
Anf. 131 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	36
Anf. 132 REBECKA LE MOINE (MP)	36
Anf. 133 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	37
Anf. 134 REBECKA LE MOINE (MP)	37
Anf. 135 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	38
Anf. 136 REBECKA LE MOINE (MP)	38
Anf. 137 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	38
§ 15 Svar på interpellation 2025/26:201 om skogsutredningens	
konsekvenser för biologisk mångfald	39
Anf. 138 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	39
Anf. 139 REBECKA LE MOINE (MP)	39
Anf. 140 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	40
Anf. 141 REBECKA LE MOINE (MP)	40
Anf. 142 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	40
Anf. 143 REBECKA LE MOINE (MP)	41
Anf. 144 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	41
§ 16 Svar på interpellation 2025/26:294 om SVT:s opartiskhet och	
objektivitet	41

Anf. 145	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	41
Anf. 146	ELSA WIDDING (-)	42
Anf. 147	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	42
Anf. 148	ELSA WIDDING (-)	42
Anf. 149	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	43
Anf. 150	ELSA WIDDING (-)	43
Anf. 151	Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M)	43
§ 17	Bordläggning	44
§ 18	Anmälan om interpellationer	44
§ 19	Anmälan om frågor för skriftliga svar	44
§ 20	Anmälan om skriftliga svar på frågor	44
§ 21	Kammaren åtskildes kl. 17.03.	45